

מפתחות

רשימת ערכי המפתחות

בן סורר ומורה	אבירה
בן פקועה	אדם - איש
גוי - בן נח	אדם המזיק
גורם לממון	אהבת לרעך כמוך
גירושין	אזיר
גלות	אוכל - אכילה
גמר דין	אומן
גניבה וגזילה	אומנות
מהות גניבה וגזילה	אונס
גניבה לעומת גזילה	אונקלוס
גזילה לעומת מזיק	אחיך
בענין אם צריכים מעשה, נוסף על קנין	אי עבד מהני או לא מהני
טיב הגנב (שומר), וטיב הנגנב (שומר,	אין אדם משים עצמו רשע
גנב מאחד מחמשה בני אדם)	אינו ברשותו
הלאו	המושג "ברשותו" והמושג "אינו ברשותו"
קנין גזילה	דיני דבר שאינו ברשותו
מצות השבה	הדברים שנחשבים "ברשותו" והדברים שנחשבים "אינו ברשותו"
החיוב אונסין	איסורי הנאה
פרוטה	אמתלא
גונב או גוזל על מנת להחזיר	אנדרוגינוס
גונב מן הגנב	ארבעה וחמשה
גזל עכו"ם	אתנן
הקדש	בבל
כופר בפקדון	בהמה דקה
קרקע	בהמה טמאה
שטרות	בושת
שואל שלא מדעת	בטחון
שינוי קונה	כל תשחית
שינוי מעשה	

גונב מהקדש ומזיק הקדש ושור של הקדש שנתייעד	שינוי השם
הרשאה	שינוי מעשה ביחד עם שינוי השם
זכי'	שינוי החזור לברייתו
זרוע ולחיים וקיבה	שינוי גרוע ביחד עם יאוש
זריקה	שינוי רשות
חובל	תקנת השבים
הלאו	גזל חמץ
מלקות	גניבת נפש
תשלומי נזק וארבעה דברים	גרות
מי הנחבל	גזל הגר
חולץ בעזרה	גרמא וגרמי
חזקיהו המלך	האיסור והחיוב תשלומין בגרמא בניזקין
חזקת מרא קמא	האיסור והחיוב תשלומין בגרמי
חזקת שלש שנים	הגדרים מתי נחשב גרמא ומתי נחשב גרמי
חיבת הקודש	ציורים פרטיים
חייבי לאו ועשה	כיצד דנין דינא דגרמי
חמסן	דבר שלא בא לעולם
חמץ	דגים
חנות	דורות הראשונים
חסיד	דיינים
חצי שיעור	דיני ממונות
טבח	דיני שמים
טומאה	דם
טומטום	הודאת בעל דין
טוען טענת גנב	הזמה
טענה	דיני העד
מוחזק שאין לו טענה	דיני ההזמה
הגדרת טענת ברי וטענת שמא	למפרע הוא נפסל
ברי ושמא	הזמה והכחשה
טריפה	דינים שונים
יאוש	יכול להזימה
כללי	הפה שאסר הוא הפה שהתיר
יאוש דאבדה	הפקר
יאוש דגזילה	הקדש
יאוש ושינוי רשות	סוגים ומדריגות שונים של הקדש
יבום	אמירתו לגבוה
יהא מונח עד שיבוא אליהו	חפצים שיש להם דינים מיוחדים.

משכון	יוחסין
משניות	ילפותות
נביא	ירושה
נדרים	כופר
נהנה	כיבוד אב ואם
גדרי חיוב נהנה	כיסוי הדם
זה נהנה וזה לא חסר	כל העומד וכו'
זה נהנה וזה חסר	כפל - כללי
נזירות	לינה
נכסי מלוג	למפרע
נסים	לפני עור לא תתן מכשול
נערה, בוגרת	לקט שכחה ופאה
סומא	מודה במקצת
עבד כנעני	מודה בקנס
מדריגת עבד כנעני ומהות העבדות	הטעם למה פטור, ואם חייב בדיני שמים
דינים שונים בנוגע להבעלות עליו	פוטר עצמו מכלום
גזילת וגניבת עבד כנעני	מודה בקנס ואח"כ באו עדים, ומודה
מה שקנה עבד קנה רבו	בקנס חוץ לב"ד
שחרורו - ע"י שן ועין	דינים שונים בנוגע לטיב ההודאה
שחרורו - ע"י שטר	מוחזק
עבד עברי	גדר הכח של מוחזקות
עבודה	מוחזקות שאין עמה טענה
עבודה זרה	תפיסה
עבודה לשמה	מום
עד אחד	מזיק
דינים הנוהגים כשאינו נאמן	מחילה
בענין שלפעמים ע"א מהני לענין ממון	מחילת ממון
חזרה ע"י אמתלא	מחילת עונות לחבירו
הכחשה וברי לי	מיאון
הוחזק האיסור בע"א	מיגו
עדות	מהות מיגו
כללי	דינים שונים
המצוה להעיד, וכובש עדותו, והלאו של	מכירה
לא תענה	מלוה
הגדת וקבלת עדות	מלך
אין עד נעשה דיין (ובית דין שראו)	מלקות
הכחשה	מפרכסת
תרי ותרי - כללי	מקח טעות
תרי ותרי כשיש חזקה או מיגו	מקלל

קנין כסף	פסולי עדות
קנין משיכה	בעל דבר, ונוגע
קנס	קורבה
כללי	קטן, גוי, טומטום ואנדרוגינוס, סומא
בענין איך דנין דיני קנסות	מפי כתבם, פסול אילם, עדות בשטר
דיני קנסות בבבל ובזמן הזה	תחילתו בפסלות
תפיסה בדיני קנסות	נאמן עלי עד פסול או נאמן עלי אחד
העדאה, עשרה זהובים, גרמי	כשנים
קרבן אשם	נמצא אחד מהם קרוב או פסול כולם
קרבן חטאת יחיד	פסולים, ועדות שבטלה מקצתה בטלה
קרבן מעשר בהמה	כולה
קריאת שמע	חצי דבר
קרן תמה	עדים ששיקרו
ראשית הגז	עדות אשה
רוב	עובר ירך אמו
המחלוקת אם הולכים בממון אחר הרוב	עושה מעשה עמך
רוצח	עושק
גדר ודיני העבירה של לא תרצח	עקירת דבר מן התורה
מאבד עצמו לדעת	עשרה זהובים
הרג טריפה, וטריפה שהרג	פיגול
גואל הדם	פלגינן דיבורא ופלגינן נאמנות
ריבית	פסולי עבודה
ריפוי (תשלומי ריפוי)	פרה אדומה
רפואה	צדקה
רשע	צער
שבועה	קדשים - קרבנות
כללי	קטן וקטנה
שבועת העדות	קידושין
שבועת הפקדון	קיום מצות
דיני השבועה	קים לי' בדרכה מיני'
דיני ה"כפירת ממון"	קנין
דיני ההודאה	מהות הקנאה
החויב של קרן חומש ואשם	דעת, וחרטה
שבת (תשלומי)	ציורים של חפצים מיוחדים - פחות
שבת קודש	משו"פ, תפוסת הבית, דבר שאינו
שדה אחוזה	קצוב, ועוד
שואל	באיך כאחד
כללי	קנין לזמן
שואל שלא מדעת	קנין חצר

שכר שכיר	שומר
שליחות	כללי
כחה של שליחות	קבלת שמירה
כל דאיהו לא מצוי עביד שלוחי' נמי לא	חיוב השבה וחיוב אחריות
מצוי עביד	משעת משיכה משתעבד או משעת אונסין
אין שליח לדבר עבירה	משתעבד
שליחות יד ע"י שליח	כופר בפקדון
מעילה ע"י שליח	שומר שמסר לשומר
טביחה ומכירה ע"י שליח	שבועת השומרים
שליחות יד	דברים שנתמעטו ממיצועטים בפרשיות
תוך כדי דיבור	שומרים
תוכחה	שור המועד
תמורה	שור הנסקל
תנא ושייר	שותפות
תרומות ומעשרות	שחוטני חוץ
כללי	שחיטה
מעשר שני ממון גבוה	שטרות
תרתני דסתרי	שכירות

מפתחות

אבידה

בענין אם המרפא את החולה מקיים מצות השבת אבידה כי נקרא שהשיב לו את גופו. קע"ד (קטע ראשון), קע"ה.

אדם - איש

בענין אם בן חורין הוקש לקרקע כמו עבד כנעני. קמ"ו סק"א.

אדם המזיק

בענין אם גנב או גולן שטבח או עשה שינוי אחר (כגון תברי' או שתיי') נחשב בגדר מזיק או האם זה נחשב שעשה הוספה של גניבה או גזילה. וכן האם חייבים על זה כפל משום גניבה. ד' סק"ב ולהלן שם, כ"ח, ל"ב*, ל"ט (קטע "מיהו באמת" ולהלן שם), מ"ג**, מ"ד סק"ב, צ', ק"ו, קי"ז בהערה השני' והשלישית, ש"ג סק"א.

המחלוקת בין תוס' והרמב"ן בענין אם אדם מועד לעולם גם כשהי' אונס גמור. המשך פרק מרובה צ"י*, המשך פרק הגוזל קמא מ"ה.

בענין אם אומרים אדם מועד לעולם היכא שהי' עוסק בטובת חבריו והזיקו. המשך פרק הגוזל קמא מ"ה (קטע אחרון).

בענין טבח אומן שקלקל. המשך פרק הגוזל קמא מ"ה.

אהבת לרעך כמוך

דברי היר רמה שגרמא בניזקין אסור משום ואהבת לרעך כמוך. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) א' סק"ג.

שורפא מקיים ואהבת לרעך כמוך. קע"ד בהערה.

ספיקת הפמ"ג אם יש מצות ואהבת לרעך כמוך כלפי עבד כנעני. קמ"ב סק"ב.

בענין אם אסור או מותר או מצוה להכות ולבזות ולרצוח מי שאינו עושה מעשה עמך. קמ"ה.

בענין אם עשה כן, האם יש חיוב לשלם אפילו לפי הצד שמותר. קמ"ד.

גדרי הלאו של לא תשא עליו חטא, והלאו של אונאת דברים: מה נחשב אונאה. קצ"ב.

בענין "המלכין פני חבריו ברבים אין לו חלק לעוה"ב". רכ"א.

אוויר

שאויר חצירו של הקונה מהני לקנות רק מה שבתוך החלל שבין המחיצות. המשך פרק מרובה י"ד, י"ז סק"ג (קטע "והנה לכאורה").

שלענין שבת מיקרי הנחה כשבא לאויר חצירו עד לרקיע אם קלוטה כמי שהונחה דמי, ואם לאו כמי שהונחה צריכים שינוח על הקרקע.

המשך פרק מרובה י"ד, י"ז סק"ג (קטע "והנה לכאורה").

אוכל - אכילה

בענין שאוכל שאינו ראוי להאכילו לאחרים אינו מקבל טומאה. המשך פרק מרובה ק"א.

אומן

בענין אומן קונה בשבח כלי.
המשך פרק הגוזל קמא ל"ה - ל"ט.

בענין אם איכות הקנין ב"אומן קונה בשבח כלי" היא כאיכות הקנין של בעל חוב קונה משכון או האם היא יותר מזה.

המשך פרק הגוזל קמא ל"ו, ל"ז סק"ג.

בענין אם הכוונה באומן קונה בשבח כלי היא שהאומן קונה את כל השבח, או האם הוא קונה רק את חלק השבח שהוא כנגד שכרו, או האם הוא קונה גם את הגוף.
המשך פרק הגוזל קמא ל"ז סק"א סק"ב.

בענין מתי נחשב הכלי כמשכון על שכרו.
המשך פרק הגוזל קמא ל"ט.

אומנות

בענין אומן קונה בשבח כלי, ושכרו של אומן, ע"י בערך אומן.

אונס

המחלוקת בין תוס' והרמב"ן בענין אם אדם מועד לעולם גם כשהי' אונס גמור.

המשך פרק מרובה צ"א, המשך פרק הגוזל קמא מ"ה.

בענין אם גרמי חייב על אנוס כרצון ושוגג כמזיד כמו אדם המזיק בידים.

המשך פרק הגוזל קמא ל"א, מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה', י' סק"ב.

אונקלוס

בענין מה ששרף על ר"ג כלי תשמיש בשווי ע' מנה צורי.
רל"ב בהערה.

אחיק

ע"י עוד בערך עושה מעשה עמך.

בענין הגדר של אחיק.
רע"ד סק"ב.

אי עביד מהני או לא מהני

דברי השט"מ בתמורה דף ו' בענין אי עביד לא מהני לענין שינוי קונה.
מ"ה סק"ג.

איך אדם משים עצמו רשע

הסוברים שכשהוא אומר דרך תשובה הרי הוא שפיר משים עצמו רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג* סק"א.

בענין אם אמרינן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי גם היכא שהוא עושה את עצמו רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג* סק"א.

ודברי הקו"ש שפליגינן נאמנות ומאמינים לו גם על המעשה, אבל רק לענין לחייבו מומן אבל לא לענין לקבוע שהוא רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ב, פ"ג* סק"ב.

בענין למה צריכים פסוק לומר שמודה בקנס פטור, תיפוק לי' משום שאאמע"ר.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג* סק"א.

משמעות דברי רש"י ביבמות שמודה בקנס פטור מפני שאאמע"ר.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג* סק"א.

אינו ברשותו

המושג "ברשותו" והמושג "אינו ברשותו"

בענין אם "רשותו" הוא כח חיובי.
קט"ז (קטע "והנה יתכן").

בענין אם מה שקובע שמיקרי אינו ברשותו הוא העובדא שאינו ברשותו במציאות או העובדא שיש להשני קניני גזילה.

ז' סק"ג בהערה, נ"ז סק"א וסק"ב, צ"ח (קטע ראשון), קי"ז, קמ"א, ש' (קטע "והנה לכאורה"), ש"ס, ת' (קטע "גם צ"ע").

בענין אם שייך שחכמים יפקיעו את
ה"ברשותו" ע"י הפקר ב"ד.
קט"ו.

דיני דבר שאינו ברשותו

שאינו יכול להקנות דבר שאינו ברשותו
(ודברי הרשב"א ששפיר יכול).
ק"ט (קטע ראשון), קי"א* (קטע
והנה הרשב"א").

בענין הא דאפשר להוריש דבר שאינו
ברשותו.
קי"א* (קטע אחרון).

שיטת הריב"ש שאפשר להקדיש קדושת
הגוף גם דבר שאינו ברשותו, ורק קדושת
בדק הבית אי אפשר להקדיש.
קי"א* (קטע "ומעתה").

בענין אם יכול לשחרר עבד כנעני שאינו
ברשותו.

ע"ד סק"ב, ק"ז (קטע "שו"ר" וקטע
"ועכ"פ"), ק"ט, ק"ט*, קי"א*.

בענין הפקר על דבר שאינו ברשותו.
נ"ז, נ"ט סק"א, ק"ט (קטע ראשון).

בענין אם יכול לתרום דבר שאינו ברשותו.
קי"א*.

בענין אם יכול להפקיע את השם של טבל
מדבר שאינו ברשותו.
ע"ד סק"ב.

דברי השט"מ בשם הרא"ש שאע"פ
שבשעה שהנגזל הקדיש לא ה' החפץ
ברשותו אבל אם אח"כ חזר לרשותו הרי
ההקדש חל למפרע.
נ"ז סק"ב (קטע "מיהו אכתי"
ולהלן שם).

הדברים שנחשבים "ברשותו" והדברים שנחשבים "אינו ברשותו"

בענין אם דבר שעומד להיות אינו ברשותו,
נחשב כבר עכשיו אינו ברשותו.
קמ"א (קטע "מיהו יש לדחות").

בענין היכא שבשעת עשיית הקנין הי'

ברשותו אבל בשעה שהחלות צריכה לחול
אינו ברשותו.
קכ"ו.

בענין היכא שאינו ברשות המקנה אבל יהי'
ברשות הקונה, האם אפשר להקנותו.
קי"א* (קטע "מיהו יש ליישב"
ולהלן שם).

בענין אם חשיב ברשותו כשמונח ברה"ר,
או על גג שאינו שמו.ר.
פ"ז סק"ב.

בענין למה נחשב פקדון ברשות המפקד
כשהוא אצל שומר.
פ"ז סק"ב.

בענין אם אבידה נחשבת אינה ברשותו.
נ"ז סק"א.

בענין היכא שנתרצה הגזלן להשיב, האם
מיקרי כבר ברשותו של הנגזל.
נ"ז סק"ב (קטע ראשון ולהלן שם),
ק"י, קי"א*, קי"ז, ש"ס.

הסוכרים שהיכא שנתרצה הגזלן לזה
שהנגזל מקדיש את החפץ, הרי זה הקדש.
נ"ז סק"ב (קטע ראשון ולהלן שם),
ק"י, קי"א* (קטע "מיהו יש
ליישב"), קט"ז (קטע "והנה עיין
עוד"), קי"ז סק"ג, שי"א, ש"ס.

בענין היכא שהגזלן לא שמע שהנגזל
הקדיש אבל אנן סהדי שהי' מתרצה, האם
ההקדש חל.
נ"ז סק"ב (קטע ראשון וקטע
"מיהו לפ"ז") ובהערה שם, ק"י.

הסוכרים שהנגזל יכול להקנותו להגזלן
עצמו.

נ"ז סק"ב (קטע "והנה השאגת
ארי"), קט"ז (קטע "והנה השאגת
ארי").

בענין אם שניהם ביחד יכולים להקדיש או
לחלל.
קט"ז.

בענין היכא שבא לידו בטעות, האם זה נקרא עוד ברשות הבעלים. נ"ז סק"ב בההערה.

ז' סק"ג בההערה, נ"ז סק"א וסק"ב, צ"ח (קטע ראשון), קי"ז, קמ"א, ש' (קטע "והנה לכאורה"), ש"ס, ת' (קטע "גם צ"ע").

איסורי הנאה

בענין אם איסורי הנאה נחשבים שלו או לא.

המשך פרק מרובה כ"ה.

בענין שאין לאיסורי הנאה דין ממון (ומש"ה אינם שלו).

המשך פרק מרובה ל"ט.

אמתלא

בענין אם אמתלא מהני להאמין את דבריו השניים נגד דבריו הראשונים, וממילא מהני רק כשיש לו נאמנות עצמית על דבריו השניים, או האם מהני לעקור את דבריו הראשונים, וממילא מהני אפילו כשאין לו נאמנות על הצד השני, וכגון בהודאת בעל דין, או באב שאמר קידשתי את בתי. המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ובחמדת שלמה" ולהלן שם).

בענין אם האב שאמר קידשתי את בתי יכול לחזור בו ע"י אמתלא.

המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ובחמדת שלמה" וקטע אחרון).

בענין אם ע"א באיסורין יכול לחזור בו ע"י אמתלא.

המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ובחמדת שלמה" וקטע אחרון).

אנדרוגינוס

בענין למה פסול לעדות.

המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ואולי").

ארבעה וחמשה

בענין הא דחייב גם אם טבח ומכר ע"י

שליח אע"פ שבכל התורה אין שליח לדבר עבירה, ע"י בערך שליחות - טביחה ומכירה ע"י שליח.

"שנה בחטא".

צ', צ"ב.

בענין אם כל הסכום של ארבעה וחמשה הוא קנס חדש ואין כאן הקנס הרגיל של כפל. ד' סק"ב.

בענין אם ד' וה' הם ביסודם שני קנסות, או האם גדר הדבר הוא שעבור שור הרי הוא משלם רק ד' מתוך הקנס של ה'. ד' סק"ג.

שחתיכת העור והבשר בתחילת השחיטה אינה חלק מהחיוב.

ל"א (קטע אחרון), המשך פרק מרובה י"ז* (קטע "ברם באמת"), כ"ח (קטע ראשון).

בענין שצריכים "וטבחו כולה באיסורא" (כלומר גם הסוף שחיטה, וכן שתהי' בהמה שלימה).

ל"א (קטע "והנה לכאורה" ולהלן שם), מ"ד סק"א בההערה השני.

שצריכים מכרה כולה.

המשך פרק מרובה קי"ב - קכ"א.

בענין היכא שמכר את חלקי הבהמה ללוקחים שונים בזה אחר זה, האם מיקרי מכרה כולה.

המשך פרק מרובה פ"ז (קטע אחרון).

בענין אם חיובו הוא רק בשביל הסוף שחיטה בתנאי ששחט גם את התחילה, או האם גם ההתחלה היא חלק מהמחייב של דו"ה, או האם באמת גם ההתחלה לחוד מחייבת דו"ה בתנאי שיגמור, וכן האם שייך לומר שחיובו גם חל אז בפועל ממש בתנאי שיגמור.

ז' סק"ה, ל"א, קי"א* (קטע "ומעתה"), המשך פרק מרובה י"ז* (קטע "מיהו לכאורה"), כ"ח (קטע "מיהו יש ליישב"), ל"ז.

דברי הקו"ש שהחיוב של דו"ה הוא עבור הגניבה בתנאי שיעשה טביחה ומכירה. מ"ד סק"ג (קטע "מיהו אולי"), המשך פרק מרובה ב' סק"ג בהערות, י"ז* (קטע "והנה עי"), ל"ד, פ'.

בענין היכא שהגניבה והטו"מ באו כאחת. ז' סק"ד וסק"ה, המשך פרק מרובה קב"ו.

בענין שטובח ומוכר אחר הגנב אינו משלם דו"ה. ז' סק"א.

בענין שומר שטו"מ. ז' סק"ג סק"ה.

בענין גנב בשבת וטבח בחול. ז' סק"ג סק"ד, ט"ו סק"ב (קטע "מיהו בשבועות"), מ"ה סק"ב, ג' (קטע "ברם באמת"), צ', ק"ו, קי"ז סק"א, ש"ג סק"א.

בענין טו"מ של הקדש. ז' *

בענין שותפים שגנבו ושותף שגנב מחבירו. י"א.

בענין דו"ה אמר רחמנא ולא גו"ד". ז' סק"א.

בענין היכא שמכר הנגנב את הבהמה (לפי הרשב"א שמועיל אע"פ שאינה ברשותו), ואח"כ טבח הגנב, האם הוא מתחייב כפל להמוכר ודו"ה להלוקח. המשך פרק מרובה ל"ד.

גדר "חמשה בקר ולא חמשה חצאי בקר". המשך פרק מרובה ל"ה.

בענין השוחט בן פקועה. שפ"א.

בענין "פרט לשהקנה לשלשים יום", ובענין "מכרה חוץ לשלשים יום". צ"ד.

בענין היכא שמכר ע"י קנין שמהני מהתורה אבל רבנן פסלוהו (דברי הרמ"ה). המשך פרק מרובה כ'.

בענין "מה לי מכרו להדיוט מה לי מכרו לשמים". המשך פרק מרובה פ"ה.

בענין הגדר של "כל היכא דאיתי במכירה איתי בטביחה". המשך פרק מרובה ק"י.

הדרך שמה שאמר רבי אילעא שטלה ונעשה איל, נעשה שינוי בידו וקנה, הרי זה רק לענין ששוב אינו חייב דו"ה, אבל לא לכל מידי. מ"ב* *.

אתנן

בענין אם אתנן שנשתנה מותר למזבח. מ"ב* *, מ"ג, ג' (קטע "ולפי תוס").

"אתנן אסרה תורה אפילו בא על אמו". המשך פרק מרובה ט"ו, ט"ז, י"ז סק"ד סק"ה.

בענין וליד אתנן. רמ"ט.

בבל

בענין אם מותר לגדל בהמה דקה בבבל. המשך פרק מרובה קל"ח.

בהמה דקה

"אין מגדלין בהמה דקה בארץ ישראל": בענין אם זה משום גזל או משום ישוב ארץ ישראל. המשך פרק מרובה קל"ז.

בענין אם מהני שמירה. המשך פרק מרובה קל"ו.

שמגדלין בהמה דקה בסוריא, ודין בבל. המשך פרק מרובה קל"ח.

בהמה טמאה

בענין אם הטומאה של בהמה טמאה היא ביסודה משום נבילה כי השחיטה אינה מוציאה אותה מידי נבילה, אשר לפ"ז יש גם האיסור אכילה של נבילה חוץ מהלאו של אכילת בהמה טמאה, או האם הטומאה היא טומאה חדשה.
המשך פרק מרובה צ"ג.

בענין שבבהמה טמאה שנשחטה אמרינן שמפרכסת היא כחי' (דלא כמו בהמה טהורה שאחרי השחיטה הרי היא נחשבת מתה).
המשך פרק מרובה צ"ג.

בענין שהמבייש פטור עד שיתכוין ליפול עליו (וכדומה).
קפ"ז, קצ"ב.

בענין טעם הפטור בבושת דברים, וכן בענין אם הוא פטור אפילו בדיני שמים.
קצ"ב.

בענין אם בבושת יש פטור של גרמא.
קצ"ב.

בענין אם המזיק אחראי היכא שלא הי' לו להניזק להתבייש.
קצ"ב.

בטחון

בענין אם להשתדל ברפואות או לבטוח בה'.
קע"ד.

בל תשחית

בענין הקוצץ אילנות.
רכ"ג.

בענין בל תשחית על שאר דברים חוץ מאילנות.
רכ"ג סק"ב, רכ"ז.

בענין אילני סרק.
רל"ב, רל"ג.

בענין בל תשחית על אילנות שלא בשעת מצור.
רכ"ז.

שהחובל בעצמו עובר בבל תשחית.
רכ"ג סק"א, רכ"ו.

בענין היכא שהוא משחית לשם צורך מסוים.
רל"ב.

דברי הפ"י שפליגי תנאי בענין אם בל תשחית מותר רק לצורך גדול, או האם אפילו לסתם צורך.
רל"ב סק"ב.

בושת

בענין תשלומי בושת.
קפ"ו - קצ"ה.

שאילת הגמ' אם תשלומי בושת הם משום כיסופא או משום זילותא.
קפ"ו סק"ג, קצ"א, קצ"ה.

שיטת הרמב"ם שתשלומי נזק וצער ובושת הם קנס.
קס"ח.

דברי הרמב"ם שמודה בבושת חייב אע"ג דס"ל דהוי קנס.
קצ"ב.

בענין שומת בושת.
קע"ב סק"א (קטע "ולענין" וקטע "ברם"), קפ"ו.

הדרך שתשלומי בושת הם רק עבור מה שהוא מתבייש ממה שהלה הכהו ומחזיקו כפחות ערך, אבל הבושת שהוא מתבייש מחמת חסרון האבר הרי היא בכלל צער ולא בכלל בושת, ושפיר משלמים עבור צער זה (מיהו הבושה הזאת באה אחרי המכה, ע"י לעיל בסמוך).
קמ"ז (קטע "וע"ע בדף פ"ה").

והגמר דין של "צא תן לו", והגמר דין של "איש פלוני אתה חייב".
ק"י"ז, המשך פרק מרובה ל"ה.

גניבה וגזילה

ע"י עוד בערך יאוש - יאוש דגזילה.
בענין שאין הנגזל יכול להקדיש את הגזילה כי אינו ברשותו, ע"י בערך אינו ברשותו סק"ב וסק"ג.
בענין אם יש חיוב של יהרג ובל יעבור על גניבה וגזילה, ע"י בערך יהרג ובל יעבור.
ע"י עוד בערך כפל - כללי.
ע"י עוד בערך ארבעה וחמשה.
ע"י עוד בערך טוען טענת גנב.
בענין גזל הגר, ע"י בערך גרות - גזל הגר.
בענין אם קים ל"י בדרכה מיני פוטר את הגנב והגזול מחיובי גניבה וגזילה, ע"י בערך קים ל"י בדרכה מיני - קים ל"י בדרכה מיני בגניבה וגזילה.

מהות גניבה וגזילה

בענין אם התשלומין של גנב וגזולן הרי הם משום ההפסד להבעלים או משום הריוח לעצמו.
ט"ו*.

בענין אם חשיב גנב, וכן חייב קרבן שבועה, היכא שגנב את גוף החפץ בנסיבות שעדיין יצטרך לשלם ממון.
י' סק"ב (קטע "שור" ו"להלן שם), שני"ז ובהערה.

גניבה לעומת גזילה

בענין אם הקרן של גניבה והקרן של גזילה הם שני מיני חיובים הנלמדים מפסוקים נפרדים.
ט"ו סק"ב.

בענין מתי נקרא צינעא (גנב) ומתי בפרהסיא (גזולן).
י' סק"ד, ק"י"ז, המשך פרק מרובה קל"ה.

(בן סורר ומורה)

בענין שמחילת אביו ואמו מהני גם לאחר שהמרה ולא רק קודם המעשה על העתיד.
קנ"א בהערה השני'.

בן פקועה

בענין אם חייבים על שחיטתו ארבעה וחמשה.
שפ"א.

גוי - בן נח

שבן נח נהרג על פחות משה פרוטה.
ש"ח סק"א (קטע ראשון).

גורם לממון

דברי הראב"ד בשט"מ בב"מ דף ל"ד, ודברי האחייעזר, ודברי האור שמח, בענין גורם לממון כממון דמי.
המשך פרק מרובה ל"א.
בענין דבר הגורם לממון לעומת גרמי.
המשך פרק מרובה ל"ב.

בענין מה שמבואר בפסחים שאפילו אם גורם לממון כממון דמי אבל אין זה נחשב שיש כאן כבר עכשיו את אותו ממון שיתחייב לשלם.
שני"ה סק"ב (קטע "ומעתה צריכים").

גירושין

דברי הקצה"ח בסי' ר' סק"ה שאין האשה (וכן עבד כנעני) צריכה לקנות את הגט אלא סגי במעשה נתינה (וכן בענין מה צריכים בקידושין).
ס"ה (קטע אחרון).

גלות

בענין הדין שאם אמדוהו (למלקות) ומת תחת ידו של השליח ב"ד שמלקה אותו הרי השליח ב"ד פטור מגלות.
קנ"ו.

גמר דין

גדר הגמר דין של "חייב אתה ליתן לו",

הסברא שכל גנב הרי הוא יכול להתחייב גם משום גזלן כי מה שהוא עושה בצינעא אינו מפקיע ממנו תורת גזלן. כ"ח סק"ג בסוף ההערה.

בענין אם לומדים גניבה וגזילה מהדדי לענין הדין של חיים ולא מתים. כ"ז* סק"א.

ע"י להלן ב"גונב או גוזל על מנת להחזיר", וכן ב"הקדש", וכן ב"קרקע", וכן ב"שטר", שנביא עוד חילוקים בין גניבה לגזילה.

גזילה לעומת מזיק

בענין אם טביחה או עשיית שינוי אחר (תברי" או שתיי") מיקרי בגדר גזילה או האם חשיב היוק, וכן האם חייבים על זה כפל.

ז' סק"ב סק"ג, כ"ח, ל"ט (קטע "מיהו מלשונם" ולהלן שם), מ"ג* , מ"ד סק"ב, צ', ק"ו, קי"ז בהערה השני' ובהערה השלישית, ש"ג.

עוד בענין "תברי" או שתיי". ז', ל"ב - ל"ה.

בענין היכא שהגולן מכר את החפץ, האם זה נקרא שעשה "תברי" או שתיי". ל"ד, צ"ב, צ"ט.

בענין אם צריכים מעשה, נוסף על קנין

דברי רש"י בב"מ דף י' ע"ב ד"ה גגו וכו' שלא סגי בקנין גניבה אלא צריכים גם מעשה.

ה', ל"ג בהערה, המשך פרק מרובה ל"ב, קכ"ז (קטע "והנה לפי"), שס"ו.

טיב הגנב (שומר), וטיב הגנב (שומר, גנב מאחד מחמשה בני אדם)

בענין שומר שגנב מרשותו. ז' סק"ו, י' סק"ד.

בענין למה אין הגונב מן השומר חייב כפל להשומר לפי רבי שמעון שסובר שדבר הגורם לממון כממון דמי. המשך פרק מרובה ל"א.

בענין גזל מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהם. שכ"א - של"א.

בענין גזל מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהם משלם לכל אחד: האם דנים דין זה גם בזה"ז. קס"ז סק"ה (קטע אחרון), ש"ל.

הלאו

שיש איסור לגנוב דבר שאף אחד אינו מקפיד עליו מחמת מיעוט ערכו. ש"ח סק"ב.

דברי הרמב"ם שרק במי שבא לעבור על גזילה אמרינן הלעיטהו לרשע וימות. קי"ח.

קנין גזילה

שיטות האחרונים שגנב קונה בתחילת הגזילה קנין של בעלות גמורה, רק שהמצוה של השבה מעכבת את הבעלות, וכן בענין מה היא הצורה של הקנין הנ"ל לפני שנפטר מהשבה.

מ"ה, מ"ו, מ"ז, נ"ז סק"ב (קטע "מיהו אכתי" ולהלן שם), ק"ו*, ק"ז, קל"א (קטע "ועיין בקו"ש").

בענין איך הגנב מתחייב ע"י משיכת השומר שלו. המשך פרק מרובה קכ"ז.

המחלוקת בין רב אחא ורבינא אם מהני משיכה ברה"ר, ודברי תוס' בענין אם פליגי רק בגנב וגזלן או האם גם במקח וממכר. המשך פרק מרובה קכ"ד.

דברי הירושלמי ש"הוציאנה ליסטים חייבים" הרי זה איירי בהוציאנה לגזילה לעצמם ולא כדי לאבדה, ודברי הפוסקים בענין אם כוונת הירושלמי היא לפטור אפילו על אבדון הבהמה או רק על מה שהזיקה. המשך פרק הגזול קמא כ"ב.

בענין אם היכא שבא לידו בטעות ולא נתכוין לגזול, הרי הוא קונה קניני גזילה, או האם מיקרי ברשות הבעלים. נ"ז סק"ב בהערה, ק"י (קטע "מיהו נראה"), קי"ד, קכ"ד, קל"ד.

מצות השבה

בענין אם מצות והשיב היא מצוה של השבה על גוף החפץ (בתנאי שהוא שו"פ), או האם היא מצוה של תשלומין, רק שלכתחילה גזרה התורה שהוא צריך לשלם ע"י החזרת החפץ עצמו.

ג' סק"ב, ט"ו*, מ"ז, ר"פ בההערה הראשונה, ש"נ, שני"ב (קטע אחרון).

בענין אם החיוב השבה חל בשעת תחילת הגזילה לתמיד או האם הוא חל בכל רגע מחדש.

שני"ב (קטע "ומצד שני" וקטע "והנה לכאורה").

בענין אם החיוב השבה והחיוב אוגסין הם בגדר עונש.

שס"ט (וכן בענין אם מה שהוא נפסל לעדות הרי זה בגדר עונש).

בענין אם מצות השבה מחדשת רק שהגזול ילך אצל הנגזל או לכה"פ יודיעו, אבל מה שהבעלים רשאים לבוא וליטול את שלהם הרי זה גם כלי מצות השבה, או האם גם זה הוא רק בגלל מצות השבה.
ש"ט, המשך פרק הגזול קמא כ"ג, שני"א.

דברי הסמ"ע שמה שהבעלים באים ונוטלים את שלהם גם בפחות משה פרוטה הרי זה משום מצות השבה, והא דאינו צריך לילך אחרי למדי הרי זה כי לילך למדי הרי זה מהפסוק של לאשר הוא לו יתננו ואת זה אינו חייב בפחות משו"פ.
ש"ט.

בענין אם יתכן שהגזול יקיים מצות השבה אחרי שהנגזל הפקיר.

נ"ה בההערה השני', נ"ז סק"ב (קטע "מיהו אכתי" וקטע "אולם"), קל"ב.

בענין היכא ששבר בצורה שאינו נחשב שינוי, אשר בכה"ג אינו יכול לומר הרי שלך לפניך בעל כרחו של הנגזל, אבל בכל זאת

אם הבעלים דורשים בכה"ג את החפץ חייב להחזיר להם: האם יש בזה מצות השבה. מ"ז, ס"ב בההערה.

בענין אם שייך מצות השבה כשלא עבר על תגזול.
ו*.

בענין אם החיוב השבה של גנב, וכן החיוב של גנב לשלם דמים, הם אותם חיובים כמו של גזול.

ג' סק"ג, ז' בההערה השני', ט"ו סק"ב, י"ח (קטע "והנה מדרכו").

בענין אם מהני השבה היכא שהשיב לאחד מן השותפין שגנב מהם.
שי"ג.

בענין אם גוי חייב בהשבה מקרא דוהשיב, א"נ משום שזה נכלל במצות דינים.
ש"ב, ש"ח סק"ב (קטע "והנה באמת") סק"ג.

בענין אם היכא שאומר לו הרי שלך לפניך, הרי הוא חייב לשלם לכה"פ את הפחת.
מ"ז, מ"ח, רנ"ג, המשך פרק הגזול קמא י"ב.

בענין "אנא פטימנא ואת שקלת".
כ"ט, רנ"ד.

"גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך": בענין אם הכוונה היא למצות השבה או האם הכוונה היא רק שהבעלים נוטלים את שלהם.
נ"ה בההערה השני', שני"א, שני"ב ובההערה השני' שם.

בענין אם בתוך פסח יכול לומר לו הרי שלך לפניך.
המשך פרק הגזול קמא ל"ב.

החיוב אוגסין

בענין אם החיוב תשלומין כשאין הגזילה בעין נכלל הוא בוהשיב, או האם הוא מהא דכתיב ושלם, או האם הוא משום שלא

גרע משואל שכל הנאה שלו וחייב באונסין.
 ג' סק"א, כ"ז (בההערה הראשונה),
 נ"ג סק"ב בההערה, ע"ט בההערה,
 המשך פרק מרובה קכ"ד, רצ"א
 סק"ב, שי"א, שנ"א, שס"ו סק"א,
 שס"ז, שס"ט, שצ"ה (קטע ראשון).

בענין אם החיוב השבה והחיוב אונסין הם
 בגדר עונש.

שס"ט (וכן בענין אם מה שהוא
 נפסל לעדות הרי זה בגדר עונש).

עוד בענין טעם התורה למה קבעה חיוב
 אונסין (מזלו גרס).

המשך פרק הגוזל קמא י"ח.

בענין אם החיוב אונסין של גזלן חל בשעת
 הגזילה או בשעת האונס.

כ"ז סק"א, המשך פרק מרובה
 י"ז, שנ"ב, שנ"ח, שנ"ט.

דברי הרא"ש בענין הנ"ל.

כ"ז סק"א.

בענין טעם התורה למה גזלן משלם כשעת
 הגזילה.

המשך פרק הגוזל קמא י"ח.

בענין אם גנב חייב גם בחיובי שומרים.

ג' סק"א, שי"א.

בענין החיוב להוציא את הגזילה מתחת ידו
 אפילו כשכבר ירש את הגזילה כגון היכא
 שגזל מאביו ומת אביו.

המשך פרק מרובה א', ת"ו

בענין גזל מאחד מחמשה בני אדם ואינו
 יודע מאיזה מהם משלם לכל אחד: האם
 דנים דין זה גם בזה"ז.

קס"ז סק"ה (קטע אחרון), ש"ל.

שיטות הראשונים בענין "אין שמין לגנב
 ולגזלן".

מ"ו**.

בענין אם גנב וגזלן יכולים לשלם בשו"כ
 ואפילו סובין.

מ"ו** *כ"ז סק"א.

דברי הרא"ש בפ"א סי' י"א שגזלן צריך
 לשלם או חפץ שלם כמו שגזל או דמים
 אשר יוכל הנגזל לקנות בהם חפץ שלם כמו
 זה שנגזל ממנו אבל אינו יכול לשלם
 בחפצים אחרים.

מ"ו** *המשך פרק הגוזל קמא
 נ"ו, נ"ז.

פרוטה

בענין השיעור של שוה פרוטה, בהלאו של
 לא תגזול ובהמצות של השבה.

ו* *ש"ח, שט"ו, שמ"ט, ש"נ, ת"ל.

בענין היכא שהוא גוזל חפץ ששוה מנה,
 האם הוא עובר רק פעם אחת בלא תגזול,
 או האם יש מנין לאוין כמנין הפרוטות שבו.

שנ"ב*.

וכן כשהוא משיב, כמה מצות של השבה
 הרי הוא מקיים.

שנ"ב*.

בענין היכא שנשתייר פחות משוה פרוטה
 מגזילה גדולה.

שמ"ט - שנ"ד.

דברי המחנה אפרים שהגוזל פחות משוה
 פרוטה קונה אותו קנין גמור מיד.

מ"ה סק"ט.

גונב או גוזל על מנת להחזיר

בענין גונב על מנת לשלם, על מנת להחזיר,
 על מנת למיקט, על מנת לשלם כפל.

ו', י' סק"ב, ט"ז, כ"ד, שנ"ז
 בההערה, שס"ז, שצ"ג.

דברי הפני שלמה והקובץ שיעורים
 שמחלקים שרק בגניבה אסור אבל לא
 בגזילה, וכן שרק לישראל אסור אבל לא
 לבן נח (ודברי הרמ"ה והריטב"א והב"ח
 והש"ך בענין זה).

ו' (קטע "והפני שלמה").

גונב מן הגנב

בענין אם גונב מן הגנב פטור רק מכפל אבל לא מקרן דגניבה וגזילה, או האם הוא פטור מפילו מקרן, וכן אינו עובר בכלל על הלאו. ובענין אם תברי' ושתיי' חייב משום גזולין או משום מזיק (דברי הקצה"ח בסי' ל"ד סק"ג ודברי הנתיחה"מ שם).

ז' סק"א סק"ב, י"ט, כ"ח, ל"ב
- ל"ה, נ"ג סק"ד (קטע "והנה יש לעיין"), נ"ז סק"א ובהערה השלישית שם, צ"ז בהערה, ק"ו, קל"א, קל"ח, המשך פרק מרובה ל"א סק"ב.

אם תימצי לומר שהגונב מן הגנב פטור מלשלם קרן האם זה מצד הסברא לחוד (דהיינו משום שלא הוסיף בהאיכות של הגניבה), או האם צריכים ללמוד כן מוגונב מבית האיש.
כ"ח סק"ב.

בענין הדין שהגנב השני משלם קרן להגנב הראשון, האם זה משום גנב משום שהמיעוט של גונב מבית האיש ולא מבית הגנב קאי רק על כפל, או האם זה משום מזיק.

פ"ח, קל"א (קטע "וע"ע בקו"ש"), המשך פרק מרובה ל"א סק"ב.

גזל עכו"ם

דברי ר"א ממיץ שאע"פ שגזל עכו"ם מותר אבל אינו נעשה שלו.
מ"ה סק"י.

הקדש

בענין אם הגונב מהקדש נתמעט רק מכפל אבל הרי הוא מתחייב בהשבה ותשלומי קרן. י"ח, י"ט, ק"ט*, המשך פרק מרובה ל"א סק"ב, רצ"ב סק"ט (קטע "גם שמעתי").

בענין המיעוטים של מבית האיש ולא מבית הקדש, וכן רעהו ולא הקדש.
י"ט.

דברי השט"מ בשם הרא"ש בשם הרמ"ה שהיכא שהקדיש הנגזל את הגזילה, ושוב

החזירו הגולן להנגזל, הרי ההקדש חל למפרע.

נ"ז סק"ב (קטע "מיהו אכתי" ולהלן שם).

דברי הרשב"א בגיטין דף נ"ה שהיכא שגולן הקדיש את החפץ הגזול הרי ההקדש ובעלותו להקדיש (ע"י שקנה בשינוי השם שהרי שינה את שמו מחולין להקדש) באין כאחד.

ס"ה (קטע "ובאמת"), ע"ז, ק"ח, המשך פרק מרובה פ"ז סק"א (קטע "והנה לכאורה").

הסוברים שיש לגולן כח להקדיש גם בלא טעמו של הרשב"א, ואע"פ שאינו עכשיו שלו.

ע"ז (קטע "והנה ברמב"ן").

שיטת הבעל המאור ששינוי השם קונה רק מדרבנן, וממילא היכא שהקדיש הגנב הרי זה מהני רק מדרבנן, ורק כשהקדיש בדק הבית.

פ"א, פ"ב.

כופר בפקדון

בענין הכופר בפקדון והחיוב אחריות שלו, וכן בענין אם נעשה ברשותו כמו בכל גזולין.
כ"ג, שס"ד - שס"ח, שצ"ה, ת'.

קרקע

בענין אם הגונב קרקעות עבדים ושטרות נתמעט רק מכפל או האם הוא נתמעט גם מקרן כמו הגזול קרקעות עבדים ושטרות.
ט"ו, י"ח.

בענין תקנת השבים בקרקע.

ש' (קטע "מיהו לכאורה יש להעיר").

שטרות

בענין שגניבה וגזילה חלוקים הם לענין אם יש חיוב השבה על שטרות.
ט"ו*.

בענין למה צריכים למעט שטרות מגזילה תיפוק ל' משום שאי אפשר לו לעשות בהם קנין.
ט"ו.

כשעת תחילת הגזילה או כשעה אחת לפני שנשתנה.

ל"ה, מ"א, מ"ה סק"ו - ט', רפ"ב, רפ"ח סק"א, רצ"ג סק"ה סק"ו סק"ח, רצ"ה, שנ"ב בההערה הראשונה.

בענין היכא שגזל ועשה שינוי בבת אחת, האם הוא קונה.

ש' (קטע "מיהו נראה"), ש"ג.

בענין אם טביחה או עשיית שינוי אחר (תבר' או שתי') נחשב בגדר גזילה, או האם זה נחשב הזיק. וכן האם חייבים על זה כפל.

ז' סק"ב וסק"ג, כ"ח, ל"ט (קטע "מיהו מלשונם" ולהלן שם), מ"ג***, מ"ד סק"ב, צ', ק"ו, קי"ז בההערה השני' והשלישית, ש"ג סק"א.

דברי השט"מ בתמורה דף ו' בענין "אי עביד לא מהני" ושינוי קונה.

מ"ה סק"ג.

בענין אם שינוי קונה גם היכא שגזלו בתחילה על מנת להחזיר.

מ"ה בההערה השני'.

בענין היכא שהגזולן הזיק את החפץ בשעת עשיית השינוי, האם שייך לחייבו משום מזיק.

ל"ה.

בענין היכא שהגזולן לא עשה שינוי מספיק גדול כדי לקנות, או עשה שינוי מספיק גדול רק שיש סיבה צדדית למה אינו קונה, או אם סוברים ששינוי אינו קונה, האם הוא יכול לומר להגזל הרי שלך לפניך ולהכריח את הגזול לקבל את השברים, או האם הגזול יכול לדרוש תשלומין, והרי הוא נוטל את השברים רק אם הוא רוצה, דאז אין הגזולן יכול לעכבם לעצמו ולשלם דמים כמו היכא שמהני שינוי.

מ"ז, מ"ח, מ"ט, ס' סק"ב, ס"ב, המשך פרק הגזול קמא י"ב.

דברי תוס' בריש מרובה ובשכונות דף ל"ז ע"ב בענין גזילת וגניבת שטרות. ט"ו, ט"ו*.

שואל שלא מדעת

בענין אם שואל שלא מדעת גולן הוא או שואל הוי.

ג' סק"א.

בענין אם שואל שלא מדעת (דהוי גולן), קונה בשינוי.

מ"ה בההערה השני', המשך פרק הגזול קמא י"ב.

שבשואל שלא מדעת לא אמרינן אין שמין לגנב ולגולן אלא שפיר שמין.

המשך פרק הגזול קמא י"ב.

הסוברים שיש חיוב קרן גם כשאין קניני גזילה כמו בשואל שלא מדעת.

ג' סק"א.

שינוי קונה

בענין מה היא הראי' מהפסוק של כאשר גזל שגולן קונה בשינוי, אולי כוונת הפסוק היא רק שהוא מיפטר מהשבה.

מ"ה.

בענין אם ע"י שינוי הרי זה נחשב ממש חפץ אחר.

המשך פרק הגזול קמא ט"ז.

בענין אם ב"ש סוברים ששינוי אינו קונה הרי הם סוברים שמיקרי אותו חפץ כמו קודם, או האם הם מודים דחשיב חפץ אחר רק שבכל זאת אינו קונה.

מ"ד סק"ד בההערה השני', מ"ז ס**.

בענין אם יש עוד סוברים ששינוי אינו קונה.

ס**.

דברי הקצה"ח ששינוי קונה גם את דמי החפץ רק שחייב בתשלומין, אבל אין כאן שיור בקנינו.

מ"ה סק"י.

בענין היכא שקנה בשינוי, האם הוא משלם

בענין היכא שבהציורים הנ"ל הבעלים רוצים את גוף החפץ, האם יש בזה קיום מצוה של השבה.
מ"ז (קטע "ומעתה"), ס"ב בההערה.

בענין היכא שבהציורים הנ"ל הגזולן משיב את גוף החפץ, האם הוא משלם את הכחש ואת הפחת.

מ"ז, רפ"ג (קטע "ולכאורה הי' נראה" ולהלן שם).

בענין אם רבנן תיקנו ששינוי מסוים קונה מדרבנן שלא מטעם תקנת השבים אלא מטעם אחר.
נ"ח, רצ"ב סק"י.

בענין אם שינוי קונה בעל כרחו של הגנב. מ"ב** (קטע "מיהו עיי"), ס' סק"ב, צ"ג, קל"א (קטע "והנהה הקו"ש"), רצ"ב סק"ה סקי"א.

שינוי מעשה

בענין שינוי דממילא שאינו ע"י מעשה אדם. מ"ב, מ"ב**, רנ"ד, רפ"ד, המשך פרק הגזול קמא ב'.

בענין שינוי שלא קרה בבית אחת, אלא לאט לאט.
מ"ב.

בענין בהמה והזקינה. המשך פרק הגזול קמא ב'.

בענין טלה ונעשה איל. מ"א - מ"ב*, מ"ד, מ"ז בההערה, ס"א*, ס"ג, ס"ו סק"ב, ס"ח, ע' סק"א, רנ"ד סק"ב, המשך פרק הגזול קמא ב'.

הדרך שמה שאמר רבי אילעא שטלה ונעשה איל נעשה שינוי בידו וקנה, הרי זה רק לענין ששוב אינו חייב דו"ה אם טבח או מכר, אבל לא לכל מידי.
מ"ב**.

ביאור הסברא "תורא גנבי מינך דיכרא גנבי מינך".
מ"ד, מ"ז בההערה.

שהיזק שאינו ניכר מיקרי שינוי למ"ד שמי' היזק.
ע"ג.

שתחילת שחיטה לא מיקרי שינוי. ז' סק"ה, צ"ג, ק"ו*.

בענין גזל פרה מעוברת וילדה, ובענין גזל ריקנית ונתעברה וילדה.

מ"ו*, רפ"ח סק"ב, רצ"ב סק"א סק"ט, רצ"ג סק"ג סק"ד סק"ו סק"ז, רצ"ד סק"ב, רצ"ד רצ"ה, רצ"ז - רצ"ט*.

שינוי השם

שיטת הבעל המאור ששינוי השם קונה רק מדרבנן, וממילא היכא שהגנב שינה את שמו ע"י שהקדיש אותו הרי זה קדוש רק מדרבנן, ורק כשהקדיש לבדק הבית.
ס"ג סק"ב (קטע "ודע ששיטת הבעל המאור"), פ"א, פ"ב.

בענין שינוי השם גרוע. ס"ג, ס"ח.

בענין שינוי השם שמורה רק שנשתנה דינו, כגון טמא.
ע"ג.

בענין היכא שצירף את הפרטים לגוש אחד ועי"ז נשתנה שמו, האם זה נחשב שינוי השם, או האם צריכים שישתנה שמו של כל פרט ופרט.
ס"ט, ע"א (קטע אחרון).

בענין היכא שיש הוספת שם חדש בלי שיתבטל השם הישן, האם זה נחשב שינוי השם.

ס"ו סק"א סק"ג, ש"ה.

בענין היכא שהיו לו שני שמות, וירד אחד מהם, האם זה נחשב שינוי השם.
ס"ו סק"ב וסק"ג.

שינוי מעשה ביחד עם שינוי השם

בענין אם שינוי מעשה צריך שיהי' עמו גם שינוי השם.
מ"ג*, מ"ה*, ס"ג, רמ"א, רמ"ב,
ש"ד, המשך פרק הגזול קמא א'.

בענין אם יש דין מיוחד של שינוי מעשה או האם הוא מועיל רק בגלל שיש בזה שינוי השם.
ס"ג (קטע אחרון).

בענין שינוי מעשה ושינוי השם איזה מהם עדיף.
ע"ב.

שינוי החוזר לברייתו

דברי תוס' בב"ק דף ס"ה שרבה סובר ששינוי החוזר קונה מהתורה.
מ"ג*, מ"ה*, ע"ב.

דברי תוס' בריש פרק הגזול קמא שרבה סובר ששינוי מעשה החוזר לברייתו קונה מהתורה אבל רק אם יש גם שינוי השם.
מ"ה*.

דברי תוס' בסוכה דף ל' ע"ב שרב יוסף בדף ס"ז לא תי' כרבי זירא משום שהוא סובר ששינוי השם החוזר מהני.
ס"ו סק"א.

דברי תוס' בריש הגזול קמא שרב אשי סובר ששינוי מעשה החוזר אינו קונה אפילו מדרבנן.
מ"ג*, ע"ב.

שבשינוי השם החוזר לברייתו תיקנו תקנת השבים רק במריש, אבל ביאוש תיקנו תקנת השבים בכל דבר.
ס"א* (קטע אחרון).

שיטת תוס' בסוכה ששינוי השם החוזר קונה מדרבנן משום תקנת השבים רק במריש וכל בנין קרקע משא"כ שינוי מעשה החוזר קונה מדרבנן בכל דבר.
מ"ג*, נ"ב*, ס"א* (קטע אחרון).

דברי הגר"א שיש אומרים ששינוי החוזר קונה מדרבנן גם בלא טעמא דתקנת השבים.

נ"ה, רצ"ב סק"י.

דברי תוס' בסוכה ששינוי מעשה החוזר ביחד עם שינוי השם החוזר הרי זה קונה.
ס"ט.

בענין אם הטעם לומר ששינוי החוזר לברייתו אינו קונה הוא משום דלא חשיב מספיק שינוי או האם הוא משום החיוב השבה, דחייב להחזיר את הדבר לקדמותו ולהשיבו.
מ"ב*, מ"ה* (קטע "עוד הבאנו" ולהלן שם), ס"ז, ע"ט, רצ"ב סק"ט, המשך פרק הגזול קמא כ"ה.

בענין שנסכא ועביד זוזי חשיב שינוי החוזר כי הדר עביד להו נסכא והרי הוא נסכא כמו בתחילה, אע"פ שכשחזר ועשה מהזוזי נסכא הרי זה שינוי שאינו חוזר כי אם הדר עביד זוזי אמרינן שפנים חדשות באו לכאן.
רצ"ב סק"ט (קטע "והנה עיין בקצה"ח").

הדרך שבשינוי מעשה החוזר לברייתו החסרון הוא משום דחשיב שינוי קטן, אבל בשינוי השם החוזר לברייתו החסרון הוא משום שאינו קבוע.
ע' סק"ג סק"ד.

בענין שינוי החוזר לברייתו היכא שלא שכיח שיחזור, וכן היכא שאפשר להחזירו רק ע"י הדחק בטורח גדול.
מ"ה* (קטע "והנה בדף ס"ז" ולהלן שם), ע' סק"ד, ע"ט, רמ"ה ובהערות, רמ"ז (קטע "ג'"), רמ"ח (קטע "ב'"), רצ"ב סק"ט (קטע "ובאמת").

בענין שינוי החוזר לברייתו היכא שאינו חוזר לגמרי לכמות שהי'.
רמ"ז (קטע "א'") וקטע "ג'"), רמ"ח (קטע "ב'").

בענין היכא שנשתנה שינוי החוזר לברייתו אבל הי' שינוי מרובה.
רל"ט, רמ"ז (קטע "ב'"), רמ"ח (קטע "ג'").

הדרך שכל שינוי השם החוזר לברייתו הרי

הוא באמת שינוי שאינו חוזר כי שמו הראשון נתבטל לגמרי וממילא כשיחזור אמרינן פנים חדשות באו לכאן, ואינו כמו שינוי החוזר שהחומר נמצא כאן כל הזמן ולכן רק בכה"ג כגון בנסכא ועביד זוזי לא אמרינן שפנים חדשות באו לכאן.
מ"ה* (קטע "וי"ל שלעולם" ולהלן שם)

בענין למה זוזי ועבדינהו נסכא לא חשיב שינוי החוזר לברייתו אלא אמרינן שאם יחזיר את השינוי פנים חדשות באו לכאן.
רצ"ג סק"ד, המשך פרק הגזול קמא כ"ה.

בענין אם בהציוור של מריש הרי זה נחשב שעשה שינוי מעשה החוזר לברייתו.
ע"א, רמ"ד (קטע האחרון).

שינוי גרוע ביחד עם יאוש

בענין מתי צריכים יאוש ביחד עם השינוי, ולמה מהני.
ס"ב, ס"ג, ס"ד, ס"ה, ע'.

שיטת תוס' ששינוי השם החוזר לברייתו ביחד עם יאוש מהני מדינא ולא רק משום תקנת השבים משא"כ שינוי מעשה החוזר לברייתו ביחד עם יאוש הרי זה מועיל רק משום תקנת השבים.
ע'.

בענין מה שהקדש שמקדיש גנב מהני משום יאוש ושינוי השם: דברי הרמב"ן בענין למה צריכים גם יאוש.
ע' סק"ג.

שינוי רשות

דברי הקצה"ח שיאוש ושינוי רשות לא מהני כשהלוקח הוא קטן.
ע"ז סק"א.

בענין דברי הרשב"א בגיטין דף נ"ה שבגזולן שהקדיש, השינוי השם של הקדש, ובעלותו להקדיש ולקבוע שינוי השם, באין כאחת: האם שייך לומר כדברי הרשב"א הנ"ל גם ביאוש ושינוי רשות.
ע"ז (קטע ראשון) סק"א.

בענין רשות יורש כרשות לוקח.
רע"ה.

בענין שינוי רשות בעל כרחו של הגזלן.
פ"ד.

בענין שינוי רשות בע"כ של הלוקח.
פ"ד.

בענין אם שייך לומר שביאוש ושינוי רשות השינוי רשות לבדו הוא הקנין.
פ"ה (קטע "וידידי").

תקנת השבים

בענין אם תקנת השבים סותרת את הדין של הלעיטהו לרשע וימות.
רל"ט בבהערה הראשונה.

בענין אם כשתיקנו תקנת השבים תיקנו בדרך לא פלוג אפילו אם לא שייך הטעם כגון בשינוי לגריעותא.
רמ"ד (קטע "מיהו נראה" ולהלן שם), רנ"ג, רס"ב.

בענין היכא שגזל בשוגג.
רפ"ד (קטע אחרון), רצ"ב סק"ה.

בענין תקנת השבים בקרקע.
ש' (קטע "מיהו לכאורה").

בענין אם רבנן תיקנו ששינוי מסוים קונה מדרבנן שלא מטעם תקנת השבים אלא מטעם אחר.
נ"ח, רצ"ב סק"י.

שבשינוי השם החוזר לברייתו תיקנו תקנת השבים רק במריש, אבל היכא שהנגזל נתיאש תיקנו תקנת השבים בכל גווני.
ס"א* (קטע אחרון).

בענין למה סובר רב יוסף שיאוש אינו קונה בגזילה אפילו מדרבנן משום תקנת השבים.
נ"ב*.

בענין אם השבח שהשביחה הגזילה שייך להגזלן מדינא או מתקנת השבים.
כ"ט, (וע"ע באות מ"ד), המשך פרק הגזול קמא נ"ז.

בענין אם תיקנו תקנת השבים בראשית הגז.
 רל"ט (קטע "מיהו אולי" ולהלן
 שם), רמ"ה (קטע "והנה
 לכאורה"), רמ"ז (קטע "ד"),
 רמ"ח (קטע "א").

משמר, האם גם חלקו ככהן של אותו
 משמר יוצאת מתחת ידו לשאר הכהנים.
 תי"ח.

גרמא וגרמי

גזל חמץ

דברי הנו"ב שהנגזל אינו עובר בכל יראה.
 נ"ט סק"ב.

המחלוקת ראשונים בענין אם הגזלן עובר
 בכל יראה.
 ס' בהערה.

דברי הנו"ב שחמץ הגזול נאסר אחר הפסח
 רק על הגזלן ולא על הנגזל.
 נ"ט סק"ב.

האיסור והחיוב תשלומין בגרמא בניזקין

שגרמא בניזקין פטור אבל אסור.
 מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
 (בסוף הכרך) א' סק"ב סק"ג סק"ה.

דברי היד רמה בב"ב פרק לא יחפור אות
 ק"ז (קטע ראשון, עמוד נ"ד טור א' בהדפוס
 הישן) שגרמא בניזקין אסור או משום לפני
 עור או משום ואהבת לרעך כמוך.
 מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
 (בסוף הכרך) א' סק"ג.

בענין שגרמא בניזקין חייב לשלם בדיני
 שמים, ובענין מנלן חיוב זה.
 מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
 (בסוף הכרך) א' סק"ד סק"ז.

בענין אם תפיסת הניזק מהני הואיל והמזיק
 חייב לשלם מדיני שמים.
 מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
 (בסוף הכרך) א' סק"ח.

בענין אם גרמא חייב לשלם מדיני שמים
 היכא שלא נתכוין או האם רק היכא
 שנתכוין להזיק.
 מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
 (בסוף הכרך) א' סק"ו.

שגורם דגורם אסור ומענישין אותו מן
 השמים, אבל פטור מלשלם מדיני שמים.
 מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
 (בסוף הכרך) א' סק"ה.

האיסור והחיוב תשלומין בגרמי

בענין אם גרמי חייב לפי רבי מאיר מהתורה
 או מדרבנן.

המשך פרק הגזול קמא ל"א, מראה
 מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף
 הכרך) ה', ט'.

גניבת נפש

בענין אם כוונת הפרשה היא שמוכרו לעבד
 עברי או לעבד כנעני.
 צ"ח.

גרות

גזל הגר

הדרך שדין גזל הגר אינו תלוי דוקא בהיותו
 גר, אלא בהא שאין לו יורשים, והה"נ אם
 הי' שייך ציור אחר של אין לו יורשים.
 ת"ט סק"ב.

בענין אם הכהנים יכולים למחול על
 תשלומי גזל הגר.
 תל"ה סק"ג.

שאינו יכול לתת גזל הגר לכהן יחידי, ואם
 נתן יוציא, ובענין למה גזל הגר מתחלק
 לכל המשמר ולא רק להבית אב של אותו
 יום.
 תי"ג.

בענין היכא שהגזלן הוא מכהני אותו

שיטת הריצב"א שהחייב תשלומין של גרמי הוא קנס דרבנן שקנסו בהיזקים השכיחים. קס"ז סק"ה, מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה'.

בענין הצד שגרמי חייב מהתורה, האם החייב הוא מדין אדם המזיק או האם משום ק"ו מנזקי ממונו.

המשך פרק הגוזל קמא ל"א, מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה' בהערה, י' סק"ב.

בענין אם גרמי חייב על שוגג כמזיד ואונס כרצון כמו אדם המזיק בידים.

המשך פרק הגוזל קמא ל"א, מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה', י' סק"ב.

שיטת הרמב"ן שאדם מועד לעולם לא אמרינן בציוור של מזיק בדיבור, ודברי הש"ך שחולק.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ט' סק"ח.

בענין קטן שהזיק בגרמי.

המשך פרק הגוזל קמא ל"א.

המחלוקת בין הרמב"ן ובעל התרומות אם הגורם גרמי חייב, כגון הגורם לשרוף שטרותיו.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) י' סק"ז.

הגדרים מתי נחשב גרמא ומתי נחשב גרמי

שיטות הראשונים בענין מה נקרא גרמא ומה נקרא גרמי.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ג' - ז*.

השיטה שגרמא וגרמי הם דבר אחד ושרבי מאיר מחייב גרמא.

המשך פרק הגוזל קמא כ', כ"א, מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ב' (קטע "וע"ע בש"ך").

בענין גרמי לעומת דבר הגורם לממון. המשך פרק מרובה ל"ב.

בענין היכא שגרם לו להוציא הוצאות, כגון שזרק את המטבע שלו לים וגורם לו להוציא הוצאות כדי להעלותו, האם זה נחשב גרמא או גרמי.

המשך פרק הגוזל קמא י"ט, כ'.

דינים שונים בזורק מטבע של חבירו לים הגדול.

המשך פרק הגוזל קמא כ"ב, כ"ג, כ"ג*.

שהיכא שפיחת את דמי החפץ ע"י שפגם את גופו אבל אפשר להחזיר שויו ע"י הוצאות, הרי זה בגדר גרמא או גרמי (שגורם לו להוציא הוצאות) ולא מזיק ממש (בוה שלעת עתה הפחית את דמיו). המשך פרק הגוזל קמא כ"ד.

בענין היכא שמכניס לתוך חפץ מסוים חומר שעתיד לעשות בו קלקול לאחר זמן, האם זה נקרא גרמא או מזיק בידים.

המשך פרק הגוזל קמא נ'.

ציורים פרטיים

בענין גרמי דבהמתו.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) י' סק"ו.

בענין שורף שטרותיו של חבירו, וכן בענין החזיר שטר פרוע להמלוה, וכן בענין נתן שטר שאינו פרוע להלוה, וכן בענין סופר שכתב מנה במקום מאתים.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ג'.

בענין למה דיין שחייב את הזכאי חשיב גרמי ולא גרמא.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ג' בהערה השני'.

עוד בענין הנ"ל: ביאורו של הרמב"ן למה שנים שכובשים עדותן חשיב גרמא ולא גרמי. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ד'.

בענין "שו"א טמון באש".

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ד'.

דבר שלא בא לעולם

בענין מחילה על דבר שלא בא לעולם.
המשך פרק הגזול קמא מ"ד* (קטע
"ולהלן שם" וקטע "והנה גם").

דגים

בענין שדגים אינם מטמאין טומאת אוכלין
מחיים אע"פ שאינם צריכים שחיטה.
המשך פרק מרובה ק"ד.

דורות הראשונים

בענין מה שדורות הראשונים היו מולידים
בני ח'.
תי"א.

דיינים

בענין אין עד נעשה דין וב"ד שראו, ע"י
בערך עדות - אין עד נעשה דין (וב"ד
שראו).

בענין אם למסקנא נשאר דין שאין דנין דיני
קנסות בבל או האם נשאר רק הכלל שאין
דנין דבר שאינו שכיח וכן דבר שאין בו
חסרון כ"ס.
קס"ז.

שבלי שהבעל דין תובע את חבירו אין על
הדיינים חיוב לדון.
שצ"ו.

בענין למה דין שחייב את הזכאי חשיב
גרמי ולא גרמא.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ג' בהערה השני'.

דברי הירושלמי שילפינן שאשה פסולה
לדון ממה שפסולה להעיד.
ב"ק ב': ר"ז.

שילפינן שקטן פסול לדון ממה שפסול
להעיד.
ב"ק ב': ר"ז.

בענין דיינים הקרובים להעדים (הטעמים
לפסול, ושיטת המכשירים).
רי"ד (קטע אחרון).

בענין אם קבלת עדות חשיב בגדר פסק דין
על העדים עצמם.
רי"ד (קטע "ובחידושי" ולהלן שם).

בענין ריפוי בהמתו וריפוי אדם.
המשך פרק הגזול קמא כ', כ"ד,
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ז'.

בענין מוסר.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה' (קטע "ועי'
בש"ך"), ח' סק"ג, ט' סק"ב סק"ח.

בענין מראה דינר לשולחני.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ח' סק"ד, ט' סק"ג.

דברי הרמב"ן והרא"ה בענין אם כריית בור
חשיב גרמא או גרמי.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) י' סק"ט.

כיצד דנין גרמי

בענין אם המודה בחיוב גרמי פטור משום
דחשיב מודה בקנס.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ב
בהערה, ר"ל, המשך פרק הגזול
קמא כ"ח, ש"ל (קטע "והנה
עיין"), מראה מקומות בענין גרמא
וגרמי (בסוף הכרך) י' סק"ד.

בענין אם קנסו בנו אחריו.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה', ט' סק"ז, י' סק"ג.

בענין אם המודה במקצת בחיוב גרמי חייב
שבועת מודה במקצת.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) י' סק"ח.

בענין אם דנין גרמי בזה"ז.

קס"ז סק"ה, ש"ל (קטע "והנה עיין
לעיל" וקטע "ועכ"פ"), מראה
מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף
הכרך) י' סק"ה.

בענין "משמתינן לי' עד דקביל עלי' כל
אונסא דאתי מחמתי".

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"ט.

דיני ממונות

שגם רב אחא ברי' דרב איקא שסובר שמן התורה גם דיין אחד יכול לדון דיני ממונות הרי הוא מודה שצריכים ג' מומחין מן התורה בדיני ממונות כדי לכפות לשלם. קס"ה (קטע אחרון).

הדרך שהתקנה לדון הודאות והלואות בג' הדיוטות משום נעילת דלת, והתקנה לדון מידי דשכיחא ואית בה חסרון כיס, הרי הן בעצם תקנה אחת. קס"ה (קטע "ועיין גם בקצה"ח").

הדרך שהיו שתי תקנות, אחת על הודאות והלואות לחוד ואפילו בארץ ישראל, ואחת על כל מידי דשכיחא ואית בה חסרון כיס אבל רק בבבל ולא בארץ ישראל. קס"ה (קטע "אמנם עיין ברש"י").

הדרך שצורת שתי תקנות היא, אחת קדומה בזמן המשנה שדנין הודאות והלואות, ואחת מאוחרת יותר שדנין כל מידי דשכיחא ואית בה חסרון כיס. קס"ה (קטע "ועיין גם בקצה"ח").

בענין אם בזמן חז"ל דבר מסוים לא הי' שכיח, אבל עכשיו נשתנה ונהי' שכיח, האם דנין אותו מעתה. קס"ו.

דיני שמים

דרכו של הקצה"ח שחיוב תשלומין מדיני שמים, ועונש בידי שמים, הרי הם שני דברים נפרדים. שכ"ח.

ש"גורם דגורם" אסור ומענישין אותו מן השמים, אבל פטור מלשלם מדיני שמים. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) א' סק"ה.

דברי רש"י בב"מ שהיכא שחייב מדיני שמים מהני תפיסה. נ"ב.

בענין מדת חסידות לעומת חיוב מדיני שמים: האם הדברים שהם משום מדת חסידות הם דברים שאינו חייב בהם או האם שפיר חייבים בהם כמו על הדברים

שהם מדיני שמים רק שאין נענשים עליהם כמו שנענשים על הדברים שהם מדיני שמים ומש"ה רק חסידים מקיימים אותם. רע"ז, של"א (קטע "והנה בס"י רכ"ב" ולהלן שם).

דם

בענין אם אומרים גם בדם שאין לינה מועלת בראשו של מזבח כמו שאומרים בנקטרים. המשך פרק מרובה צ"ה, תכ"ח.

הודאת בעל דין

בענין אם אמרינן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי גם היכא שהוא עושה את עצמו רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג* סק"א.

דברי הריטב"א שהיכא שבהודאתו על ממון הרי הוא עושה את עצמו רשע הרי הוא נאמן כי מאמינים לו רק על התוצאה שהוא חייב ממון, אבל אין מאמינים לו על המעשה, אלא פלגינן דיבורו.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ב (קטע "והנה הגדר הנ"ל"), פ"ג* סק"ב (קטע "ודוגמא").

בענין הודאת בעל דין היכא שהודה שלא בפני בעל דינו, ע"י בערך מודה במקצת.

בענין היכא שיש לו נאמנות לצד אחד אבל לא להצד השני, וכגון הודאת בעל דין, או אב שאמר קידשתי את בתי, האם אפשר לו לעקור את דבריו ע"י נתינת אמתלא שאומר טעיתי, ולמה צריכים לכה"פ שיהי' לו אמתלא.

המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ובחמדת שלמה" ולהלן שם).

הזמה**דיני העד**

בענין אם כשמזימים עדים הרי הם נחשבים בעלי דבר.

המשך פרק מרובה מ"ג.

בענין היכא שהוּזם, האם מיקרי עד פסול גם תכ"ד לפני העדות שקר. המשך פרק מרובה נ"ח סק"ב.

הטעמים למה עד פסול שהעיד והוּזם אינו בכאשר זמם. המשך פרק מרובה נ"ד סק"א (קטע "וכתב וז"ל"), נ"ה, ס"ה, ס"ט (קטע "מיהו יש ליישב").

דיני ההזמה

"אין העדים נעשין זוממין עד שיגמר הדין על פיהם": גדר גמר דין לענין זה (הסברא שאפילו אם אח"כ נתברר שבאמת לא הי' גמר דין, אבל בכל זאת הרי הם נעשים זוממין כי מיקרי שהגענו למצב של נפש תחת נפש, ומספיק בכך). המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "וי"ל דהנה"), ס"ה.

בענין היכא שמזימים שלא בפני הניזומים, האם נהי שאין מחייבים אותם בהעונש של כאשר זמם אבל הרי הם נפסלים. המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "וכבר האריכו").

למפרע הוא נפסל

ביאורים שונים בהמחלוקת בין אביי ורבא אם עד זומם למפרע הוא נפסל או מכאן ולהבא הוא נפסל (וביאור עד זומם חידוש הוא, ובענין למה מאמינים את המזימים). המשך פרק מרובה מ"ג.

בענין אם הכוונה בלמפרע הוא נפסל היא דחשיב שנתברר עכשיו שהי' פסול כל הזמן רק שלא ידענו מזה, או האם הוי חלות דין של פסול למפרע. המשך פרק מרובה מ"ג*.

בענין הלשון בגמ' שסובר שמכאן ולהבא הוא נפסל משום פסידא דלקוחות (מחלוקת הקו"ש והאפיקי ים). המשך פרק מרובה נ"ד סק"א.

הזמה והכחשה

ביאורים שונים ב"הכחשה תחילת הזמה" בדף ע"ג ובכתובות דף י"ט. המשך פרק מרובה ס"ד, ס"ה.

שבכל הזמה נכללת גם הכחשה. המשך פרק מרובה מ"ו.

דינים שונים

דברי תוס' שאם עדים זוממים טבחו או מכרו בהמה בשעה שהגידו את עדותם הזוממת אינם משלמים דו"ה כי עדים זוממים אינם לוקים ומשלמים. המשך פרק מרובה כ"א.

יכול להזימה

הסוברים שמדרבנן לא בעינן בממון יכול להזימה. ר"ז.

בענין היכא שההזמה גופא מולידה את הסיבה למה מיקרי עשאא"ל אבל לפני שהעיד היו כאן התנאים של "יכול להזימה", האם עדותו מהני או לא. המשך פרק מרובה ס"ט (קטע אחרון).

השיטה שאין עד נעשה דיין משום דחשיב עשאא"ל (וממילא היכא שאין צריכים יכול להזימה הדין נותן שעד נעשה דיין). המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "והנה בדרך צ").

השיטה שעד הקרוב לדיין פסול משום דהוי עדות שאי אתה יכול להזימה. רי"ד (קטע אחרון).

הפה שאסר הוא הפה שהתיר

בענין אם הכוונה בהפה שאסר היא למינו רגיל של אי בעי שתק, או האם הוא כח חדש, וביאור הכח החדש. המשך פרק מרובה נ"א.

הפקר

בענין הפקר על דבר שאינו ברשותו, עי' בערך אינו ברשותו - דיני דבר שאינו ברשותו.

שיטת רבי יוסי שבהפקר הרי החפץ שייך להמפקיר עד דאתי לרשות זוכה, ושלפי רבי יוסי המפקיר יכול להתחרט קודם שזכה בו אחר. קל"ג.

בענין אם הפקר הוא רשות בפני עצמה השייכת לכל, או האם הגדר של הפקר הוא שאינו שייך לאף אחד.

נ"ז סק"א (קטע ראשון).

בענין אם דבר שעומד להיות הפקר נחשב כבר עכשיו כאילו הוא הפקר. קמ"א.

דברי תוס' ברף ס"ו שהפקר מהני אפילו כשבאיסורא אתא לידי'. נ"ז.

בענין דעת ב"ש שהפקר לעניים הוי הפקר, ודעת ב"ה שאינו הפקר עד שיפקיר לעניים ולעשירים.

נ"א (קטע אחרון), קל"ז.

דברי תוס' שהפקר פוטר ממעשר אבל לא יאוש.

קל"א, קל"ב, קל"ג.

בענין אם שייך שחכמים יפקיעו את המדריגה של "ברשותו" ע"י הפקר ב"ד הפקר. קט"ו.

הקדש

בענין שאי אפשר להקדיש דבר שאינו ברשותו, ע"י בערך אינו ברשותו - דיני דבר שאינו ברשותו.

סוגים ומדריגות שונים של הקדש

בענין אם רק דבר שגופו ראוי לבני' או שימוש אחר של בדק הבית, נעשה גופו קדוש, והרי זו קדושת הגוף ממש של מדריגת בדק הבית, ואינה בגדר קדושת הגוף של קדושת בדק הבית לדמיו, אבל בדברים אחרים שאין גופן ראוי לשימוש בדק הבית, רק השוויות נעשית הקדש ולא הגוף, ולא הוי אפילו בגדר קדושת הגוף של בדק הבית לדמיו, אלא רק השוויות עצמה נעשית קדושה, או האם גם בדברים אחרים הגוף נעשה קדוש כמו היכא ששפיר משתמשים בגופו ואינה רק בגדר קדושת הגוף לדמיו, וכן בענין אם אפשר בכלל להפריד בין הגוף לבין השוויות כמו שהפרדנו כאן ולומר שרק השוויות נעשית

קדושה.

(נ"ו [בשם הגרש"ש] [בענין אם יש מושג כזה של הפרדה בין הגוף לבין השוויות], קכ"ב בהערה השני' [בשם הקו"ש] [בענין הנ"ל]).

בענין אם שייך לומר על בדק הבית ש"מעיקרא תורא דראובן והשתא נמי תורא דראובן".

המשך פרק מרובה פ"ה.

אמירתו לגבוה

הדרך שמה שמקדישים את הבהמה להיות קרבן הרי זה נחשב בגדר תחילת הקרבה. פ"ג סק"א.

בענין אם כשאדם מקדיש הרי הוא נותן את הממונות להקדש ואילו הקדושה היא תוצאה מהממונות, או האם להיפך (וכן יש לחקור דאולי המקדיש פועל את שני הדברים בדרך ישיר).

ע"ד סק"ב, ק"ז (קטע "שו"ר"), ק"ט, ק"ט*, קי"א*.

חפצים שיש להם דינים מיוחדים.

"מה ביתו שלו אף כל שלו": בענין איך הוה ס"ד שיכול להקדיש דבר שאינו שלו. ק"ז.

בענין הגמ' בנדה שהנהנה מהקדש עובר בכל יחל.

ק"ט* (קטע ראשון).

המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד אם יש מעילה על הוצאה מרשות הקדש בלי שיהנה (הראב"ד) או לא (הרמב"ם). י"ח (קטע ראשון).

בענין אם תשלומי מעילה הוא ביסוד דינו משום גזילה והפקעה מהקדש או משום כפרה על עצם המעשה, והאם יש חילוק בין בדק הבית לקדושת מזבח בענין זה, ובענין מה השיעור דהיינו כמה הוא צריך להוציא או להנאות.

י"ח (קטע "והנה לכאורה"), ק"ט* (קטע "וע"ע ברמב"ם" וקטע אחרון).

בענין ספק מעילה.

ק"ט* (קטע "והנה ע"י בהגר"ח").

בענין "צירף את המעילה לזמן מרובה".
י"ח בההערה השני'.

בענין אכילתו ואכילת חברו מצטרפים.
י"ח בההערה השני'.

גונב מהקדש ומזיק הקדש ושור של הקדש שנתייעד

בענין אם גונב מהקדש נתמעט רק מכפל אבל הרי הוא מתחייב בהשבה ותשלומי קרן.

ז*י, י"ח, י"ט, ק"ט*, המשך פרק מרובה ל"א סק"ב, רצ"ב סק"ט (קטע "גם שמעתי").

בענין גנב והקדיש משלם תשלומי כפל להבעלים.

מ"ה סק"ח, ק"ד, ק"ה, ק"ט (קטע "והנה הקצה"ח" וקטע "והנה לפי"), קי"ז סק"ג, המשך פרק הגוזל קמא ל"ב.

בענין גנב והקדיש ואח"כ טבח ומכר.
פ"א, ק"ו, ק"ו*, המשך פרק מרובה פ"ה, פ"ו, פ"ז סק"ד.

שיטת הר"י דהיכא שקנה הגזלן את הבהמה בשינוי או יאוש לפני שהקדיש, ושוב הקדישה והביא אותה לקרבן, אין בההקדבה משום מצוה הבאה בעבירה.
מ"ג, פ"ג, פ"ו.

בענין היכא שגנב והקדיש ועשאה קרבן, האם זה נחשב שעשה שינוי רשות.
המשך פרק מרובה פ"ו.

בענין גזל קרבנו של חברו: הפירוש הראשון שכתב רש"י שאיירי לפני יאוש ושאינו עולה בשביל הבעלים.
ס"א סק"א.

הפירוש השני שכתב רש"י שאיירי לאחר יאוש ושאינו עולה בשביל הגזלן.
ס"א סק"ב.

הרשאה

שיטות רב יהודאי גאון והרא"ש בביטול הרשאה, וכן היכא שמת המרשה.
שמ"ג.

זכי'

בענין אם זכי' היא מטעם שליחות או אינה מטעם שליחות.
ע"ד סק"ב.

דברי הר"מ בתוס' בקידושין דף נ"ו דהיכא שהוא עצמו אינו יכול לזכות אי אפשר לזכות בשבילו.
קט"ז.

שיטת רש"י בכ"מ דף ח' ע"א ש"מיגו דזכי לפשי' זכי נמי לחברי" מהני אפילו לדבר עבירה דהיינו כשגונב.
המשך פרק מרובה קכ"ז.

זרוע ולחיים וקיבה

בענין שתי הלשונות בחולין דף ק"ל בענין למה מזיק מתנות כהונה פטור, ותוס' שם.
נ', נ"ב, רל"ז.

זריקה

בענין כל העומד לזרוק כזרוק דמי כשעוד לא נתקבל הדם בכלי.
המשך פרק מרובה ק'.

דברי תוס' במעילה דף ה' (וזבחים דף ק"י) שהדם שקיבל אחרי ששחט רק סימן אחד כשר לזריקה.
המשך פרק מרובה פ"ז סק"ב.

חובל

הלאו

בענין הלאו של חובל בחבירו.
קמ"ב - קמ"ה.

בענין אם שם הלאו הוא המלים "לא יוסיף" או האם המלים "פן יוסיף".
קמ"ב.

בענין אם החיוב לשלם הוא רק כשעבר על הלאו.
קמ"ד.

בענין אם יכול למחול לחבירו ולהרשות לו לחבול בו.
קמ"ג סק"ב.

מלקות

בענין אם מהני מחילה אחרי הכאה (או

קללה) לענין שיפטר המכה או המקלל מעונש.
קנ"א בהערה.

תשלומי נזק וארבעה דברים

משמעות דברי רש"י ששמין את הנחבל כעבד עברי, ודברי הרא"ש ששמין אותו כעבד כנעני.
קמ"ו.

בענין אם תשלומי נזק נחשבים הסכום של עצם האבר או האם הם כנגד אבדון המלאכה.
קמ"ו סק"א, קפ"ג, קפ"ה.

שיטת הרמב"ם שנוק וצער ובושת הרי הם בגדר קנס.
קס"ז סק"א, קס"ח.

הפסק של הרמב"ם שלרפוי ושבת סגי בהדיוטות.
קס"ח.

בענין משלם דמים יתרים.
קמ"ז.

בענין שומת ידו של נוקב מרגליות, וכן שומת רגלו.
קפ"ג.

מי הנחבל

המחלוקת תנאים אם מותר לחבול בעצמו.
רכ"ג סק"א, רכ"ד.

המחלוקת בענין אם החובל בעצמו עובר בלא יוסיף.
קמ"ג סק"א.

שהחובל בעצמו עובר על כל תשחית.
רכ"ג סק"א, רכ"ו.

בענין החובל בעבד כנעני שלו.
ר"ג.

בענין החובל בבנו גדול.
קמ"ג סק"ג.

בענין החובל בקטן ואשה.
קמ"ד.

בענין החובל במי שאינו עושה מעשה עמך.
קמ"ד.

בענין אם אסור או מותר או מצוה להכות ולבזות ולרצוח מי שאינו עושה מעשה עמך.
קמ"ה.

בענין אם עשה כן, האם יש חיוב לשלם אפילו לפי הצד שמותר.
קמ"ד.

הפסק של הרמ"א שרשאי להכות את מי שהוא ברשותו לשם תוכחת, ודברי החרדים שאפילו מי שאינו ברשותו, ודברי הרא"ש שהרואה ישראל מכה חבירו מותר להכותו כדי להפרישו מאיסורא.
קמ"ג סק"ג.

בענין המכה גוי.
קמ"ה.

חולין בעזרה

בענין אם לפי המ"ד שסובר שחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא, האיסור דרבנן של חולין שנשחטו בעזרה הוא איסור גברא או איסור חפצא.
המשך פרק מרובה כ'.

בענין אם סגי בהאיסור דרבנן של חולין שנשחטו בעזרה כדי לגרום דחשיב שחיטה שאינה ראוי אפילו מהתורה.
המשך פרק מרובה כ'.

שיטת הרמב"ם שהשוחט חולין בעזרה פטור מכיסוי הדם.
המשך פרק מרובה כ'.

בענין האיסור של הכנסת חולין לעזרה.
תל"ד.

חזקיהו המלך

בענין מה שדרש בחליו בישעי הנביא ולא ברופאים.
קע"ד (קטע אחרון).

חזקת מרא קמא

חקירת הקונטרס הספקות אם חמ"ק מהני מדין מוחזק או מדין חזקה דמעיקרא.
המשך פרק הגזול קמא ז' (קטע "ובסברת").

בענין ברי ושמא נגד חמ"ק.
המשך פרק הגזול קמא ז'.

חזקת שלש שנים

בענין למה מועיל חזקת ג' שנים.

המשך פרק מרובה ב' סק"ג.

השיטה שמהני רק מדרבנן.

המשך פרק מרובה ו' (קטע "מיהו

מלשון").

דברי הרמב"ן שיש טענה מיד על המערער למה לא מיחה רק שצריכים ג"ש כדי לסלק את הטענה שיש על המחזיק של אחוי שטרך.

המשך פרק מרובה ו'.

בענין למה ג' כתי עדים על ג' שנים לא חשיב בגדר חצי דבר.

המשך פרק מרובה ב' - ט'.

חיבת הקודש

בענין חיבת הקודש.

המשך פרק מרובה ק"א, ק"ד.

חייבי לאו ועשה

בענין העונש של מלקות, עי' בערך מלקות.

חמסן

דעת תוס' שחמסן דיהיב דמי אינו עובר בלא תחמוד ובלא תגזול.

ו' (קטע "והנה מתוס'"), ו*.

דברי הקובץ שיעורים שמה שאינו עובר בלא תגזול הרי זה דוקא אם נתן את הדמים לפני שלקח את החפץ.

ו' (קטע "והנה מתוס'").

חמץ

בענין אם ביטול חמץ מהני מטעם הפקר. נ"ט סק"א.

חנות

בענין שהקפת חנות אינה משמטת.

המשך פרק מרובה פ"ג* סק"ג.

חסיד

בענין חיוב מדיני שמים, ומדת חסידות: האם הדברים שהם משום מדת חסידות אנשים רגילים אינם חייבים בהם, אלא רק מי שהגיע למדרגת חסיד חייב בהם, או

האם כל האנשים חייבים בהם כמו דברים שהם מדיני שמים רק שאין נענשים עליהם ומש"ה רק חסידים מקיימים אותם.

של"א (קטע "והנה בסי' רכ"ב").

הדרך שגם חסיד אינו חייב בהם כי אין זה בגדר חיוב אלא בגדר מעלה ומדה טובה, ולכן הרי הם נקראים מדת חסידות. רע"ז.

חצי שיעור

בענין חצי שיעור בגניבה וגזילה, ובמצות השבה.

ו*', ש"ח.

בענין חצי שיעור במצות.

ש"ח סק"א (קטע "גם נראה").

טבח

בענין טבח אומן שקלקל.

המשך פרק הגזול קמא מ"ה.

טומאה

בענין חיבת הקודש, עי' בערך חיבת הקודש.

בענין אם בעל חי אינו מטמא טומאת אוכלין משום שאינו בגדר אוכל, או האם זה משום שאינו אוכל שאתה מאכיל לאחרים, או האם אפילו היכא דשפיר חשיב אוכל, וגם אוכל שאתה מאכיל לאחרים, יש כאן הפקעה מקבלת טומאה בגלל שהוא בעל חי.

המשך פרק מרובה ק"ד.

בענין הא שדגים ובן פקועה אינם מטמאין טומאת אוכלין מחיים אע"פ שאינם צריכים שחיטה.

המשך פרק מרובה ק"ד.

טומטום

בענין למה טומטום פסול לעדות.

המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ואולי").

טוען טענת גנב

בענין אם הכפל של טט"ג הוא הכפל של גנב רגיל, או האם הוא קנס על שנשבע

שייך ציור של טוען טענת גנב היכא שהוא שומר את הקרקע של שכנו וידוע שנתמעטה הקרקע ע"י השגת גבול אבל לא ידוע מאיזה רוח, והשומר טוען מרוח אחרת ונמצא שהוא עצמו השיג.
ט"ז.

טענה

מוחזק שאין לו טענה
בענין מוחזק שאין לו טענה.
המשך פרק הגוזל קמא ז'.

הגדרת טענת ברי וטענת שמא
בענין אם ברי מפי אחר נחשב טענת ברי.
המשך פרק הגוזל קמא כ"ח.
בענין אם "שמא" נחשב טענה.
המשך פרק הגוזל קמא ז', שכ"ב.

ברי ושמא

הדרך שהטעם לומר שברי ושמא ברי עדיף הוא כי חשיב בגדר ראי' לצד הברי.
שכ"ב.

הדרך שהטעם לומר שברי עדיף הוא כי שמא לא חשיב טענה והיכא שאין לבעל דינו טענה הרי הוא מוציא ע"י תביעתו לחוד.
(המשך פרק הגוזל קמא ז'), שכ"ב.

הדרך שהטעם לומר שברי עדיף הוא כי סוף דינו של מוחזקות הוא רק הסברא של "דכאיב לי' כאיבא אזיל לבי אסיא" (אבל אין להמוחזק כח חיובי), וברי נגד שמא הוא מספיק חזק כדי להוציא מסברא זו.
המשך פרק מרובה מ"ז בההערה השלישית.

הדרך שהטעם לומר שלא ברי עדיף הוא משום שברי אינו מספיק להוציא אפילו מהסברא של "דכאיב לי' כאיבא אזיל לבי אסיא".

המשך פרק מרובה מ"ז בההערה השלישית.

בענין ברי גרוע ושמא טוב, וברי טוב ושמא גרוע.
רע"ב.

לשקר, או האם הוא חיוב מסוים מחיובי שמירה.
י' סק"א, כ"ד, כ"ו סק"א סק"ב, שצ"א.

בענין למה בלי הפרשה של ט"ט"ג לא היינו מחייבים אותו בהכפל של גניבה מצד הסברא לחוד כי הוא גנב רגיל.
י' סק"ד, כ"ה.

בענין אם הוא נקבע להיות גנב ע"י הגניבה או ע"י השבועה.
י' סק"ב, ל"ט.

הטעם שכתב האור שמח למה הוא משלם כפל רק אם נשבע.
י' סק"ב, כ"ו סק"ד, שפ"ד סק"א, שפ"ו סק"א.

בענין היכא שט"ט"ג לאחר ששלח בו יד.
י' סק"א (קטע "והנה לקמן בדין ק"ז" ו"להלן שם), שפ"ט, שצ"ה.

בענין היכא שט"ט"ג לאחר שכפר בהפקדון.
קמ"א, שצ"ה.

בענין היכא ששלח בו יד לאחר שט"ט"ג אבל קודם שנשבע.
י' סק"ג.

בענין הא דבעינן שתהא הגניבה "בידו" בשעה שט"ט"ג.

ט', י' סק"ג בההערה הראשונה, כ"ג, ש"צ.

בענין הא שבשומר שכר שייך ט"ט"ג בטוען ליסטים מזויין לפי הצד שליסטים מזויין גנב הוא, וכן בשאר ציורים של גניבת אונס (לפי הצד ששומר שכר פטור עליהם).
שפ"ו, סק"ב.

"יצאו קרקעות": קושיית תוס' דתיפוק לי' שאין בהם דין ט"ט"ג משום שאין נשבעין על קרקעות.
י"ג, י"ד.

"יצאו קרקעות עבדים ושטרות": הקושיא שתיפוק לי' שאין בהם דין ט"ט"ג משום שאינם נגזלים.
ט"ו.

בענין אם בשמירה על קרקע (בלי המיעוט)

יאוש דאבידה

דברי תוס' ברף ס"ו שלפי הצד שיאוש קונה בגזילה אע"פ שגזילה היא בגדר באיסורא אתא ליד', גם באבידה אם נתיאש לאחר שבאה האבידה ליד המוצא מהני יאוש מיהא לענין גוף החפץ ויצטרך רק לשלם דמים. ובענין מה הדין באבידה לפי הצד שיאוש אינו קונה בגזילה אפילו לענין גוף החפץ האם מהני מיהא באבידה בהציור של באיסורא אתא ליד' לענין גוף החפץ.
נ"ג סק"א.

דברי תוס' שם שהצד לומר שלא מהני יאוש על אבידה לאחר שהגיע ליד המוצא הרי זה משום שכבר נתחייב בהשבה ולא מהני יאוש להפקיע חיוב השבה. ודברי הרמב"ן שלא מהני יאוש על אבידה לאחר שהגיע ליד המוצא כי חשיב אז ברשות המאבד כיון שהמוצא הוא בגדר השומר שלו ולא מהני יאוש על דבר שהוא ברשותו.
נ"ג סק"א בההערה, נ"ז סק"א בההערה השני' והשלישית, צ"ח, המשך פרק מרובה קכ"ה.

דברי הקצה"ח שגדר החיוב הנ"ל באבידה לשלם דמים הוא שהתורה שיירה בקנינו. נ"ג סק"א (קטע "והנה הקצה"ח" ולהלן שם), נ"ו, פ"ה, פ"ו, פ"ט.

בענין אם "זוטו של ים", ו"אבודה ממנו ומכל אדם", מותר מטעם יאוש, או האם זה היתר חדש שלא מטעם יאוש, וכן בענין היכא שעומד וצווח שאינו מייאש.
נ"ד בההערה השני'.

יאוש דגזילה

עי' עוד בערך גניבה וגזילה - שינוי גרוע בהדי יאוש.

ביאור הצד שיאוש אינו מועיל בגזילה משום שבאיסורא אתא ליד'.

נ"ג סק"א - סק"ג, נ"ה, נ"ז סק"א בההערה השלישית, סק"ב, צ"ז.

בענין ברי ושמא נגד חזקת מרא קמא (כלומר שיש להשמא חזקת מרא קמא). המשך פרק הגזול קמא ז'.

טריפה

דברי הגר"ח שלענין אכילה אין השחיטה מוציאה את הטריפה מידי נבילה, והאיסור אכילה הוא האיסור של נבילה.

המשך פרק מרובה צ"ג (בההערה), ק"י, קי"ד.

בענין הטעם לומר שטריפה שהרג פטור ממיתה.

קנ"ד, ר"ט, רכ"ה.

שיטת תוס' והרמ"ה שאם עשה אדם אחר טריפה הרי הוא נחשב רוצח וחייב מיתה. רכ"ה.

יאוש**כללי**

בענין מאיפוא ילפינן שיאוש מועיל. נ"ד.

בענין הדרך שיאוש מועיל מטעם הפקר. נ"ד, נ"ה, נ"ז.

שפעולת יאוש אינה בזה שהמיאש או התורה מתירים לו לקנות וכהצדדים הנ"ל שכתבנו, אלא פעולת היאוש היא בזה שהיאוש פוטר מהחיוב של השבה ורק כתוצאה מזה שהוא פטור מהשבה הרי הוא קונה. קל"א.

דרכו של העונג יו"ט דלא כהנ"ל, אלא שפעולת היאוש הרי היא באמת היתר ישיר לקנות.

קל"א (קטע "ועכ"פ").

דברי הקצה"ח והנתי"מ שביאוש החפץ נשאר של המיאש עד דאתי לרשות זוכה.

נ"ה, קכ"ב בההערה השלישית, ק"ל, קל"ב, קל"ג.

דברי הקצה"ח שיאוש אינו מועיל על חוב. נ"ו.

השיטה שאי אפשר להתחרט מיאוש. קל"ג.

בענין למה סובר רב יוסף שיאוש אינו קונה בגזילה אפילו מדרבנן משום תקנת השבים. נ"ב*.

ביאור דברי תוס' שאם יאוש הוא מטעם הפקר הי' צריך להועיל להגנב אע"פ שבאיסורא אתא לידו'.
נ"ג סק"ד (קטע מיהו "אולי" ולהלן שם), נ"ה, נ"ז.

ספיקת תוס' בדף ס"ט ע"א אם בגזלן היאוש צריך קנין אחר עמו, או האם יאוש קונה בשביל הגזלן אפילו אם התפץ מונח ברה"ר.

וכן שאפילו אם צריך קנין אחר, אבל אסור לאדם אחר לזכות בו גם קודם שזכה בו הגזלן כי הוא שייך עוד להגזלן והגזלן צריך אותו כדי לקיים מצות השבה.

וכן שאפילו אם יאוש לא קני אלא צריכים גם שינוי רשות אסור לאדם אחר לזכות בו ולעשות עי"ז שינוי רשות מהטעם הנ"ל.
מ"ה סק"ט, נ"ג סק"א, קל"א, קל"ב.

בענין אם אחרי יאוש הגזלן קונה למפרע כמו שיש אומרים גבי שינוי.
מ"ה סק"ו - ט', קל"א.

בענין מה שיאוש אינו מועיל בעל כרחו של הגנב.

קל"א (קטע "והנה הקו"ש"), קל"ב.

בענין למה גזלן משלם דמים אחרי שקנה ביאוש.
נ"ו.

שע"י שגזלן קונה ביאוש הרי הוא מתחייב לשלם כרגע אחד לפני היאוש ולא כשעת תחילת הגזילה.
מ"ה סק"ו - ח'.

הפסק של הטור שלהלכה יאוש קונה בגזילה לחומרא מספיקא.
ק"ב.

בענין נתיאשתי מפלוני עבדי.
נ"ה (קטע אחרון).

יאוש ושינוי רשות

בענין יאוש ואח"כ שינוי רשות.
נ"ג סק"ד, פ"ד, צ"א, צ"ז.

בענין שינוי רשות ואח"כ יאוש.
מ"ה סק"ט (קטע "ועיי"ש"), נ"ג סק"ד בההערה הראשונה, סק"ה, צ"ה, צ"ז.

בענין מה שאפילו אם שינוי רשות ואח"כ יאוש מהני אבל אכתי חייב הלוקח לשלם דמים.
פ"ה.

בענין אם ביאוש ואח"כ שינוי רשות צריך הלוקח לשלם דמים להגזל.
פ"ה.

בענין אם גונב מן הגנב אחר יאוש קונה ביאוש ושינוי רשות.
נ"ג סק"ד (קטע "אמנם אע"פ" ולהלן שם), סק"ה.

יבום

בענין צרת ממאנת.
המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "והנה יש להביא דוגמא").

יהא מונח עד שיבוא אליהו

"מניח גזילה ביניהם ומסתלק": הדרך שהכוונה היא ליהא מנוח.
שכ"א.

יוחסין

הסוכרים שמשפחת האם שפיר קרוי משפחה היכא שאין משפחת האב כלל, או היכא שאין משפחת האב באותה מדה של קורבה כמו משפחת האם, או שיש משפחת האב רק שאין ידם משגת לפדות.
ת"ט סק"ג (קטע "ובשיטת" וקטע "גם י"ל").

ילפותות

דברי תוס' בשבועות דף כ"ב ע"ב שהיכא דאיתא "איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא", גם האיבעית אימא קרא מודה שיש סברא, רק שהוא סובר שבא הפסוק כדי להשמיע לנו את הסברא, דהיינו אתי קרא

וקמ"ל הסברא, כי ס"ל שמעצמינו לא היינו אומרים את הסברא.
קצ"ב (קטע ראשון).

בענין "עירוב פרשיות כתוב כאן".
קס"א, קס"ב, שפ"ו סק"א, שפ"ז.

בענין אם אפשר להוציא מהפסוק לאו או עשה אפילו אם צריכים את הפסוק לעיקר הדין.

קנ"א (קטע "גם צ"ע דמנ"ל").

בענין אם אביי סובר עד זומם למפרע הוא נפסל אינו סובר את הסברא שאמר רבא של "חידוש הוא ואין לך בו אלא חידוש" אלא שפיר אפשר ללמוד מחידוש. המשך פרק מרובה מ"ג (קטע ראשון).

דברי המגיד משנה שהיכא שבלא"ה אסור באיסור עשה, מזהירין מן הדין.
קמ"ב סק"ב.

בענין אם ילפינן קנסא מקנסא.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ט' סק"ה.

המחלוקת בין רש"י ותוס' אם אדם דן היקש מעצמו.
ק'.

ירושא

הסברא שכשיש כמה יורשים אין הכוונה שכל אחד מיקרי יורש רק על מחצה או שלישי, אלא כל אחד מיקרי יורש על הכל, רק דכיון שאי אפשר שכל אחד יקח הכל, משלשים ביניהם.
ת"ו סק"א (קטע "והנה עיין").

בענין אם יש להמאוחר בסדר נחלות דין יורש במקום המוקדם.
ת"ו סק"א.

דרכו של הקובץ שיעורים שבשביל למכור צריכים שהדין ממון יהי' שייך לו ולא מספיק בזה שרק הגוף שייך לו, משא"כ בשביל להוריש מספיק בזה שהגוף שייך לו.
קכ"ב בהערה השני'.

בענין המחלוקת אם האחין שחלקו יורשים הם או לקוחות הם.
תל"ב סק"ג.

בענין משפחת האם אינה קרוי' משפחה.
ת"ט סק"ג.

הסוברים שמשפחת האם שפיר קרוי' משפחה היכא שאין משפחת האב כלל, או היכא שאין משפחת האב באותה מדה של קורבה כמו משפחת האם, או שיש משפחת האב רק שאין ידם משגת לפדות.
ת"ט סק"ג (קטע "ובשיטת" וקטע "גם י"ל").

כופר

בענין אם כופרא הוא ממונא או כפרה.
ל"ח, שמ"ה סק"ג.

בענין אם כופרא כפרה פירושו הוא שעצם התשלומין הם חפצא של דבר המכפר כמו קרבן, או האם הם תשלומי הפסד בעלמא, רק שהסיבה למה התורה חייבה הרי זה משום שעי"ז הוא מתכפר. וכן בענין אם אדרבה, כופרא ממונא פירושו הוא שהם תשלומי הפסד, רק שהסיבה למה התורה חייבה הרי זה משום שעי"ז הוא מתכפר, או האם הסיבה למה התורה חייבה אינה משום שעי"ז הוא מתכפר, רק שאם הוא משלם הרי זה גם מכפר.
ל"ח.

בענין אם מהני מחילה על כופר אם סוברים כופרא כפרה.
ל"ח, שמ"ה סק"ג.

בענין המחלוקת בין הר"י והריב"א אם אמרינן קלב"מ על כופר.
ל"ח (קטע "והנה מעתה" ולהלן שם).

כיבוד אב ואם

בענין כיבוד אב כלפי אביו רשע: שיטת הרמב"ם שחייב בכבוד אביו רשע, ושיטת הטור שפטור.
רע"ד.

כיסוי הדם

פסקו של הרמב"ם שהשוחט חולין בעזרה פטור מכיסוי הדם. המשך פרק מרובה כ'.

כל העומד וכו'

בענין אם "כל העומד לעשות כעשוי דמי" פירושו הוא שנחשב כאילו הדבר כבר נעשה, או האם פירושו הוא שמספיק בזה שעומד להעשות. המשך פרק מרובה ק"ה.

שלא מהני הכלל הנ"ל כדי להחיל שם של אוכל. המשך פרק מרובה ק"ד.

בענין אם אמרינן כן יותר מפעם אחת, ועוד גדרים בענין כל העומד. המשך פרק מרובה צ', ק, ק"ג, ק"ד.

כפל - כללי

ע"ע בערך טוען טענת גנב.

בענין אם כל השני פעמים של הכפל חשיב קנס (וקרן דממונא שייך רק כשאינו חייב כפל כגון היכא שמודה דמודה בקנס פטור). ד' סק"א, שע"ג, שע"ד.

בענין אם כל היכא שחייב קרן הרי הוא חייב גם כפל או האם צריכים נאמנות שגנב גם בנוגע לכפל. המשך פרק מרובה פ"ב.

שיטת הרמב"ם שא"א שהכפל יהי' יותר מהקרן. כ"ח סק"ד, ל"ו.

בענין אם צריך לשלם את הכפל בכסף דוקא או האם סגי גם בשוה כסף. ד' סק"ד.

לינה

בענין אם בדם אמרינן שאין לינה מועלת בראשו של מזבח. המשך פרק מרובה צ"ה.

למפרע

בענין היכא שעשה דבר של איסור, אבל התנאים של האיסור נשלמו רק אח"כ למפרע, האם הוא חייב. ק"ו*.

בענין מכאן ולהבא למפרע. המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "מיהו עי") (בענין עד זומם, ובענין מיאון).

לפני עור לא תתן מכשול

בענין לפני עור, ובענין מסייע ידי עובר במזיד, ומסייע ידי מומר, ומסייע ידי גוי. קי"ט.

דברי היד רמה שגרמא בניזקין אסור משום לפני עור. "מראה מקומות בענין גרמא וגרמי" (בסוף הכרך) א' סק"ג.

לקט שכחה ופאה

בענין אם לקט שכחה ופאה לאחר ההפרשה הרי הם עדיין ממון בעלים או האם הם ממון עניים או האם הם הפקר לעניים.

נ"א (קטע "גם" ולהלן שם).

גדרי עני ורש הצדיקו (חולין דף קל"ד). נ"א (קטע "והנה לענין").

שבמתנות עניים יש חיוב אחריות דהיינו או לתת אותן או לשלם דמי'. נ"א (קטע "והנה לענין").

מודה במקצת

דעת תוס' שהודאת בע"ד מהני רק כשהודה לבעל דינו, והמחבר שפסק לא כן. שצ"ז.

בענין היכא שתבע שגזל ממנו, והודה לו שהי' שומר על הממון ונאבד, ונשבע שבועת השומרים, האם זה נחשב הודאה במקצת כי הודה על החיובים של שומר או האם אינו נחשב מודה במקצת כי למעשה אין כאן חיוב ממון כיון שנשבע שבועת השומרים. שני"ט.

בענין היכא שתבע שהשאל ל' ב' פרות, והודה לו שאחת היתה בשאילה אבל שהשני היתה בשכירות, האם הוא חייב שבועת מודה במקצת. שנ"ט.

ע"ע בערך הודאת בעל דין

מודה בקנס

הטעם למה פטור, ואם חייב בדיני שמים

בענין למה צריכים פסוק לומר שמודה בקנס פטור, תיפוק ל' משום שאין אדם משים עצמו רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג *סקי"א.

משמעו דברי רש"י ביבמות שמודה בקנס פטור מפני שאין אדם משים עצמו רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג *סקי"א.

גדרו של הקובץ שיעורים והציון ירושלים בתשלומי קנס, ולמה מודה בקנס פטור.

המשך פרק מרובה ע"א *פ"ג *סק"ד.

בענין אם מודה בקנס חייב מיהא מדיני שמים.

המשך פרק מרובה ע"ד (קטע אחרון), ע"ז, פ"ג *סק"ג וסקי"ג.

פוטר עצמו מכלום

בענין מודה בקנס שפטר עצמו מכלום. המשך פרק מרובה ע'.

מודה בקנס ואח"כ באו עדים, ומודה בקנס חוץ לב"ד

בענין מודה בקנס ואח"כ באו עדים. המשך פרק מרובה ע"א, פ"ג *סק"ט וסקי"ג.

השיטה שאע"פ שמודה בקנס פטור אבל גם

בקנס שייך הדין של הודאת בעל דין, וממילא הרי הם סוכרים שכשהוא מודה חוץ לב"ד, אשר שם לא נאמר הדין של מודה בקנס פטור, הרי הוא חייב משום הודאת בע"ד, והשגת הקצה"ח על זה שגם המודה חוץ לב"ד פטור, רק שאם הודה חוץ לב"ד ואח"כ באו עדים הרי הוא חייב, משא"כ כשהודה בב"ד ואח"כ באו עדים הרי הוא נשאר פטור.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ד, ע"ד (קטע "והנה רב הונא" וקטע "והנה עי' בקצה"ח"), פ"ג *סק"י.

עוד בענין מודה בקנס שלא בפני ב"ד. שצ"ו.

בענין הודה בפני ג' כשלא היו יושבים בדין. המשך פרק מרובה ע"ה.

דינים שונים בנוגע לטיב ההודאה

בענין מודה בקנס בלי תביעה. שצ"ו.

בענין הודאה לאדם אחר שאינו הבעלים. המשך פרק מרובה ל"ג סק"ד, ע"ג, שצ"ו.

בענין היכא שראה עדים שממשמשין ובאים והודה בקנס.

המשך פרק מרובה ע"ט.

בענין מודה בקנס אחרי שבא עד אחד. המשך פרק מרובה ס"ח סק"ב.

בענין שהיכא שצריכים להודאתו, לא על עיקר המעשה, אלא רק כדי לדעת שהי' קיים תנאי מסוים שצריכים בשביל החיוב, גם זה מיקרי מודה בקנס. המשך פרק מרובה ל"ג סק"ג.

הדרך שאמרינן כהנ"ל רק היכא שהתנאי הוא עצם סיבת החיוב, אבל לא היכא שהוא תנאי צדדי בעלמא.

המשך פרק מרובה ל"ג סק"ג (עיי"ש בהציוורים).

תפיסה

ביאור המחלוקת בב"מ דף ו' ע"ב אם תקפו כהן מוציאין אותו מידו או לא (דברי הקובץ הערות), ופסקו של הרמב"ם שאין מוציאין אותו מידו.

המשך פרק מרובה מ"ז בההערה השלישית (קטע אחרון).

עוד בענין תפיסה בממון שאין לו תובעים. נ"א.

דברי היד רמה שתפיסה לא מהני אפילו כשחל רק הדין של דכאיב לי' כאיבא אזיל לבי אסיא.

המשך פרק מרובה מ"ז (קטע "מיהו י"ל שהרשב"ם").

בענין תפיסה בראשית הגז.

נ"א.

בענין תפיסה בצדקה.

נ"א.

דברי רש"י בב"מ דף צ"א שהיכא שחיב מדיני שמים מהני תפיסה. ודברי המהרש"ל דהיינו רק בציוור של קלב"מ אבל לא בגרמא בניזקין, והחולקין על המהרש"ל.

נ"ב.

מום

בענין המקדיש בעל מום למזבח.

פ"א.

בענין היכא ששחט בחוץ או פיגל, האם השחיטה נחשבת מום ואפשר לפדות. המשך פרק מרובה צ"ב, צ"ד.

דברי תוס' שמום שלאחר מיתה לא חשיב מום לענין לפדות עליו.

במשך פרק מרובה צ"ד.

דברי הפ"י והתוס' רי"ד במקדיש בעל מום לעולה או לחטאת, וכן בנודר או מקדיש בהמה ואח"כ נעשה בעל מום, האם חייב באחריותה.

המשך פרק מרובה צ"ו.

ספיקת הפ"י בהקדיש בעלת מום לחטאת, האם תימכר לצרכי חטאת, או האם יפלו דמי' לנדבה ורק במקדיש תמימה ונעשית בעלת מום תימכר לצרכי חטאת.

המשך פרק מרובה צ"ו, צ"ז.

בענין מודה בקנס שהוא רק מדרבנן.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ב בההערה, ר"ל, המשך פרק הגזול קמא כ"ח, ש"ל (קטע "והנה עיין"), מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) י' סק"ד.

דברי הב"ח והדרישה והתרומת הכרי והנתייה"מ בענין היכא שהודה בפני ב"ד אחד האם ב"ד שני יכול לחייבו, וכן היכא שנתחייב בב"ד אחד האם הוא יכול להודות בפני ב"ד אחר ולהיות פטור

המשך פרק מרובה ס"ז* (קטע "שוב"), פ"ג* סק"ז (קטע "שוב").

מוחזק

בענין אין הולכים בממון אחר הרוב להוציא ממוחזק, ע"י בערך רוב - המחלוקת אם הולכים בממון אחר הרוב.

בענין אם עד אחד נאמן בממון כשנים כשאינו בא להוציא ממון ממוחזק, ע"י בערך עד אחד - בענין שלפעמים ע"א מהני לענין ממון.

גדר הכח של מוחזקות

בענין אם מוחזקות היא חזקה חיובית לפי המ"ד בדף מ"ו ע"ב שלומד מוחזקות ושהמע"ה (אפילו היכא שלא שייך החזקה שכל מה שתחת ידו שלו הוא) מהפסוק דכתיב מי בעל דברים וגו', או האם סוף הדין הוא רק שאין משנים את המצב בלי ראי', כמו לפי המ"ד בדף מ"ו שם שאינו לומד מפסוק אלא סובר שסברא היא "דכאיב לי' כאיבא אזיל לבי אסיא".

וכן בענין אם מהני רוב או חזקה קמייתא או מיגו או ברי נגד שמא או עד אחד היכא שאין החזקה חיובית אלא רק הדין שאין משנים את המצב בלי ראי'.

המשך פרק מרובה מ"ז בההערה השלישית.

מוחזקות שאין עמה טענה

בענין מוחזק שאינו טוען טענה. המשך פרק הגזול קמא ז'.

מזיק

בענין אם תשלומי היזק הם בגדר עונש על זה שעבר על האיסור להזיק, או האם הם בגדר חוב של ממון עבור ההזיק. קס"ח, שס"ט.

בענין אם הוא חייב לשלם היכא שהי' בגדר אומר מותר.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה' בההערה.

בענין אם מזיק על מנת לשלם אסור מהתורה או מדרבנן. ו' (קטע "ולפי דברי" ולהלן שם).

בענין אם המזיק משלם כשוויות הדבר הניזק בשעת ההיזק או כמו בשעת העמדה בדין. כ"ז סק"ב סק"ג.

בענין מזיק מתנות כהונה (חולין דף ק"ל). ג' (קטע אחרון).

קושיית הרמב"ן למה מיקרי מפגל היזק שאינו ניכר הלא השחיטה ניכרת, ותירוצו שהמחשבה אוסרת. המשך פרק מרובה צ"ב.

מחילה**מחילת ממון**

בענין אם מחילת חוב היא בגדר סילוק או בגדר הקנאה. קט"ז (קטע אחרון).

הצד שמחילה מועלת משום שזה כאומר הריני כאילו התקבלתי. ל"ח (קטע "ובאמת מצד הסברא"), רס"ג בההערה, ר"פ בההערה הראשונה, שנ"ג.

בענין מחילה על דבר שלא בא לעולם. המשך פרק הגוזל קמא מ"ד* (קטע "ולהלן שם" וקטע "והנה גם").

בענין אם מהני מחילה על תשלומין שהם משום כפרה.

ל"ח, שמ"ה סק"ג, שע"ז (קטע "א"), תל"ה סק"ג.

בענין אם הכהנים יכולים למחול על תשלומי גזל הגר. תל"ה סק"ג.

מחילת עונות לחבירו

בענין אם יכול למחול לחבירו מראש ולהרשות לו לחבול בו או לקללו. קמ"ג סק"ב.

בענין אם מהני מחילה אחרי הכאה או קללה לענין שיפטר המכה או המקלל מעונש. קנ"א בההערה.

מיאון

דברי הגר"ח שמיאון אינו מגלה שהקידושין היו טעות אלא המיאון פועל עקירה למפרע, אבל אינו עושה עקירה למפרע. לחלוטין אלא רק מכאן ולהבא למפרע. ודברי הקה"י שהמיאון מגלה באמת שהקידושין היו טעות.

המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "והנה יש להביא דוגמא" ולהלן שם).

בענין הא שלאחר מיאון הרי הבעל מותר בקרובותי' והיא מותרת בקרוביו. וכן בענין שאינו מחזיר את הפירות והמעשה ידים שאכל כל ימי הנישואין, וכן הנדרים שהפר נשארם מופרים.

המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "והנה יש להביא דוגמא" ולהלן שם).

מיגו

ע"י עוד בערך הפה שאסר.

מהות מיגו

הסברא שהצד של זכות טענה שייך רק כשמה שהי' נאמן על הטענה השני' אינו בגדר חידוש, ודברי הת"י והר"ן שסוברים שהיכא שהוא בגדר חידוש באמת לא אמרינן מיגו.

המשך פרק מרובה ג' סק"ד.

דינים שונים

בענין מיגו בבי תרי. המשך פרק מרובה מ"ט.

בענין הא שכשיש לו שטר מהני המיגו של בעל השטר אע"פ שהוא להוציא (כמו בסיטראי), והביאורים שנאמרו בזה. המשך פרק מרובה נ' סק"ה.

בענין אם מיגו מהני במקום תרי ותרי. המשך פרק מרובה נ' סק"א סק"ב.

מכירה

ע"י עוד בערך קנין.

דרכו של הקובץ שיעורים שבשביל למכור, צריכים שהדין ממון יהי' שייך להמוכר ולא מספיק בזה שרק הגוף שייך לו, משא"כ שבביל להוריש סגי בזה שהגוף שייך לו. קב"ב בהערה השני'.

שני דרכים בהבנת איך פועלת חלות מכירה: א', שקבלת הכסף או חליפין מחייבת את המוכר להקנות להקונה את הקרקע, וחייב זה גורם שבאמת הבעלות משתנה, ב', שעצם קבלת הכסף או החליפין עצמה הרי היא משנה את הבעלות ולכן הרי הוא חייב לתת את החפץ. המשך פרק מרובה י"ז סק"ג.

בענין היכא שנתחייב מיתה בשעת הקנין, האם זה מבטל את הקנין או את החיוב לתת את החפץ.

המשך פרק מרובה י"ז סק"ג - סק"ה.

בענין לקח מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע ממי, האם הוא משלם לכל אחד מהם או האם הוא מניח דמים ביניהם ומסתלק. שכ"ד, של"א.

מלוה

בענין אם פחות משה פרוטה יכול להעשות מלוה.

המשך פרק הגוזל קמא מ"ג סק"א.

בענין אם בתוך הזמן של המלוה הרי זה נקרא שהלוה חייב להמלוה. המשך פרק הגוזל קמא מ"ב.

בענין אם לפי המ"ד שסובר שהמקדש במלוה מקודשת, וכן היכא שמקדש בהנאת

מחילת מלוה דמהני לכו"ע, האם היא מקודשת גם קודם שהגיע זמן הפרעון.

המשך פרק הגוזל קמא מ"ב.

דרכים שונים בגדר מלוה להוצאה ניתנה. המשך הגוזל קמא ט"ו.

דברי הרדב"ז שפריעת חוב נכללת במצות והשיב, ודברי הפסקי הרי"ד במכילתין שחולק על זה.

רצ"א סק"ב (קטע "ובשו"ת"), ש"י בהערה השני'.

בענין אם הלוה חייב לשלם לפני שהמלוה תובע, והאם הוא חייב ללכת אחריו למדי. רצ"א סק"ב, ש"י סק"א, שנ"א.

מלך

בענין שאסור להמליך שלא מיהודה אפילו על חלק מישראל. ר"ד.

שהאסור להמליך שלא מיהודה הוא רק אחרי שהגיעה המלכות הפעם הראשונה ליהודה. ר"ד.

בענין אם שבט יהודה מעכב. ר"ד.

בענין אם צריכים נביא להעמדת מלך. ר"ד.

מלקות

בענין אמדוהו (למלקות) ומת תחת ידו פטור. קנ"ו.

מפרכסת

מפרכסת כחי'.

המשך פרק מרובה צ"ג, צ"ח.

מקח טעות

בענין היכא שהי' מקח טעות, האם זה נחשב שהמעות הם עכשיו ביד המוכר בתורת פקדון או בתורת מלוה. קי"ד.

מקלל

בענין אם מהני מחילה אחרי ההכאה או

הקללה לענין שיפטר המכה או המקלל מעונש.
 קנ"א בהערה.
 בענין המקלל את הקטן.
 קמ"ד בהערה.

שחיסר קצת הרי הוא משלם רק את מה שחיסר, או האם הוא צריך לשלם את כל הנאתו.
 המשך פרק הגוזל קמא י'.

נזירות

בענין נזיר שגילה על שלמים שנזבחו שלא לשמן, וכן על שלמי נדבה.
 המשך פרק מרובה צ"א.

נכסי מלוג

בענין מה שהאיש והאשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו כלום.
 קט"ז.

נסים

בענין המחלוקת אם סומכין על הנס או לא.
 קע"ד (קטע "ולכאורה צ"ע" ולהלן שם).

בענין אם צדיק גמור רשאי לסמוך על הנס.
 קע"ד.

נערה, בוגרת

בענין אם סימנים הם בגדר ראי' שהיא גדולה או האם הם עצמם פועלים את הגדלות.

המשך פרק מרובה ב' סק"ד וסק"ה.

סומא

בענין אם רבי יהודה שפוטרו סומא ממצות עשה הרי הוא מודה שהוא חייב בלאוין.
 ר'.

בענין אם אפילו רבי יהודה שפוטרו סומא ממצות הרי הוא מחייבו מדרבנן לקיים מצות שהן דאורייתא.
 קצ"ט, ר"א.

בענין אם אפילו לפי רבי יהודה הרי הוא חייב במצות שהן מדרבנן וסגי בזה כדי שלא יהי' דומה לעכו"ם אפילו אם נשאר פטור ממצות שהן דאורייתא.
 קצ"ט.

בענין אם לפי רבי יהודה סומא יכול להוציא אחרים ידי חובתן, ולמה לומר

משכון

דברי רש"י ותוס' שאפילו כשלא בא לידו בתורת משכון בכל זאת בעל חוב קונה משכון.

המשך פרק הגוזל קמא ל"ט (קטע "והנה לעיל" וקטע אחרון).

בענין מתי נחשב הכלי כמשכון על שכרו של האומן.
 המשך פרק הגוזל קמא ל"ט.

משניות

בענין סידור המשניות והברייתות.
 רס"ט.

נביא

בענין אם צריכים נביא להעמדת מלך.
 ר"ד.

נדריים

בענין שהקדש הוא ענין של נדר, ובענין מה נכלל ב"נדרי הקדש".
 ק"ט*.

בענין הגמ' בנדה שהנהנה מהקדש עובר בכל יחל.
 ק"ט* (קטע ראשון).

נהנה

גדרי חיוב נהנה

השיטה שחייב לשלם משום נהנה רק אם יש לו מההנאה ריווח ממון, אי נמי שגופו נהנה.

המשך פרק הגוזל קמא נ"ח, ס', ס"א.

זה נהנה וזה לא חסר

"ביתא מיתבא יתיב".
 המשך פרק הגוזל קמא ט'.

זה נהנה וזה חסר

המחלוקת בין תוס' והרמ"ה בענין אם היכא

שהוא עדיף מקטן שאינו מוציא גדול ידי חובתו.
ר"א.

עבד כנעני

מדריגת עבד כנעני ומהות העבדות
בענין המחלוקת בין רבי מאיר וחכמים אם עבדים כנענים הם כקרקעות (חכמים) או כמטלטלין (רבי מאיר).
המשך פרק הגזול קמא ו'.
ספיקת הפמ"ג אם יש מצות ואהבת לרעך כמוך כלפי עבד כנעני.
קמ"ב סק"ב.
בענין אם יש חיוב צדקה כלפי עבד כנעני.
ר"ה.
בענין אם יש חיוב פדיון שבויים כלפי עבד כנעני שנשבה.
ר"ה.

דינים שונים בנוגע להבעלות עליו

בענין החובל בעבד כנעני שלו.
ר"ג.

גזילת וגניבת עבד כנעני

בענין אם הגונב עבדים נתמעט רק מכפל או האם גם מקרן כמו הגזול עבדים.
י"ח.

מה שקנה עבד קנה רבו

דברי הקצה"ח שאם האדון חבל בעבדו הרי האדון חייב נזק לעבדו, רק שהאדון עצמו זוכה בו משום שמה שקנה עבד קנה רבו.
קמ"ג סק"א.

שחרורו - ע"י שן ועין

בענין מתי מתחייב האדון בהקנס של שן ועין, האם בשעה שהפיל או האם בשעת גמ"ד או האם בשעת גמ"ד למפרע.
המשך פרק מרובה ע"ד, פ"ג*
סק"ז סק"ח.

"תחת עינו ולא תחת עינו ושינו".

המשך פרק מרובה ע"ד, פ"ג*
סק"ז סק"ח.

שחרורו - ע"י שטר

דברי הקצה"ח בסי' ר' סק"ה שאין העבד

צריך לקנות את השטר שחרור (וכן אשה את הגט) אלא סגי במעשה נתינה.
ס"ה (קטע אחרון).

עבד עברי

דברי הרמב"ן שאשה יכולה למכור את עצמה להיות אמה העברי', ודעת הרמב"ם שאינה יכולה. ושאפילו לפי הרמב"ן נראה שאשה נשואה אינה יכולה למכור את עצמה.
קמ"ו סק"א.

בענין אם עבד עברי ובן חורין הוקשו לקרקע כמו שעבד כנעני הוקש.
קמ"ו סק"א.

שהמלאכה אינה בגדר חוב בעלמא, אלא גופו של העבד קנוי למעשה ידיים.
צ"ח בההערה, קמ"ו סק"א (קטע אחרון).

עבודה

בענין סכין מקדש לדם.

המשך פרק מרובה ק"ג.

בענין מה שכהן יכול להקריב את קרבנו בכל עת שירצה וזוכה בהבשר והעור, וכן שהוא יכול לעשות שליח.

ק"ט, ק"כ.

בענין אם כהן בעל מום, יכול לתת את הקרבת קרבנם לכל כהן שהוא רוצה או האם רק לכהן שבאותו משמר או בית אב.

ת"ט סק"א סק"ב.

בענין אם ישראל יכול לתת את הקרבן שלו לכל כהן שהוא רוצה (ואם הוא יכול לתתו גם לכהן שהוא ממשמר או מבית אב אחר), או האם כל הקודם (מהבית אב) זוכה, (אבל פייס לא היו עושים על זה).

ת"ט סק"ב.

עבודה זרה

בענין אם שחיתת העור והבשר לעבודה זרה אוסרת את הבהמה אע"פ שעוד לא הגיע להסימנים.

המשך פרק מרובה כ"ח, ל"ז*.

עבודה לשמה

בענין היכא ששחט קרבן שלא לשמו, דלא עלו לבעלים לשם חובה, האם חשיב מיהא בעל הקרבן, וכן האם הקרבן מרצה עליו. המשך פרק מרובה צ"א.

בענין נזיר שגילח על שלמים שנזבחו שלא לשמן, וכן על שלמי נדבה, דיצא לפי רבי שמעון. המשך פרק מרובה צ"א.

עד אחד

דינים הנוהגים כשאינו נאמן

בענין אם ע"א שהעיד שקר עובר בלא תענה (ואפילו כשלא הועיל לחייב שבועה) וממילא הרי הוא נפסל לשאר עדיות כי עבר על לא תענה, או האם אינו עובר בלא תענה (ואפילו כשהועיל לחייב שבועה). המשך פרק מרובה ס"ט (קטע "והאפיקי ים" וקטע "ברם").

בענין שלפעמים ע"א מהני לענין ממון

בענין אם עד אחד נאמן בממון כשנים כשאינו בא להוציא ממון ממוחזק. המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "מיהו י"ל שתוסי" ולהלן שם).

ספיקת הר"ן אם ע"א נאמן להעיד שממונו של השני הוא מעשר שני. קכ"ב בהערה השני'.

בענין אם עד אחד על ממון מחייב בעיקרו שבועה, או האם הוא מחייב ממון רק שהתורה נתנה להבעל דין את היכולת לפטור את עצמו ע"י שבועה. שס"ג (קטע "והנה לכאורה").

בענין שבועת ע"א על תביעת קטן ועל תביעת שמא. שפ"ה, ת"י.

חזרה ע"י אמתלא

בענין אם ע"א באיסורין יכול לחזור בו ע"י אמתלא. המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ובחמדת שלמה" וקטע אחרון).

הכחשה וברי לי

קושיית הר"ן שהקשה (כעין הקושיא הנ"ל) על הדין שאם אחד אומר נתגרשה ואחד אומר לא נתגרשה, למה אמרינן שתרוייהו באשת איש קמסהדי ויש כאן שני עדים שהיתה אשת איש ורק ע"א אומר שנתגרשה, הלא אחד מהם שיקר ופסול, והרי זה כב' כתי עדים המכחישות זו את זו דאע"פ שזו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה, אבל אחד מכת זו ואחד מכת זו אינם יכולים להעיד ביחד כי ממ"נ אחד מהם פסול. המשך פרק מרובה נ"ז סק"ד, ס"ט (קטע "והאפיקי").

עוד בענין אם שני עדי אחד המכחשים זה את זה יכולים להעיד יחד בעדות אחרת. המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ועכ"פ עי' בש"ך").

הוחזק האיסור בע"א

דברי הרמב"ם בהל' סנהדרין שהאיסור עצמו בעד אחד יוחזק ושוב מלקין עליו. המשך פרק מרובה ז' סק"א.

בענין אם האב שאמר קידשתי את בתי יכול לחזור בו ע"י אמתלא. המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ובחמדת שלמה" וקטע אחרון).

עדות

בענין הא שצריכים עדות שאתה יכול להזימה, עי' בערך הזמה - יכול להזימה.

כללי

דברי הרמב"ם בהל' יסודי התורה שהנאמנות של שני עדים אינה בגדר סברא

אלא בגדר גזיה"כ לחוד, ואין הכוונה שאתי קרא וקמ"ל סברא.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "גם י"ל שאביי" ולהלן שם).

בענין אם המהות של עדות היא על המעשה שהי' או על החיוב ממון. המשך פרק מרובה ס"ו סק"ג.

המצוה להעיד, וכובש עדותו, והלאו של לא תענה

(דברי הנ"י בשם הרא"ה שכובש עדותו אינו חייב משום גרמי משום שלא עבר על איסור אלא רק לא קיים מצות גמילות חסדים, ושכוונת הרא"ה היא לשנים שכובשים עדותו).

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך ד').

הגדת וקבלת עדות

שיטת הרשב"ם שקבלת עדות כשירה בלילה. (ר"ט, רי"ד), רט"ו.

בענין אם עדות היא כתחילת דין או כגמר דין. רי"ד.

בענין אם קבלת עדות נחשבת פסק דין על העדים עצמם.

רי"ד (קטע "ובחידושי" ולהלן שם).

בענין לא תהא שמיעה גדולה מראי'. ר"ט, רי"ד, רט"ו.

אין עד נעשה דיין (ובית דין שראו)

בענין אין עד נעשה דיין - הטעמים.

המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "והנה בדה"צ" ולהלן שם), רי"ד (קטע "ועכ"פ").

בענין אין עד נעשה דיין - עד הרואה. ר"י.

בענין בית דין שראו.

ר"ט, רי"ד, רט"ו.

הכחשה

בענין שמכיון שבהכחשה אין זה חידוש לומר שפסול, צריכים לומר שלמפרע הוא נפסל.

המשך פרק מרובה מ"ו.

בענין אם בפסלי בגזלנות צריכים לפוסלו

בפניו. וכן כשמזימים שלא בפני הניזומים, נהי שאין מחייבים אותם בהעונש של כאשר זמם אבל האם הם נפסלים.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "וכבר האריכו").

בענין אם בפסלי בגזלנות הטעם למה הנפסלים אינם יכולים להכשיר את עצמם הרי זה משום שהם נחשבים בעלי דין או האם זה רק משום שהם נוגעים בעדות.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ושוב" וקטע "גם י"ל בדעת רבא שלעולם").

בענין אם העדים נחשבים בעלי דבר ושדנין גם אותם כיון שדנין אם לקבל את עדותו. ואם נאמר ששפיר נחשבים בעלי דבר, קשה למה בשני כתי עדים המכחישות זו את זו האחרונים לא חשיבי כמו שהם פוסלים את הראשונים בגזלנותא.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ושוב כתב הקו"ש" ולהלן שם).

הדרך שבהכחשה (לפי רב הונא שסובר זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה פני עצמה ומעידה) אין שום פסול בההגדה כלל, רק שב"ד אינם יודעים איזו כת לקבל (ולמה לחלק בזה בין ר"ה לרב חסדא ולומר שלפי רב חסדא הכחשה נחשבת שפיר בגדר פסול בההגדה).

המשך פרק מרובה נ"ז סק"ד, נ"ח סק"ד (קטע אחרון).

ביאורים שונים בסברת רב חסדא שסובר בשתי כתי עדים המכחישות זו את זו שבהדי הני סהדי שקרי למה לי (ודלא כרב הונא שסובר שזו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפני עצמה ומעידה). וכן האם מודה רב חסדא שהם יכולים להעיד בעדות אחרת לצד המוחזק.

המשך פרק מרובה מ"ז, מ"ח.

בענין אם לפי רב חסדא הרי הם פסולים מספק או בודאי.

המשך פרק מרובה מ"ז, מ"ח.

בענין אם לפי רב חסדא הרי הם יכולים להכחיש עדים אחרים.

המשך פרק מרובה מ"ז, מ"ח.

קושיית תוס' שבשתי כתי עדים המכחישות זו את זו יהיו האחרונים נאמנים במיגו שהיו יכולים להזים את הראשונים או לפסול אותם בגזלנותא.

המשך פרק מרובה מ"ט, נ'.

ביאורים שונים בהכחשה תחילת הזמה (בדף ע"ג ובכתובות דף י"ט).
המשך פרק מרובה ס"ד, ס"ה.

תרי ותרי - כללי

המחלוקת בין הש"ך והקצה"ח אם תו"ת כמאן דאיתנהו דמי או לא, ונפ"מ היכא שיש תו"ת במודה במקצת או שומר אם הם חייבים לשלם או לא, האם הם נשארים חייבים שבועה, דאם כמאן דליתנהו דמי הרי הם חייבים.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "הש"ך").

תרי ותרי כשיש חזקה או מיגו

שמהמ"ד שסובר דלא מהני חזקה במקום תרי ותרי מוכח דכמאן דאיתנהו דמי.
המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "מיהו נראה שמוכח").

הקושיא למה לפי רב הונא, בתרי ותרי, זו באה בפני עצמה ומעידה וזו באה בפ"ע ומעידה, ואזלינן בתר החזקה כשרות שלהם, הלא בתרי ותרי לא אזלינן בתר חזקה.

המשך פרק מרובה מ"ז (קטע ראשון).

בענין אם מיגו מהני במקום תרי ותרי.
המשך פרק מרובה נ' סק"א סק"ב.

פסולי עדות

דברי העמודי אור שעדים צריכים להשאר כשרים עד שעובר כדי דיבור משעת ההגדה.
המשך פרק מרובה ס"א.

בעל דבר, ונוגע

בענין היכא שנעשה בעל דבר האם אפשר

להשתמש עכשיו בעדות שהעיד לפני שנעשה בעל דבר.
המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "מיהו י"ל שאביי" ולהלן שם).

דברי הרא"ש בשם הראב"ד שבעל דבר לא מיקרי בגדר עד, ושלכן לא שייך לומר בגללו שבטלו שאר העדים.
המשך פרק מרובה ד'.

בענין אם נוגע פסול משום חשש משקר או משום דחשיב בעל דבר.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "גם י"ל בדעת רבא שלעולם").

בענין אם בפסלי בגזלנותא הטעם למה הנפסלים אינם יכולים להכשיר את עצמם הרי זה משום דחשיבי בעלי דבר או האם זה משום שהם נוגעים בעדות.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ושוב" וקטע "גם י"ל בדעת רבא שלעולם").

קורבה

בענין היכא שהגיד ב' הגדות, הגדה אחת על קרוב והגדה אחת על רחוק, האם שתיהן בטלות משום הדין שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, וכגון היכא שכתב אדם שטר שכל נכסיו יהיו לשני בני אדם והעדים הם קרובים לאחד מהם (דברי הרא"ש בשם הירושלמי).
המשך פרק מרובה נ"ט.

המחלוקת בענין היכא שהדיינים הם קרובים להעדים.
רי"ד (קטע אחרון).

קטן, גוי, טומטום ואנדרוגינוס, סומא הטעם למה קטן פסול לעדות.
ר"ז.

בענין הא דטומטום פסול לעדות.
המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ואולי יש לדייק").

בענין הא דאנדרוגינוס פסול לעדות.
המשך פרק מרובה מ"ח (קטע "ואולי").

מפי כתבם, פסול אילם, עדות בשטר

שיטת ר"ת שיכול אדם לשלוח עדות לב"ד בכתב, ומפיהם ולא מפי כתבם ממעט רק אילם.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ועי' ביבמות").

שיטת ר"ת שצריכים שיזכור את עדותו כשהכתב מגיע לב"ד.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ועי' ביבמות").

תחילתו בפסלות

בענין היכא שהי' בשעת ראי' עשאא"ל. ר"ז.

נאמן עלי עד פסול או נאמן עלי אחד כשנים

דברי רעק"א בענין מה בין קיבל עליו אחד כשנים דאין העד חייב קרבן שבועת העדות וכהנ"ל, לבין עד סוטה שיודע שנטמאה, או עד מיתה שיודע שמת בעלה, דהתם העד שפיר חייב קרבן שבועת העדות (היכא שהוא עד כשר, אבל לא היכא שהוא עד פסול, כי אע"פ שהאמינו חכמים גם עד פסול שמעיד שמת בעלה אבל האמינוהו רק בתורת אומדנא וראי' בעלמא אבל לא החשיבו אותו כשני עדים גמורים).

המשך פרק מרובה נ"ד סק"א (קטע אחרון), נ"ה.

נמצא אחד מהם קרוב או פסול כולם פסולים, ועדות שבטלה מקצתה בטלה כולה

בענין הגדה שבטלה מקצתה בטלה כולה. המשך פרק מרובה נ"ז - ס"ב.

הטעמים למה כשהוכחו לא אמרינן הגדה שבטלה מקצתה בטלה כולה.

המשך פרק מרובה מ"ה בההערה הראשונה, נ"ז, נ"ח סק"ב.

בענין אם אומרים נמצא אחד מהם קרוב או פסול כולם פסולים גם היכא שאינו פסול בגופו אלא שהגדתו נפסלה, וכגון

היכא שהעידו שלא בפני הבעל דין, או שנפסל משום דהוי עדות שאי אתה יכול להזימה, וכן האם אמרינן בכגון זה שהגדה שבטלה מקצתה בטלה כולה, כגון היכא שהוכחו, אשר בכה"ג העדים עצמם לא נפסלו, רק שהגדתם נפסלה, האם נפסל גם החלק שאמרו לפני החלק שהוכחו, או האם לא מתבטל החלק ההוא כיון שהעדים עצמם לא נפסלו.

המשך פרק מרובה מ"ה בההערה, נ"ז, נ"ח סק"ב, ר"ז.

בענין היכא שהגיד ב' הגדות, הגדה אחת על קרוב והגדה אחת על רחוק, האם שתיהן בטלות משום הדין שעדות שבטלה מקצתה בטלה כולה, וכגון היכא שכתב אדם שטר שכל נכסיו יהיו לשני בני אדם, והעדים הם קרובים לאחד מהם (דברי הרא"ש בשם הירושלמי).

המשך פרק מרובה נ"ט.

דברי הרא"ש בשם הראב"ד שבעל דבר לא מיקרי בגדר עד ושלכן לא שיך לומר בגללו שבטלו שאר העדים.

המשך פרק מרובה ד'.

חצי דבר

בענין למה סוברים רבנן שג' כתי עדים על ג' שנים של חזקת קרקעות לא חשיב חצי דבר.

ב' - ח'.

בענין עדי קידושין ועדי ביאה (בזנות). המשך פרק מרובה ז'.

בענין כת אחת אומרת שעה אחת בגבה וכת אחת אומרת שעה אחת בכריסה.

המשך פרק מרובה ח'.

בענין כת אחת על הקינוי וכת אחת על הסתירה.

המשך פרק מרובה ב' סק"ה, ד' (קטע אחרון), ו' (קטע אחרון).

בענין שנים אומרים בפנינו אמרה התקבל גיטי ושנים אומרים בפנינו קיבל.

המשך פרק מרובה ט'.

עדים ששיקרו

בענין אם יש חיוב ליהרג ולא להעיד שקר
עדות שקר, עי' בערך יהרג ובל יעבור.

בענין אם עד ששיקר נפסל בשעת הגדתו
או האם הוא נפסל רק אחרי שעובר תוך
כדי דיבור כיון שעוד יכול לחזור בו.
המשך פרק מרובה נ"ז, נ"ח סק"ב
סק"ג, ס"א.

עדות אשה

שמה שע"א נאמן בעדות אשה, הגדר הוא
שחכמים נתנו לו את הכח שיש לשני עדים
גמורים.

המשך פרק מרובה נ"ד סק"א (קטע
אחרון), נ"ה (קטע "ועיין בקו"ש").

אבל בכל זאת הרי זה רק היכא שהעד
מיתה הוא עד כשר, אבל לא היכא שהוא
עד פסול, כי אע"פ שהאמינו חכמים גם עד
פסול אבל האמינוהו רק בתורת אומדנא
וראי' בעלמא אבל לא החשיבו אותו כשני
עדים גמורים.

המשך פרק מרובה נ"ד סק"א (קטע
אחרון), נ"ה (קטע "ועיין
בקו"ש").

דברי רעק"א בענין מה בין קיבל עליו עד
אחד כשנים דאין העד חייב קרבן שבועת
העדות, לבין עד סוטה שידוע שנטמאה, או
עד מיתה שידוע שמת בעלה דהתם העד
שפיר חייב קרבן שבועת העדות (היכא
שהוא עד כשר).

המשך פרק מרובה נ"ד סק"א (קטע
אחרון), נ"ה (קטע "ועיין בקו"ש").

עובר ירך אמו

בענין אם עובר נחשב חלק ואבר של
הפרה, או האם הוא נחשב דבר זר שנמצא
בתוך הפרה.
מ"י*.

המחלוקת שבין הרא"ש והרמב"ן בגזל פרה
מעוברת וילדה, האם הלידה נחשבת שינוי
גם על הפרה.

מ"י*, מ"י*.*

דברי השב שמעתתא בשם בנו שבספק

בכור לא שייך לומר שיש להישראל חזקת
מרא קמא מאז שהי' עובר, כי הולד שנולד
הוא דבר חדש.
מ"י*.

מה מבואר בחו"מ סי' ר"ט שבזמן שהי'
עובר, הולד שעתידי להולד נחשב דבר שלא
בא מעולם.
מ"י*.

בענין גנב שמכר שור ושה חוץ מעוברת.
המשך פרק מרובה קי"ט.

עושה מעשה עמך

עי' עוד בערך אחיך.

בענין כיבוד אב כלפי אביו רשע, עי' בערך
כיבוד אב ואם.

הגדר של אינו עושה מעשה עמך: בענין
איזו עבירות גורמות שם זה. וכן בענין מה
הדין היכא שעבר רק ע"י דיבור, או רק
פעם אחת, או בלי שהוכיחו אותו. וכן
בענין אם איירי בלהכעיס או להנאתו.
קמ"ה, רע"ד, רע"ד*.

בענין אם אסור או מותר או מצוה להכות
ולבזות ולרצוח מי שאינו עושה מעשה
עמך.

קמ"ה.

בענין אם עשה כן, האם יש חיוב לשלם
אפילו לפי הצד שמותר.
קמ"ד.

עושה

גדר עושה.

ש"כ.

דברי רש"י בחומש ובמכילתין שיש לאו
של לא תעשוק על כובש שכר שכיר,
והפסוק דכתיב לא תעשוק שכיר.
ש"כ.

בענין למה בדף ק"ה ע"ב לא אמרינן
שכופר בפקדון עובר בלא תעשוק.
ש"כ.

שהעובר בלא תעשוק עובר גם בלא תגזול.
ש"כ.

עקירת דבר מן התורה

שנביא יכול לעקור בהוראת שעה (כגון העמדת מלכי ישראל שלא מיהודה). ר"ד.

כשר שהביא קרבן ולא עשה את העבודות) או האם הבשר הוא לאנשי המשמר. תי"ז סק"ב, ת"כ סק"א.

עשרה זהובים

בענין אם החיוב לשלם עשרה זהובים הוא בגדר קנס, ובענין אם דנין אותם בחו"ל. קס"ז סק"ה, ר"ל, רל"א, ש"ל (קטע "והנה עיין").

פרה אדומה

בענין פדיונה לפי רבי שמעון שסובר שקדשי בדק הבית היא. המשך פרק מרובה צ"ח.

פיגול

דברי הרמב"ן שבפיגול המחשבה אוסרת את הבשר ולא השחיטה, ולכן הרי זה נחשב היזק שאינו ניכר.

המשך פרק מרובה צ"ב, המשך פרק הגוזל קמא מ"ט.

דברי הרמב"ן שמפגל נחשב מזיק בידים ולא גרמי כי השחיטה היא מעשה.

המשך פרק הגוזל קמא מ"ט.

דברי הר"ן שבמפגל שייך לומר אדם אוסר דבר שאינו שלו ע"י מעשה, ודברי הרא"ש שנחשב שלא ע"י מעשה.

המשך פרק הגוזל קמא מ"ט.

בענין מה שאי אפשר לפדות בשר פיגול. המשך פרק מרובה צ"ב.

צדקה

בענין אם מהני מה שעני תופס צדקה מבעל הבית.

נ"ב.

בענין אם יש מצות צדקה לתת צדקה לעבד כנעני.

ר"ה.

שאינ מצות צדקה לתת צדקה לגוי.

ר"ה בהערה.

צער

בענין אם המזיק אחראי על צערו של הניזק גם היכא שלא הי' להניזק להצטער או האם אומרים שכיון שלא הי' לו להניזק להצטער א"כ איהו ציער לנפשי.

קצ"ב (קטע ראשון וקטע "ועיין במסכת") ובהערה שם.

שיטת הרמב"ם שתשלומי נזק וצער ובושת הרי הם בגדר קנס.

קס"ח.

המחלוקת אם החובל חייב לשלם גם עבור צער הנמשך אחרי ההכאה.

קמ"ז.

הדרך שיסוד המחלוקת הנ"ל היא באם הצער הנמשך נחשב כגוף חדש של צער, והרי המעשה חבלה הי' רק בגדר גורם בעלמא להצער ההוא, או האם הצער הנמשך נחשב בגדר המשכו של הצער הראשון.

קמ"ז (קטע "ובסברת").

בענין אם החובל חייב על צער שכל עיקרו מתחיל רק אחרי שעת ההכאה.

קמ"ז (קטע "ברם לכאורה").

פלגינן דיבורא ופלגינן נאמנות

דברי הריטב"א שהיכא שבהודאתו על ממון הרי הוא עושה את עצמו רשע הרי הוא נאמן כי מאמינים לו רק על התוצאה שהוא חייב ממון, אבל אין מאמינים לו על המעשה, אלא פלגינן דיבורו. ודברי הקו"ש שפלגינן נאמנות ומאמינים לו גם על המעשה, אבל רק לענין לחייבו ממון אבל לא לענין לקבוע שהוא רשע.

המשך פרק מרובה ע"א סק"ב (קטע "והנה הגדר הנ"ל"), ופ"ג* סק"י"ב (קטע "והנה הגדר הנ"ל").

פסולי עבודה

בענין אם כהן בעל מום (שאינו עובד) שהביא קרבן מקבל את הבשר (וכן כהן

הדרך שתשלומי בושת הם רק על מה שהוא מתבייש ממה שהלה הכהו ומחזיקו כפחות ערך, אבל הבושה שהוא מתבייש מחמת חסרון האבר הרי היא בכלל צער ולא בכלל בושת.

קמ"ז (קטע "וע"ע בדף פ"ה").

דברי הב"י שאומן שהקיו דם וחלה אין האומן חייב לשלם לו צער חליו. קמ"ז (קטע אחרון).

בענין שומת צער.

קמ"ח, קע"ב.

קדשים - קרבנות

ע"י עוד בערך עבודה.

שהבעלים של הקרבן צריכים להיות גם בגדר "מביא", דהיינו האדם שמביא את הקרבן, ואם לאו אין הקרבן עולה בשבילו. ס"א סק"א.

שיטת הר"י שהיכא שכבר קנה הגזולן את הגזילה ע"י יאוש או שינוי לפני שהקדיש הרי הקרבן כשר, אבל היכא שהעובדא שהגזולן הקדיש הרי זה מסייע לבטל את בעלותו של הנגזל הרי הקרבן פסול. מ"ג, פ"ג, פ"ו.

בענין אם קדשים קלים ממון בעלים נאמר רק על הבשר, או האם גם על הכפרה וממילא הרי הוא יכול למכור גם את הכפרה. ס"א.

בענין אם אימורי קק"ל נחשבים קדק"ד גם לפני הזריקה, או האם רק אחרי הזריקה, אבל לפני הזריקה הרי הם נחשבים קק"ל וממון בעלים הם.

המשך פרק מרובה פ"ז סק"ד (קטע אחרון).

בענין היכא שגנב בהמה והקדישה לקק"ל, האם היא ממונו של הגזולן או של הנגזל. המשך פרק מרובה פ"ו סק"ב (קטע אחרון), פ"ז (סק"ד, בענין היכא שגנב והקדיש לקק"ל ושוב מכר, למה אינו חייב דו"ה של מכירה שהרי מכר את ממונו של הנגנב כיון שקק"ל הם ממון הנגנב).

הסברא שבגנב והקדיש לקק"ל, מכיון שגם בהיותו קק"ל דינו הוא להיות ממון בעלים, הרי זה גורם שאין ההקדש נחשבת שינוי רשות.

המשך פרק מרובה פ"ו.

"אבל לאחר שחיטה משלחן גבוה קא זכור": בענין אם מספיק באמת בשחיטה או האם צריכים גם יתר ההקרבה.

המשך פרק מרובה פ"ז סק"ב סק"ג.

דברי הרמב"ם והלח"מ ורש"י בענין אם חלק הכהנים מתחלק רק להבית אב של אותו יום או האם לכל המשמר. ת"ג.

בענין אם נאמר דין מסוים שבשרו ועורו של קרבן הולך לזה שהקריבו.

ת"כ.

בענין כהן שנתן הקרבת קרבנו לכהן אחר למי הולך הבשר והעור.

ת"כ סק"א.

בענין בעל מום וזקן וחולה שאינם יכולים להקריב את קרבנם, למי הולך הבשר והעור.

ת"כ

בענין טמא בקרבן ציבור שזכה בהעבודה ועשה שליח, למי שייך הבשר והעור, וכן בענין.

ת"כ סק"ב.

קטן וקטנה

בענין אין שליחות לקטן, ע"י בערך שליחות (דרכו של הנתיחה"מ).

בענין "כי יתן איש ולא קטן", ע"י בערך שומר - דברים שנתמעטו ממיעוטים בפרשת שומרים.

בענין מעילה ע"י שליח קטן, ע"י בערך שליחות - מעילה ע"י שליח.

בענין שליחות יד ע"י שליח קטן, ע"י בערך

שליחות - שליחות יד ע"י שליח.

בענין טביחה ומכירה ע"י שליח קטן, ע"י בערך שליחות - טביחה ומכירה ע"י שליח.

בענין פסול קטן לעדות, ע"י בערך עדות - נמצא אחד מהם קרוב או פסול, ועוד שם בערך עדות - קטן וכו'.

בענין מקלל את הקטן, ע"י בערך מקלל.

בענין מכה קטן, ע"י בערך חובל - מי הנחבל.

בענין שינוי רשות גזילה כשהלוקח הוא קטן, ע"י בערך גניבה וגזילה - שינוי רשות.

ע"י עוד בערך אפוטרופוס.

בענין חזקת ג' שנים בנכסי קטן, ע"י בערך חזקת ג' שנים - מעשה החזקה.

בענין אם קטן שהזיק בגרמי צריך לשלם בגדלותו.

המשך פרק הגזול קמא ל"א.

דרכו של החזו"א בביאור דברי הרמב"ם שהרמב"ם סובר שמופלא הסמוך לאיש שעבר עבירה חייב כפרה. תל"ה סק"ב.

בענין אם מופלא סמוך לאיש יכול לחלל מעשר שני לאחרים כמו לעצמו.

ת"ח סק"ב (קטע "ובאמת").

שיטת תוס' שקטן יכול לזכות מהתורה ע"י דעת אחרת מקנה, ודעת רש"י שהקטן זוכה רק מדרבנן. ת"ח.

קידושין

שיטת התוס' רי"ד שצריכים אמירה בשעת הקידושין ולא קודם.

המשך פרק הגזול קמא מ"ד סק"ג, מ"ד*.

בענין "כסף החזור" במכירה ובקידושין. המשך פרק מרובה י"א, י"ז.

בענין רקוד לפני (דברי התוס' רי"ד בקידושין דף ס"ג).

המשך פרק הגזול קמא מ"ד, מ"ד*.

בענין המ"ד שסובר שמקדש במלוה מקודשת, וכן בענין היכא שמקדש בהנאת מחילת מלוה (דמהני לכו"ע), האם היא מקודשת גם קודם שהגיע זמן הפרעון. המשך פרק הגזול קמא מ"ב.

בענין מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה. המשך פרק הגזול קמא מ"ג סק"ב.

קיום מצות

בענין חצי שיעור במצות. ש"ח סק"א.

שיטת הר"י שהיכא שכבר קנה הגזול את הגזילה ע"י יאוש או שינוי לפני שהקדיש הרי הקרבן כשר, אבל היכא שהעובדא שהגזולן הקדיש הרי זה מסייע לבטל את בעלותו של הנגזל הרי הקרבן פסול. מ"ג, פ"ג, פ"ו.

קיום ל"י בדרכה מיני

בענין אם הוא חייב לשלם מדיני שמים היכא שהוא פטור מדיני אדם משום קלב"מ. המשך פרק מרובה ט"ז.

הסוכרים שלא אמרינן קלב"מ (ע"י ב' מעשים, וע"י להלן בסמוך כאן) היכא שבא החיוב ממון אחרי שכבר נתחייב מיתה, אלא רק היכא שהם באים בבת אחת, ודברי השט"מ שחולק.

המשך פרק מרובה י"ד, י"ז* (קטע "ברם באמת").

בענין היכא שהחיוב ממון בא קודם להחיוב מיתה, או שהחיוב ממון בא אחרי החיוב מיתה, אבל הכל הוא תוצאה ממצעה אחד.

המשך פרק מרובה י"ז סק"ג (קטע "ברם אכתי קשה" ולהלן שם), י"ז* (קטע "מיהו יש ליישב").

בענין אם היכא שמכר או נתן חפץ ובשעת הקנין נתחייב מיתה, האם זה פוטר מלתת את החפץ וממילא המכירה מתבטלת. המשך פרק מרובה י"ז סק"ג - סק"ה.

דברי תוס' שעדים זוממין שטבחו בשעה שהעידו לוקין ומשלמין. המשך פרק מרובה כ"א.

בענין אם קלב"מ פוטר ממצות השבה וחיוב תשלומין. מ"ה סק"ב, המשך פרק מרובה י"ז סק"א סק"ב.

בענין אם קלב"מ גורם שאין הגניבה יוצאת מרשות הבעלים ואינה נעשית ברשות הגנב. ז' סק"ג סק"ד, מ"ה סק"ב.

בענין גנב בשבת וטבח בחול. ז' סק"ג סק"ד, מ"ה סק"ב.

המחלוקת בין רב ורבא בענין אם בא במחירת חייב בהשבת החפץ כשהוא בעין. מ"ה סק"ב, המשך פרק מרובה י"ז סק"א סק"ב.

המחלוקת בין הר"י להריב"א בענין אם אמרינן קלב"מ על כופר. ל"ח (קטע "והנה מעתה" ולהלן שם).

קנין

בענין קטן, ע"י בערך קטן וקטנה.

מהות הקנאה

בענין אם רק הקונה הוא זה שעושה את ההעברת בעלות, והמקנה רק מגלה דעתו דניחא לי, או האם קיים מצד המקנה פעולה של הקנאה (וע"ע להלן כאן ב"לך חזק וקני"). המשך פרק מרובה י"ח (קטע ראשון).

דעת, וחרטה

ע"י עוד בערך מקח טעות.

דברי הקצה"ח בענין היכא שעשה שליח להגביה לו מציאה והשליח חשב שהוא

כבר שייך להמשלח וממילא לא נתכוין שהגבהה תהי' לשם קנין. המשך פרק מרובה קכ"ז*.

ציורים של הפצים מיוחדים - פחות משו"פ, תפוסת הבית, דבר שאינו קצוב, ועוד

בענין מקנה דבר שאינו ברשותו, ע"י בערך אינו ברשותו.

בענין אם אפשר לקנות דבר שהוא פחות משהו פרוטה. המשך פרק מרובה כ"ה סק"ב, ת"ל.

באין כאחד

דברי הקצה"ח שאומרים "באין כאחד" ושני הדברים חלים, רק בגט ושטר שחרור אשר מספיק שם במעשה נתינה ואין צריכים שיקנו את השטר, אב ל לא היכא שצריכים קנין. ס"ה (קטע אחרון).

קנין לזמן

מכירה לזמן. צ"ד.

"גופו מהיום ופירי לאחר זמן". מ"ה סק"א.

קנין חצר

המחלוקת בין הקצה"ח ורעק"א בענין אם שייך קנין חצר על שויותו של חפץ בלי שיפעל קנין על גופו של החפץ. ל"ב*.

קנין כסף

ע"י עוד בערך קידושין - קידושי כסף. בענין "כסף החזור" במכירה ובקידושין. המשך פרק מרובה י"א, י"ז.

קנין משיכה

בענין משיכה בקנין גניבה וגזילה, ע"י בערך גניבה וגזילה - קנין גזילה. בענין תיקנו משיכה בשומרים. המשך פרק מרובה קכ"ז - ק"ל, קל"ד.

קנס

ע"י עוד בערך מודה בקנס.

כללי

בענין מתי חל החיוב של קנס, האם בשעת המעשה, או האם בשעת קבלת עדות, או האם בשעת גמר דין.

ל"ז, ק"ה, המשך פרק מרובה ס"ז*, ע"ד, פ"ג*.

בענין מתי חל החיוב קנס של שן ועין. המשך פרק מרובה ס"ז, ע"ד, פ"ג* סק"ח סקי"ג.

בענין מתי חל החיוב קנס של קרן תמה. המשך פרק מרובה ס"ז, ע"ד, פ"ג* סק"ח.

בענין אם יש חיוב קנס היכא שהי' שוגג. המשך פרק מרובה ע"א סק"ג, פ"ג* סקי"א, המשך פרק הגוזל קמא ל"א בההערה הראשונה.

בענין אם יש חיוב קנס היכא שהי' אנוס. ק"ו* (קטע "והנה עי"), המשך פרק מרובה צ"א*.

בענין אם יש חיוב מדיני שמים לשלם קנס כשאין ב"ד מחייבים אותו. המשך פרק מרובה ע"ד (קטע אחרון), ע"ז, פ"ג* סק"ג סקי"ג.

בענין אם קנס בעי אזהרה כמו שאר עונשין דאין עונשין אלא א"כ מזהירין. ש"ע.

גדר אין אדם מוריש קנס לבניו. המשך פרק מרובה ל"ה.

בענין איך דנין דיני קנסות

שבקנס הרי העדים צריכים דרישה וחקירה גם לאחר התקנה שבדיני ממונות אין צריכים דו"ח.

המשך פרק מרובה נ"ו (קטע "והנה יש לעיין").

דיני קנסות בבבל ובזמן הזה

בענין אין דנין קנסות בבבל. קס"ז, ש"ל.

בענין אם נשאר להלכה דין מסוים שאין

דנין דיני קנסות בבבל, וכן בזמן הזה, כיון שאין סמוכים, או האם הכל תלוי בזה שאינם שכיחי ואין בהם חסרון כיס. קס"ז.

בענין שאין דנין פלגא נזקא קנסא בבבל, וכן בזמן הזה.

קס"ז סק"א סק"ד, ש"ל (קטע "והנה גם י"ל").

בענין אם דנין קנס דרבנן בבבל, וכן בזמן הזה.

קס"ז סק"ה, ש"ל (קטע "ועכ"פ").

גזל מאחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהם משלם לכל אחד: בענין אם דנים קנס זה בבבל, וכן בזמן הזה. קס"ז סק"ה, ש"ל.

בענין אם דנין בבבל, וכן בזמן הזה, קנס שאינו יותר ממה שהזיק.

ש"ל (קטע "והנה גם י"ל סברא אחרת").

תפיסה בדיני קנסות

המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד אם תפיסה מועילה בספק חיוב קנס. המשך פרק מרובה ס"ז* בההערה, פ"ג* סק"א.

העדאה, עשרה זהובים, גרמי

בענין אם העדאת שור נחשבת בגדר קנס. קס"ז סק"ה (קטע ראשון).

בענין אם החיוב לשלם עשרה זהובים הוא בגדר קנס, ובענין אם דנין אותם בבבל, וכן בזמן הזה.

קס"ז סק"ה, ר"ל, רל"א.

שיטת הריצב"א שגרמי הוא קנס דרבנן שקנסו בהיזקים השכיחים.

קס"ז סק"ה, מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה'.

בענין למה דנין גרמי בבבל, וכן בזמן הזה. קס"ז סק"ה.

קרבן אשם

בענין אם הכוונה ב"והתודה" היא להדין של הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ויש

לו באמת נאמנות שהוא חייב אשם, ואנו צריכים שיהי' נאמן כי אין מניחין לו להקריב קרבן עד שימציא לנו נאמנות שאכל וחייב קרבן, או האם הכוונה היא לידויו על החטא, דהיינו שהוא, לפי דבריו שעבר, צריך לעשות וידויו על החטא ותשובה, ללא כל קשר אם הוא נאמן או לא.

כ"א, שמ"ז סק"ב, שנ"ה סק"א.

קרבן חטאת יחיד

בענין אם הכוונה ב"והתודה" היא להדין של הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ויש לו באמת נאמנות שהוא חייב אשם, ואנו צריכים שיהי' נאמן כי אין מניחין לו להקריב קרבן עד שימציא לנו נאמנות שאכל וחייב קרבן, או האם הכוונה היא לידויו על החטא, דהיינו שהוא, לפי דבריו שעבר, צריך לעשות וידויו על החטא ותשובה, ללא כל קשר אם הוא נאמן או לא.

כ"א, שמ"ז סק"ב, שנ"ה סק"א.

קרבן מעשר בהמה

אבל לאחר חלוקה הרי הם פטורים כי החלוקה נחשבת לקיחה ולקוח פטור ממעשר בהמה.
תל"ב סק"ג.

"כהנים בגזל הגר יורשים הוו או מקבלי מתנות הוו, כגון שנפלו לו עשר בהמות בגזל הגר" (דף ק"י ע"ב).
תל"ב סק"ג.

קריאת שמע

בענין הפירוש של "פורס על השמע".
ר"א.

קרן תמה

בענין מתי חל החיוב קנס של קרן תמה, האם בשעת הנגיחה או האם בשעת גמר דין.

המשך פרק מרובה ס"ז, פ"ג*
סק"ח סק"ט.

בענין אם לפי המ"ד שסובר פלגא נקא ממונא נחשבת קרן בגדר אורחי' ממש כמו רגל או האם היא נחשבת משונה קצת.
קס"ז סק"ד (קטע אחרון).

ראשית הגז

בענין אם ראשית הגז מיקרי ממון כהנים לפני שהגיע לידם.

ג', רל"ט (קטע "מיהו אולי").

בענין אם יש חיוב לשלם דמים היכא שהלך לאיבוד.
ג', רל"ט.

בענין אם שייך להפריש ראשית הגז עוד פעם היכא שהלך לאיבוד, וכן היכא שלא הלך לאיבוד והוא רוצה להוסיף.
ג"א.

בענין אם בציוור של ספק מהני תפיסת הכהן.
ג"ב.

בענין אם תיקנו תקנת השבים בגזול ראשית הגז.

רל"ט, רמ"ה, רמ"ז, רמ"ח.

רוב

המחלוקת אם הולכים בממון אחר הרוב

בענין אם לפעמים רוב מהני להוציא ממוחזק, עי' בערך מוחזק - הכח של מוחזקות.

בענין אין הולכים בממון אחר הרוב.
המשך פרק מרובה מ"ז בהערה השלישית.

בענין טעמו של רב שסובר שהולכים בממון אחר הרוב: האם הוא משום שמוחזקות היא חזקה שמשנתנית, או האם הוא משום דס"ל שמוחזקות אינה בגדר חזקה חיובית.

המשך פרק מרובה מ"ז בהערה השלישית (קטע "מיהו בתוס' לעיל" וקטע "והנה הנתיחה"מ").

בענין טעמו של שמואל שסובר שאין הולכים בממון אחר הרוב: האם הוא משום דס"ל שמצרפים את המיעוט להחזקה החיובית של מוחזקות, או האם הוא סובר שאין הולכים בממון אחר הרוב אפילו אם מוחזקות אינה בגדר חזקה חיובית. המשך פרק מרובה מ"ז בההערה השלישית (קטע "ועי' עוד במהר"ם" וקטע "מיהו בתוס'").

רוצח

גדר ודיני העבירה של לא תרצח

בענין אם אסור או מותר או מצוה להכות ולבזות ולרצוח מי שאינו עושה מעשה עמך. קמ"ה.

בענין הלאו של לא תקחו כופר לנפש רוצח. קנ"א.

בענין "אמדרוהו (למלקות) ומת תחת ידו (של השליח ב"ד) הרי הוא (השליח ב"ד) פטור". קנ"ו.

מאבד עצמו לדעת

(שהמאבד עצמו לדעת חייב מיתה לשמים. קנ"א).

בענין דברי הרמב"ם שכלל מאבד עצמו לדעת עם הדברים שחייב עליהם מיתה לשמים אבל אין ב"ד ממיתים אותם. רכ"ה.

בענין אם מאבד עצמו לדעת עובר בלא תרצח.

קנ"א בההערה הראשונה, רכ"ה (קטע "והא").

הרג טריפה, וטריפה שהרג

בענין למה טריפה שהרג פטור ממיתה. קנ"ד, ר"ט, רכ"ה.

בענין מה שההורג את הטריפה פטור ממיתה. ר"ט, רכ"ה.

שיטת תוס' והיד רמה שאם עשה אדם לטריפה הרי הוא נחשב רוצח וחייב מיתה. רכ"ה.

גואל הדם

דברי הרמב"ם שגואל הדם אינו יכול למחול להרוצח. קנ"א.

ריבית

בענין אם הלוה חייב באמת לשלם את הריבית (רק שאסור לו לשלם מפני האיסור). ואפילו אם אין הלוה חייב אבל אם שילם האם המלוה קונה את הריבית. ואפילו אם אינו קונה בעל כרחו של הלוה אבל האם מהני מה שהלוה מוחל להמלוה את הריבית שכבר נתן לו לענין שהמלוה לא יצטרך להחזירו. רס"ג, ר"פ.

ריפוי (תשלומי ריפוי)

בענין אם החיוב הוא לרפאותו ממש, או לשלם לו דמי ריפוי, או להשלים לו את ההוצאות שגרם לו להוציא על ריפוי. ק"פ.

דברי הרמב"ם שכדי לדון ריפוי ושבת מספיק בהדיוטות. קס"ח.

בענין תשלומי ריפוי בעבד כנעני. ר"ג.

בענין יסוד הפטור של ריפוי בהמה. המשך פרק הגזול קמא כ', כ"ד, דינא דגרמי (בסוף הכרך) ז'.

רפואה

בענין "מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות". קע"ד.

בענין אם לחפש רפואות לעומת בטחון בה'. קע"ד.

בענין אם הרופא מקיים מצות השבת אבידה על גופו של החולה. קע"ד, קע"ה.

שהרופא מקיים ואהבת לרעך כמוך.
קע"ד בהערה הראשונה.

בענין הדין שאם הי' יכול להציל את חיו
ולא הציל הרי הוא עובר בולא תעמוד על
דם רעך.
קע"ד בהערה הראשונה.

"אסיא דמגן במגן, מגן שויא".
קע"ז.

רשע

בענין אינו עושה מעשה עמך, עי' בערך
עושה מעשה עמך.

בענין "אחיק", עי' בערך אחיק.

בענין כיבוד אב כלפי אביו רשע, עי' בערך
כיבוד אב ואם.

בענין לפני עור, ומסייע ידי עוברי עבירה,
ולהפריש מאיסור, במומר, עי' בערך לפני
עור.

שבועה

בענין שבועת ע"א, עיין בערך עד אחד -
בענין מה שעד אחד מחייב שבועה.

בענין שבועת השומרים, עיין בערך שומר
- שבועת השומרים.

בענין שבועת הפקדון, עי' בערך שבועת
הפקדון.

כללי

יסודו של הגרש"ש בביאור דברי הרשב"א
ששבועת מודה במקצת ושבועת עד אחד
ושבועת השומרים הן גם בגדר חיובים
להתובע ולא רק בירורים לב"ד כדי להפטר.
שפ"ז.

הדרך שרק שבועת השומרים היא בגדר
חיוב להמפקיד ולא רק בגדר בירור לב"ד
כדי להפטר, אבל שבועת ע"א ושבועת
מודה במקצת הן רק בגדר בירורים לב"ד.
שפ"ז.

בענין אם אין נשבעין על עבד עברי כמו

שאינן נשבעין על עבד כנעני (משום שכל
אדם הוקש לקרקע ולא רק עבד כנעני).
קמ"ו בהערה הראשונה.

דברי רש"י בדף ק"ז שכופר הכל בפקדון
חייב שבועה כי בפקדון שפיר מעיז פניו
לכפור את הכל.
שפ"ו, שפ"ז.

שבועת העדות

דברי רעק"א בענין מה בין קיבל עליו אחד
כשנים דאין העד חייב קרבן שבועת
העדות, לבין עד סוטה שיודע שנטמאה, או
עד מיתה שיודע שמת בעלה, אשר התם
העד שפיר חייב קרבן שבועת העדות (היכא
שהוא עד כשר אבל לא היכא שהוא עד
פסול, כי אע"פ שהאמינו חכמים גם עד
פסול אבל האמינוהו רק בתורת אומדנא
ורא"י בעלמא אבל לא החשיבו אותו כשני
עדים גמורים).

המשך פרק מרובה נ"ד סק"א (קטע
אחרון), נ"ה (קטע "ועיין בקו"ש").

שבועת הפקדון

דיני השבועה

בענין היכא שנשבע לשקר על חפץ ששזה
כמה פרוטות, האם עון השבועה אחד הוא,
או האם נחשב שיש שבועות שקר כמנין
הש"פ שכפר.

שמ"ט סק"א (קטע "מיהו באמת"
ולהלן שם), תכ"ט.

בענין שבועת הפקדון שלא בפני ב"ד: האם
צריכים מיהא שב"ד יפסקו עליו חיוב
שבועה, רק שחייב גם אם נשבע שלא בפני
ב"ד.

שמ"ז סק"ג.

דיני ה"כפירת ממון"

בענין אם נחשב בגדר כפירת ממון היכא
שכופר חיוב תשלומין מדיני שמים.
שע"ז בהערה.

בענין היכא שכופר ממון שאי אפשר
להוציא ממנו אפילו בעדים, אבל באמת הרי
הוא חייב אותו, האם מיקרי כפירת ממון.
שע"ז.

שבת (תשלומי)

בענין שומת שבת.
 קפ"א - קפ"ג, קפ"ה.
 דברי הרמב"ם שאפשר לדון ריפוי ושבת
 בהדיוטות.
 קס"ח.

שבת קודש

בענין אם האיסור דרבנן לא להשתמש
 במעשה שבת הוא איסור גברא או איסור
 חפצא (דברי הגר"ח).
 המשך פרק מרובה כ'.

בענין מה שלא מספיק בהאיסור דרבנן לא
 להשתמש במעשה שבת לגרום שהשוחט
 בשבת נחשב שחיטה שאינה ראוי'.
 המשך פרק מרובה כ'.

שדה אחוזה

(שחייבים לפדות עבד עברי שנמכר לגוי,
 וגם הקרוב שהוא יותר רחוק חייב כשאינן
 ידם של הקרובים טפי משגת לפדות. ויש
 מחלוקת בענין אם אפילו משפחת האם
 חייבת לגאול כשאינן משפחת האב או
 כשאינן להם כסף.
 ת"ט (קטע "גם י"ל").

בענין למה שדה אחוזה מתחלקת לכל
 המשמר ולא רק להבית אב של אותו יום
 שפגע בו יובל כמו אכילת קדשים.
 תי"ג.

בענין אם כהן קנה את השדה אחוזה
 מהגזבר, והרי הוא מהמשמר של יובל, האם
 גם חלקו בהמשמר יוצא מתחת ידו לכל
 הכהנים.
 תי"ח.

שואל**כללי**

בענין החיוב השבה והחיוב אחריות שיש על
 שואל, עי' בערך שומר - חיוב השבה וחיוב
 אחריות, ובאותו ערך - משעת משיכה
 משתעבד או משעת אונסין משתעבד.

בענין אם לשבועת הפקדון מספיק שיהי'
 בכפירתו נפ"מ לענין ממון, אע"פ שהחפץ
 שהוא נשבע עליו אינו שוה ממון (והרי הוא
 משלם כסכום "הנפ"מ" כי דינו הוא לשלם
 את הכסף שנתפתה בגללו), או האם צריכים
 שהחפץ שנשבע עליו יהי' שוה ממון.
 שני"ה סק"ב.

שאינן חיוב שבועת הפקדון בנשבע על
 כפירת שיעבוד קרקעות.
 י"ג, שמ"ז סק"ג, שמ"ח.

בענין שבועת הפקדון על קנס.
 שמ"ה סק"ב.

דיני ההוראה

בענין אם חייב חומש ואשם היכא שהודה
 לאחר שבאו עדים.
 כ"א, שמ"ז סק"ב.

בענין אם הכוונה ב"והתודה" היא להדין
 של הודאת בעל דין כמאה עדים דמי, ושיש
 לו באמת נאמנות שהוא חייב אשם, כי
 צריכים שימציא לנו נאמנות שחייב קרבן,
 או האם הכוונה היא לידוי על החטא,
 דהיינו שהוא, לפי דבריו שעבר, צריך
 לעשות וידוי על החטא ותשובה, ללא כל
 קשר אם הוא נאמן או לא.
 כ"א, שמ"ז סק"ב, שני"ה סק"א.

החיוב של קרן חומש ואשם

בענין אם החיוב קרן שחייבים על שבועת
 הפקדון הוא הקרן הרגיל של גזלן או האם
 הוא חיוב חדש.
 שני"ה בההערה הראשונה, שני"ו,
 שס"ט (קטע "והנה רש"י"), ת'
 (קטע "מיהו עיין").

בענין אם שייך שיתחייב חומש היכא שאינו
 מתחייב בהקרן.
 שי"ח, שני"ה בההערה השני', תכ"ז.

בענין אם חומשא הוא ממונא או כפרה,
 ובענין הכוונה בכפרה.
 ל"ח, שמ"ה, תל"ה סק"ג.

שואל שלא מדעת

בענין הגדר של שואל שלא מדעת גזלן הוא, וכן הגדר של הצד ששואל הוא. ג' סק"א (קטע "ולכאורה" וקטע "ונראה").

דעת הראב"ד שאפילו לפי המ"ד שסובר שהוא גזלן אינו קונה בשינוי. מ"ה בההערה השני', המשך פרק הגוזל קמא י"ב.

דעת הראב"ד שלמ"ד גזלן הוא אין אומרים בו את הדין שאין שמין לגנב ולגזלן. המשך פרק הגוזל קמא י"ב.

שומר

בענין שליחות יד, וכן בענין שליחות יד בדברים שנתמעטו משמירה כגון קרקעות, ע"י בערך שליחות יד.

בענין איך הגנב מתחייב ע"י משיכת השומר, ע"י בערך גניבה וגזילה - קנין גזילה.

ע"י עוד בערך שכירות ובערך שואל.

ע"ע בערך טוען טענת גנב.

כללי

בענין המחלוקת בין הרמב"ם והראב"ד אם שומר שגנב מרשותו חייב כפל. י' סק"ד, כ"ג.

קבלת שמירה

בענין תיקנו משיכה בשומרים. המשך פרק מרובה קכ"ז - ק"ל, קל"ד.

חיוב השבה וחיוב אחריות

בענין אם שומר חייב בהשבה. של"א (קטע "וע"ע בחו"מ").

בענין אם החיוב תשלומין של שומר הוא חיוב עצמי, והרי הוא חייב בתשלומין אפילו אם הוא נפטר מלשמור (כגון היכא שחזר בו מלהיות שומר, דשומר יכול לחזור בו כמו שפועל יכול לחזור בו אפילו בחצי

היום, ע"י בזה להלן כאן), או האם החיוב תשלומין הוא תוצאה מהחיוב לשמור. המשך פרק מרובה כ"ו, של"ד סק"ב, ת"ד, ת"ה.

בענין אם שומר יכול לחזור בו באמצע השמירה.

המשך פרק מרובה כ"ו, של"ד סק"ב, ת"ד, ת"ה.

הדרך ששומר חייב גם על היזק שאינו ניכר, רק שהוא יכול לומר הרי שלך לפניך, אבל אם כבר אינו בעין הרי הוא מתחייב עבור הפשיעה הראשונה שגרמה את ההיזק שאינו ניכר.

המשך פרק מרובה כ"ז.

בענין למה שומר חייב על מה שהשור נעשה שור הנסקל ברשותו. המשך פרק מרובה כ"ו, כ"ז.

בענין למה אין הגונב מן השומר חייב כפל להשומר לפי רבי שמעון שסובר שדבר הגורם לממון כממון דמי. המשך פרק מרובה ל"א.

שילם ולא רצה לישבע: שיטת הרמב"ם שהבהמה עצמה חוזרת להמפקיד. ת"א.

בענין "לשמור ולא לאבד". רל"ד.

בענין "לשמור ולא לחלק לעניים". רל"ז.

משעת משיכה משתעבד או משעת אונסין משתעבד

בענין אם השומר משתעבד לחיובו משעת משיכה או משעת איבוד. שנ"ח, שנ"ט.

דברי הריטב"א שאפילו אם משעת משיכה משתעבד אבל אין זה חיוב גמור שחל כבר בשעת משיכה, אלא הכוונה היא שאם נתחייב לבסוף, נשתעבדו נכסיו למפרע משעת משיכה, אבל לענין ספק הרי זה נקרא איני יודע אם נתחייבתי. שנ"ח, שנ"ט.

כופר בפקדון

בענין החיוב אחריות של כופר בפקדון. וכן בענין אם הוא עובר בלא תגזול.

כ"ג, שס"ד - שס"ח, שצ"ה, ת'.

שומר שמסר לשומר

בענין אם גם מי שלא נעשה שומר אסור למסור לאדם אחר כמו ששומר אסור. שי"א (קטע "ובדבריי").

בענין היכא ששומר חנם מסר לשומר חנם שהמפקיד רגיל להפקיד אצלו, והשני פשע, האם גם הראשון נחשב פושע שהרי מסר למי שאינו שומר כראוי. של"ד סק"ד.

בענין היכא שהמפקיד הודיע להשומר שפלוגי מוחזק בנאמנות אבל לא שהוא עצמו סומך עליו, האם שייך הטעם של אין רצוני וכו' וכן הטעם של את מהימנת לי וכו'.

של"ד סק"ג ובההערה.

עוד בענין שומר שמסר לשומר. של"ד סק"א סק"ד.

שבועת השומרים

יסודו של הגרש"ש ששבועת מודה במקצת ושבועת עד אחד ושבועת השומרים הרי הן בגדר חיובים להתובע ולא בירורים לב"ד כדי להפטר. שפ"ז.

הדרך שרק שבועת השומרים היא חיוב להתובע ולא בירור לב"ד כדי להפטר. שפ"ז.

בענין אם שומר יוצא ידי החיוב לישיב שבועת השומרים היכא שקפץ ונשבע או נשבע חוץ לב"ד או האם הוא נפטר רק ע"י שבועת הדיינים דהיינו שב"ד השביעהו. שע"א ובההערה שם, שע"ו.

דברי רש"י בדף ק"ז שכופר הכל בפקדון חייב שבועה כי שומר שפיר מעיו פניו לכפור את הכל. שפ"ו, שפ"ז.

דברי הטור שהשומר חייב לחזר אחרי הגנב כדי להוכיח שנשבע באמת. שצ"ו.

דברים שנתמעטו ממייעוטים בפרשיות שומרים

בענין דבר שאינו מסוים. כ'.

בענין אם קרקעות עבדים ושטרות נתמעטו רק מדין תשלומין, או האם נתמעטו מכל עיקר הדין של שמירה ואינו חייב לשמור. י"ד.

דעת הרמב"ם שפושע חייב משום מזיק, וממילא אע"פ ששומר שכר ושואל אינם חייבים על גניבה ואבידה ואונסין על קרקעות עבדים ושטרות, אבל שומר שפיר חייב אם פשע על דברים אלו, ודעת הראב"ד שחולק. י"ד.

דברי הרמב"ן בענין אם המיעוטים בפרשת שומרים ממעטים מכל עיקר חיובי שמירה או רק מהכפל של טוען טענת גנב ושבועה. שפ"ג (קטע "ועיין עוד בחידושי הרמב"ן").

דברי הרמב"ן שכל היכא שיש שבועת השומרים יש גם הכפל של ט"ג, ואם ממעטים מכפל הה"נ לשבועה. כ' בההערה הראשונה, שפ"ד סק"ב, שפ"ו סק"א.

שיטת הרמב"ם שנשבעין שבועת השומרים לקטן, והמיעוט קאי רק על הכפל של טוען טענת גנב אבל לא על שבועה, ושיטת הראב"ד שאין נשבעין. כ' בההערה הראשונה, שפ"ג (קטע "והנה שיטת"), שפ"ה.

הדרך שטעמו של הרמב"ם אינו משום שלשבועת השומרים מספיק בטענת שמא, וטענת קטן נחשבת בגדר טענת שמא, אלא טעמו הוא משום ששבועת השומרים אינה צריכה טענה כלל, ובאמת טענת קטן אינה נחשבת אפילו בגדר טענת שמא אלא אינה נחשבת טענה כלל.

שפ"ג (קטע "והנה שיטת"), שפ"ה, ת"י.

דברי השט"מ בשם ראב"ד שאין השומר מתחייב על פקדונו של קטן כי גם הקטן עצמו לא הי' יודע איך לשומרו. של"ד סק"ב.

דברי הראב"ד בשט"מ שהפקדון של קטן נתמעט רק משבועה.

כ' בההערה הראשונה, שפ"ג (קטע "והנה שיטת") [ועוד שם בענין שיטות הרמב"ן והרשב"א בזה].

שור המועד

בענין למה מהני עדותן של שלש כתות על ג' נגיחות דמועד, הלא הוי בגדר עדות על "חצי דבר", עי' בערך עדות - חצי דבר.

בענין אם העדאה נחשבת בגדר קנס. קס"ז סק"ה.

שור הנסקל

בענין אם שחיטת השור נחשבת בגדר סקילה (דברי העונג יו"ט בענין זה). המשך פרק מרובה כ"ה סק"א.

שיטת ר"ת ששור הנסקל מותר בהנאה מחיים.

המשך פרק מרובה כ"ה סק"א, המשך פרק הגזול ג'.

בענין אם לפי ר"ת השור נאסר מיד בתחילת הסקילה או השחיטה או האם רק לאחר שמת.

המשך פרק מרובה כ"ה סק"א.

בענין למה שומר חייב על מה שנעשה שור הנסקל ברשותו.

המשך פרק מרובה כ"ז, כ"ז.

שותפות

שותף נחשב בעל דבר לטעון על כל החפץ.

המשך פרק מרובה ל"ג סק"ד.

הדרך שכתב הר"ן בנדריים ריש פרק השותפין שבדבר שאין בו כדי חלוקה, כל שותף כשהוא משתמש בו הוברר הדבר

שבאותה שעה הרי זה כולו שלו (ואע"פ שקי"ל שמדאורייתא אין ברירה), ושזהו הטעם למה שותפין שנדרו הנאה זה מזה מותרים ליכנס לחצר השותפות. המשך פרק מרובה ל"ג סק"ד.

שחוטי חוץ

בענין למה אי אפשר לפדות שחוטי חוץ משום שהשחיטה נחשבת בגדר מום. המשך פרק מרובה צ"ב.

בענין למה אין אומרים בשחוטי חוץ שמפרכסת היא כחי'. המשך פרק מרובה צ"ג.

שחיטה

בענין שחיטת קדשים, עי' בערך שחוטי חוץ.

בענין סכין מקדש לדם, עי' בערך עבודה - סכין מקדש לדם.

הגדר של שחיטה שאינה ראוי'. המשך פרק מרובה פ"ט.

בענין שחיטה שאינה ראוי' מחמת איסור דרבנן (דברי הגר"ח).

המשך פרק מרובה כ'.

בענין ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף: שרק חתיכת הסימנים נחשבת בגדר שחיטה, אבל לא חתיכת העור והבשר שלפני הסימנים, ושיש אומרים שגם לא חצי הקנה כיון שאינה נעשית טריפה בכך. המשך פרק מרובה כ"ח (קטע אחרון).

בענין אין לשחיטה אלא לבסוף: האם כשבא הסוף שוב נחשב הכל בגדר שחיטה. המשך פרק מרובה כ"ח בההערה השלישית, פ"ז סק"ב.

שטרות

בענין אם הגונב קרקעות עבדים ושטרות נתמעט רק מכפל או האם נתמעט גם מקרן כמו הגזול קרקעות עבדים ושטרות. י"ח.

שכירות

בענין אם הכוונה באינה לשכירות אלא לבסוף היא לשעת גמר המלאכה או לשעת החזרת הכלי.
המשך פרק הגוזל קמא מ"ד.

שכר שכיר

גדרי הלאו של לא תלין שכר שכיר.
המשך פרק הגוזל קמא ל"ט.

דברי רש"י בחומש ובמכילתין שיש לאו של לא תעשוק על כובש שכר שכיר. ושדבריים כ"ד י"ד כתיב לא תעשוק שכיר. ש"כ.

דברי הש"ט"מ בשם הר"ר יהונתן שכל זמן שהכלי ביד האומן אין הבעה"ב עובר על לא תלין אפילו אם האומן נתן רשות לבעה"ב ליטלנה.

המשך פרק הגוזל קמא ל"ט (קטע ראשון).

שליחות**כחה של שליחות**

בענין זכי' מטעם שליחות, ע"י בערך זכי'.
בענין אם הנתבע יכול לומר לאו בעל דברים דידי את להשליח ששלח התובע לתובעו. ש"מ"ד.

כל דאיהו לא מצי עביד שלוחי' נמי לא מצי עביד.

בענין "כל דאיהו לא מצי עביד שלוחי' נמי לא מצי עביד".
ע"ד סק"ב.

דברי תוס' בשבועות שהיכא שאמר לקטן או לנכרי לעשות עבירה אמרינן שיש שליח לדבר עבירה כיון שאינם בני חיובא (והיכא שיש שליח לדבר עבירה גם קטן ונכרי כשרים להיות שליח). וכן דברי הנ"י שאם אמר לקטן, שאינו במדרגה להבחין בין צרור לאגוז, לעשות עבירה, יש שליחות, כי לא הוי בגדר "אי בעי עביד אי בעי לא עביד" אלא הוי כמו חצר.

המשך פרק מרובה י"ט סק"ג (קטע ראשון).

אין שליח לדבר עבירה

בענין אם יש שליח לדבר עבירה היכא שהשליח או המשלח הם שוגג אשר בציורים אלו לא שייך לומר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין.
המשך פרק מרובה י"ט סק"א, כ"ב.

דרכו של הנתייה"מ בר"ס קפ"ב בשליחות, ובשליחות לדבר עבירה.
המשך פרק מרובה י"ט סק"ג.

בענין אם הדין האמור באין שליח לדבר עבירה הוא רק שאין האיסור מתיחס להמשלח, אבל החלות שפיר חלה, או האם גם החלות אינה חלה.

המשך פרק מרובה י"ח (קטע "והנה אכתי"), י"ט סק"ג (קטע "ובהסבר").

עוד בענין אין שליח לדבר עבירה.
המשך פרק מרובה קכ"ז.

שליחות יד ע"י שליח

בענין אם החיוב של שליחות יד ע"י אחר הוא מדין שליחות או האם הוא משום שפשע ונהנה וגרם.

המשך פרק מרובה י"ח, י"ט סק"ב.

בענין היכא שאמר לשלוחו לעבור על עוד עבירה ביחד עם העבירה של שליחות יד.
המשך פרק מרובה י"ח.

שליחות יד ע"י שליח קטן.
המשך פרק מרובה י"ט סק"ב סק"ג.

מעילה ע"י שליח

בענין אם החיוב של מעילה ע"י שליח הוא מדין שליחות או האם הוא משום שפשע ונהנה וגרם.

המשך פרק מרובה י"ח, י"ט סק"ב.

בענין היכא שאמר לשלוחו לעבור על עוד עבירה ביחד עם העבירה של מעילה.
המשך פרק מרובה י"ח.

בענין מעילה ע"י שליח קטן.
המשך פרק מרובה י"ט סק"ב סק"ג.

טביחה ומכירה ע"י שליח

בענין אם החיוב בטבח ומכר ע"י אחר הוא מדין שליחות או משום שפשע וגרם. המשך פרק מרובה י"ח, י"ט סק"ב.

בענין היכא שאמר לשלוחו לעבור על עוד עבירה ביחד עם העבירה של טביחה ומכירה. המשך פרק מרובה י"ח.

בענין טביחה ומכירה ע"י שליח קטן. המשך פרק מרובה י"ט סק"ב סק"ג.

שליחות יד

בענין הא שחייב אם שלח יד בהפקדון ע"י שליח אע"פ שבכל התורה אין שליח לדבר עבירה, ע"י בערך שליחות - שליחות יד ע"י שליח.

בענין אם הפקדון נעשה ברשות השולח יד כמו בכל גזילה.

י' סק"א (קטע "והאבן האזל"), שצ"א, שצ"ה.

בענין אם חייבים משום שליחות יד (וכן משום טוען טענת גנב) גם על הברים שנתמעטו משמירה. רל"ד.

תוך כדי דיבור

דברי העמודי אור שאם עד נפסל תכ"ד מעדותו הרי עדותו פסולה.

המשך פרק מרובה נ"ז סק"ד בהערה, ס"א.

תוכחה

שחייב להוכיח עד שיכנו או יקללנו או ינזוף בו. קמ"ג סק"ג.

תמורה

בענין האומר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים.

המשך פרק מרובה ס"ב.

תנא ושייר

בענין תנא ושייר כשקתני "מרובה", או "אין בין".

י"א * סק"א, י"א * סק"ב.

תרומות ומעשרות

כללי

דברי תוס' שהפקר פוטר ממעשר אבל יאוש אינו פוטר.

קל"א, קל"ב, קל"ג.

בענין מפריש משלו על של חבירו. ע"ד סק"ב.

בענין אם ע"י הפרשה הרי הוא פועל קדושה או האם הוא פועל ממונות ושינוי בעלות והקדושה חלה מצד התורה. קי"א * (קטע "ומעתה").

בענין אם ע"י הפרשה הפירות נעשים ממון כהנים ולוים, או האם הם נשארים עוד ממונו של הישראל, או האם הם נעשים הפקר לכהנים ולוים.

ע"ה, קי"א * (קטע "ומעתה").

בענין מה שאין הכהן יכול למחול קרן וחומש לזר שאכל תרומה. ל"ח.

בענין אם החומש הוא ממונא או כפרה, ובענין הכוונה בכפרה.

ל"ח, שמ"ה, תל"ה סק"ג.

"אין לוקחים בהמה טמאה עבדים וקרקעות ממעות מעשר שני ואם לקח יאכל כנגדן בירושלים" (פי' שהמעות שהן עכשיו ביד המוכר הרי הן נשארות מעות מעשר שני וצריכים לפדותן על מעות אחרים). קי"ד.

מעשר שני ממון גבוה

בענין אם לפי התנא שסובר שמעשר שני ורבעי הם ממון גבוה, שייך בהם בכל זאת מושג של בעלות מסוימת של האדם. ובענין גדר הזכות לאוכלו בירושלים.

קי"ג, קכ"ב, קל"ט.

דברי הראב"ד שמה שבפדיון מעשר שני יורש מוסיף חומש הרי זה רק לפי המ"ד שסובר שמעשר שני הוא ממון הדיוט.

קכ"ב (קטע "מיהו עיין בהגר"ח").

תרתני דסתרי

הביאור שבב' כתי עדים המכחישות זו את זו הטעם למה רב חסדא סובר בהדי הני סהדי שקרי למה לי ושאינם נאמנים להעיד בעדיות אחרות על סמך החזקת כשרות הרי זה כי הוי תרתני דסתרי להכשיר את שתי הכתות.

המשך פרק מרובה מ"ז (קטע "והנה הקו"ש"), מ"ח (קטע "מיהו י"ל").

שהיכא שהמחזיק טוען שאכל פירות ג' שנים (וממילא יש לו חזקת ג' שנים), אבל אין לו עדים על זה, א"כ אע"פ שהקרקע חוזרת להמרא קמא, אבל אי אפשר לחייב את המחזיק לשלם פירות ג' שנים, כי הרי זה תרתני דסתתי לומר שהוא מפסיד את הקרקע וגם משלם, כי אם אכל ג' שנים הרי יש לו חג"ש וזוכה בהקרקע.

המשך פרק מרובה ה'.

הדרך שאביי סובר שעד זומם למפרע הוא נפסל כי הרי זה תרתני דסתרי לפוסלו רק מכאן ולהבא.

המשך פרק מרובה מ"ג (קטע "ונראה לומר" ולהלן שם).

עוד ציורים של תרתני דסתרי.

קפ"א (קטע "מיהו אי משום הא").

בענין איזה כח צריכים שיהי' לו במעשר שני או הרבעי כדי שיוכל לחללו. קי"ג, קכ"א סק"א, קל"ט.

בענין אם סוברים שמעשר שני הוא ממון גבוה, היכא שגולן הפריש מעשר שני האם זה נקרא שעשה שינוי רשות. ע"ו.

הדרך של הקו"ש שממון גבוה פירושו הוא שרק השוויות שייך לגבוה אבל הגוף שייך להבעלים.

קכ"ב בהערה השני'.

ביאור הדינים שאם הוי ממון גבוה אי אפשר למוכרו או לקדש בו אשה, אבל אפשר להורישו והיורש מוסיף חומש (דברי הגר"ח ודברי הקו"ש).

קכ"ב.

השיטה שאפשר להקדיש מעשר שני או רבעי אע"פ שהם ממון גבוה.

קכ"ב (קטע ראשון).

בענין אם יתכן לזכות מעשר שני או רבעי מן ההפקר אם סוברים שהם ממון גבוה.

קכ"ב.

בענין אם אפשר לקבל קנייני גזילה במעשר שני או רבעי אם סוברים שהם ממון גבוה.

קכ"ב (קטע "והנה לפי" ולהלן שם).

קמ"א.

ספיקת הר"ן בענין אם ע"א נאמן לומר מעשר שני או רבעי הוא אם סוברים שהם ממון גבוה.

קכ"ב בהערה השני'.

גמרות ומפרשים במס' בבא קמא שנזכרים שלא במקומם

- ה' ע"א, כולן כאבות לשלם ממיטב.
ד' סק"ד.
- ה' ע"א, רש"י תחת נתינה.
ט"ו סק"ב (קטע "וי"ל").
- ה' ע"א, תד"ה למעוטי מוסר.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ח' סק"ג.
- ה' ע"א, נ"י (ריש דף ב' ע"א בדפי הרי"ף)
(שמוסר בשוגג פטור).
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה' (קטע "ועיין
בש"ך").
- ח' ע"א, לא ניחא לי דתהוי לשמעון
תרעומות עלי.
ת"א סק"א.
- ט' ע"א, רב אמר וכו' קסבר האחין שחלקו
כיורשים הוו ושמואל אמר וכו' האחיים
שחלקו לקוחות.
תל"ב סק"ג.
- י"א ע"א, אמר שמואל אין שמין לא לגנב
ולא לגזלן.
מ"ו** (קטע "והנה יש לפרש"),
מ"ח (קטע "וכן יוצא"), רנ"ג
(קטע אחרון).
- י"א ע"א, אמר עולא א"ר אלעזר שמין לגנב
ולגזלן.
מ"ז (קטע "ועי' בדברי הרשב"ם"),
מ"ח (קטע "וכן יוצא").
- י"א ע"א, תד"ה אין שמין.
כ"ז (קטע "והנה לכאורה יש
דרך"), כ"ז* סק"א.
- ב' ע"א, תד"ה ולא זה וזה (עונשין ממון
מן הדין).
שס"ט (קטע "וע"ע").
- ב' ע"א, גליון הש"ס.
י' סק"א (קטע "וגם מסוגיא"),
המשך פרק מרובה קב"א* (קטע
"והנה עי").
- ב' ע"ב, רשב"א ד"ה אבל מחוברת (בענין
אין עונשין ממון מן הדין).
שס"ט (קטע "וע"ע לעיל").
- ג' ע"א, לא מכליא קרנא.
המשך פרק הגוזל קמא כ"ד.
- ג' ע"א, תד"ה דומיא (לחומרא מקשינן).
קפ"ו בההערה הראשונה.
- ד' ע"א, תד"ה כראי (מחלוקת ר"י וריב"א).
ל"ח (קטע "והנה מעתה" וקטע
"מיהו הברכת שמואל").
- ד' ע"א, תד"ה כיון דכייף.
המשך פרק מרובה צ"י, (המשך
פרק הגוזל קמא מ"ה קטע ראשון).
- ד' ע"ב, תני רבי חייא כ"ד אבות נזיקין וכו'
הגנב והגזלן.
ג' סק"א.
- ד' ע"א, גנב וגזלן דממונא הוא ליתני.
שס"ט (קטע "ועכ"פ" ולהלן שם).
- ד' ע"ב רש"י וגזלן.
כ"ז הערה ראשונה, שס"ט (קטע
"ועכ"פ").
- ד' ע"ב, רש"י ד"ה תנא לי' שומר חנם
והשואל.
ט', י' סק"ג בההערה הראשונה,
שפ"ו סק"ב, ש"צ.

י"א ע"א, שט"מ ד"ה וקשה וכו' (בשם מהר"י כ"ץ).

מ"ח (קטע ראשון).

י"א ע"ב, גרועי גרעי' לשמירתו. שי"א.

י"ב ע"ב, רש"י ד"ה ומעלה מעל. י"ח (קטע "והנה מדרכו").

י"ב ע"ב, רש"י ד"ה מחיים. המשך פרק מרובה פ"ז סק"א (קטע אחרון).

י"ד ע"ב, אין אומרים תצא פרה בטלית וטלית בפרה. ק"ע סק"ב.

י"ד ע"ב, תד"ה פרט. קס"ה (קטע"ועיין גם בקצה"ח").

ט"ו ע"א, חזקת שימור. קס"ז סק"ג בהערה, סק"ד (קטע אחרון).

ט"ו ע"א, ורחמנא הוא דקנסי' כי היכי דלנטרי' לתורי'. קמ"ד (קטע "ועכ"פ").

ט"ו ע"ב, רא"ש סי' כ' (ר"ת, ראב"ד, ר"מ). המשך פרק מרובה פ"ג* סק"ב סק"ו.

כ' ע"ב, תד"ה והוא. ע"א (קטע "מיהו תוס' לעיל" ולהלן שם), רמ"ד (קטע אחרון), רצ"ב סק"ט (קטע "גם שמעתי").

רש"י ד"ה והוא שהניחה ע"פ ארובה. רצ"ב סק"ט (קטע "והנה רש"י").

כ"א ע"א, תד"ה ויהבי. המשך פרק הגזול קמא י'.

כ"א ע"א, רא"ש סי' ו' (בענין שא"י יוכת שער וביתא מיתבא יתיב). המשך פרק הגזול קמא ט'.

כ"ב ע"ב, קלב"מ. המשך פרק מרובה י"ד.

כ"ב ע"ב, תד"ה והי'. במשך פרק מרובה י"ז סק"ג (קטע "מיהו י"ל" ולהלן שם), י"ז* (קטע "מיהו לכאורה").

כ"ד ע"א, המשך תד"ה ולא ישמרנו (ר"ת ששור הנסקל מותר מחיים). המשך פרק הגזול קמא ג'.

כ"ד ע"ב, תד"ה במכירין. קס"ז סק"ד (קטע "וצ"ל").

כ"ו ע"ב, אמר רבה זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים או כסתות בא אחר וסלקן וכו'.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ב' (קטע "ועיין בב"ק"), ד'.

כ"ו ע"ב, רש"י ד"ה פטור. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ב' (קטע "ועיין בב"ק").

כ"ו ע"ב, תד"ה האי. קס"ט.

כ"ז ע"ב, תד"ה קמ"ל. המשך פרק מרובה מ"ז בהערה השלישית (קטע "מיהו תוס' לעיל").

כ"ז ע"ב, תד"ה ושמואל. המשך פרק מרובה צ"ז*, המשך פרק הגזול קמא מ"ה (קטע ראשון).

כ"ח ע"א, תד"ה זה וזה פטור. נ"א (קטע אחרון), נ"ז סק"א בהערה הראשונה.

ל"ג ע"א, משלמין במותר. ק"ע סק"ב.

ל"ג ע"א, שט"מ ד"ה ולר"ע קדוש. נ"ז סק"ב (קטע "מיהו אכתי").

ל"ג ע"ב, תד"ה איכא בינייהו (השני).
המשך פרק מרובה ס"ז, ע"ד (קטע
"ולכאורה"), פ"ג * סק"ח.

ל"ד ע"א, קרנא דתורך קבירא ב'.
קמ"ז (קטע ובסברת"), קפ"ב (קטע
אחרון).

ל"ו ע"ב, דברי הבעל המאור ד"ה אנן וכו',
והרמב"ן במלחמות בד"ה ועוד אנן וכו'
(בגדר אינו ברשותו, ובענין היכא שמתרצה
הגזלן להשיב האם מיקרי כבר ברשותו של
הנגזל).

נ"ז סק"ב (קטע ראשון ולהלן שם),
קי"ז סק"ג, שי"א, ש"ס.

ל"ח ע"א, תד"ה עמד.
י"ט (קטע "מיהו נראה").

ל"ט ע"א, ומשונין להו מועד (דמיידין גם
כשאין גובין חצי נזק).
קס"ז סק"ד (קטע "וצ"ל").

מ' ע"א, חייבי כופר מאי (משכנין על
הכופר או לא).
ש"י סק"ג.

מ"א ע"א, מהר"ם שיף על רש"י ד"ה
שסיכן (בשם רמב"ם ונ"י).
קס"ז סק"ד בהערה.

מ' ע"א, רשב"א ד"ה חייבי.
ש"י סק"ג.

מ"א ע"א, שט"מ ד"ה וכי מאחר (בשם
הרא"ש שהעדאה מיקרי קנס).
קס"ז סק"ה.

מ"ג ע"א, תד"ה מאי.
ל"ח (קטע "והנה מעתה").

מ"ג ע"ב, ואמר מרי' מועד הוא לא משתלם
קנס על פי עצמו.
המשך פרק מרובה ל"ג סק"ב סק"ג.

מ"ג ע"ב, שט"מ ד"ה בגופו של עבד.
ל"ח (קטע "והנה מעתה").

מ"ד ע"ב, מועד שלא בכונה חייב בכופר
ופטור ממיתה.
קפ"ז סק"א.

מ"ו ע"א, תד"ה ואפילו ("ועוד י"ל דלמ"ד
פלגא נזקא קנסא וכו'").
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) י' סק"ח.

מ"ו ע"א, בא"ד (ברי טוב ושמא גרוע).
רע"ב.

מ"ו ע"ב, מנין להמוציא מחבירו עליו
הראי, וכל הסוגיא שם, ודברי הפ"י
והמהר"ם שם.

המשך פרק מרובה מ"ז בהערה
השלישית.

מ"ו ע"ב, דכאיב לי' כאיבא אזיל לבי
אסיא.

המשך פרק מרובה מ"ז (קטע "מיהו
י"ל" וקטע "מיהו יש לפקפק").

מ"ו ע"ב, תד"ה ה"ג (דינם של מעות
מק"ט).
קי"ד (קטע אחרון).

מ"ז ע"א, פרה שהזיקה גובה מולדה.
המשך פרק מרובה קי"ט (קטע
"מיהו לפי").

נ' ע"א, כי פליגי בבור ברה"ר.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) י' סק"ט.

נ"ד ע"א, תד"ה חמור.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה' (קטע ראשון), ט'
סק"ו.

נ"ה ע"ב, פטור מדיני אדם וחייב בדיני
שמים.

ש"ל (קטע "והנה עיין לעיל"),
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"ד.

נ"ה ע"ב, רש"י ד"ה פטור מדיני אדם.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ב' (קטע "ברם
הש"ך").

נ"ו ע"א, דשוי' טמון באש.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ד'.

נ"ו ע"א, אילימא בכי תרי פשיטא
דאורייתא הוא (ופירש"י "דחייב דיני
שמים").

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ד'.

נ"ו ע"א, תד"ה כסויי.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"ו.

נ"ו ע"א, שט"מ בד"ה וכתב וכו' (בשם
המאירי שיש דברים שאין עליהם חיוב
תשלומין מדיני שמים אבל בכל זאת
איסורא איכא).

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"ה.

נ"ו ע"א, שט"מ בד"ה העושה וכו' (בשם
המאירי דגרמא בניזקין חייב דיני שמים
רק כשעושה בכוונה להזיק).

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"ו.

נ"ו ע"ב, דרחמנא שעבדי' בעל כורחי.
י"א ** סק"א.

נ"ו ע"ב, תד"ה פשיטא (שבפירות שהרקיבו
מקצתן גולן אומר לו הרי שלך לפניך, אבל
שומר חייב, כי שומר אינו קונה בשינוי,
וגולן אינו חייב משום שומר).

ג' סק"א, מ"ז, המשך פרק מרובה
כ"ד בההערה, המשך פרק הגוזל
קמא ל"ג, שי"א.

נ"ז ע"א, הכא במאי עסקינן שטוען (שומר
שכר) טענת ליסטים מזויין.
שפ"ו סק"ב.

נ"ז ע"א, תד"ה כגון.
שפ"ו סק"ב.

נ"ז ע"ב, רש"י ד"ה קרנא בלא שבועה.
י' סק"א (קטע "והנה שמעתי")
סק"ב (קטע "ועוד קשה דלפי"),
כ"ו סק"ב סק"ג.

נ"ז ע"ב, תד"ה נמצא.
י' סק"ב (קטע "שו"ר"), שפ"ו
סק"ב.

נ"ח ע"א, מבריה ארי מנכסי חברו מדעתו
הוא האי לאו מדעתו.
המשך פרק הגוזל קמא ס"א.

נ"ט ע"א, רא"ש ס"י ט' (המחלוקת אם חייב
החובל לשלם את הצער שנמשך אחרי שעת
המכה).
קמ"ז.

ס' ע"א, וגרמא בניזקין פטור.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"א.

ס' ע"ב, מהו ליטול גדישין של שעורין
דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם
גדישין של עדשים דפלישתים.
ו' (קטע "ועיין בדף ס").

ס"ב ע"א, עשו תקנת נגזל במסור.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ט' סק"ו.

ס"ב ע"א, תד"ה חמסן.
ו' (קטע "והנה מתוס"), ו*.

ס"ב ע"ב, רש"י ד"ה אין הגונב אחר הגנב.
מילואים לאות קל"ח סק"ב.

ס"ב ע"ב, תד"ה יצאו שטרות.
המשך פרק מרובה ל"ב (קטע "וע"ע
לעיל"), מראה מקומות בענין גרמא
וגרמי (בסוף הכרך) ה' (קטע ראשון).

ס"ג ע"א - ע"ב, הטוען טענת גנב באבידה
משלם תשלומי כפל שנאמר על כל אבידה
אשר יאמר.
י"א ** סק"א.

ס"ג ע"ב, אם לא ימצא כמה שאמר אלא
שהוא עצמו גנבו וכו'.
י' סק"א (קטע "וכן יש לדייק").

ס"ג ע"ב, תרוייהו בטוען טענת גנב.
ח'.

ס"ג ע"ב, גנב הגנב מאי דריש ב', אמר לך
מבעי לי לכדרכי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן וכו' (שיש ילפותא מיוחדת שהט"ג
בפקדון וטו"מ משלם דו"ה).
כ' סק"ג (קטע "מיהו צ"ע").

ס"ג ע"ב, וכי תימא ליתי בק"ו מטט"ג.
י' סק"א (קטע "וגם מסוגיא"),
סק"ב בההערה הראשונה.

ס"ג ע"ב, מה להלן בשבועה אף כאן בשבועה
(הס"ד להצריך שבועה גם בגנב ממש).
י' סק"ב (קטע "ועוד קשה דלפי").

ס"ג ע"ב, נפקא לי' מדתנא דבי חזקי' וכו'.
ח'.

ס"ד ע"ב, לאתויי דבר מסויים.
כ', כ"ו סק"ג.

ס"ד ע"ב, גניבה וחיים לכדרכ.
כ"ז * סק"א.

ס"ד ע"ב, לא לכתב רחמנא שנים ישלם
בגנב וליתי בק"ו מטט"ג.
י' סק"א (קטע "וגם מסוגיא")
סק"ב בההערה הראשונה.

ס"ד ע"ב, שנים ישלם דכתב רחמנא בגנב
עצמו למה לי, דאפילו בלא שבועה (הס"ד
להצריך שבועה בגנב עצמו).
י' סק"ב (קטע "ועוד קשה דלפי").

ס"ד ע"ב, רש"י ד"ה אלא לאתויי דבר
המסויים.
כ' סק"ה (קטע "עוד י"ל").

ס"ד ע"ב, שט"מ ד"ה אבל הראב"ד וד"ה
וז"ל הראב"ד.
כ' סק"ג (קטע "ובשט"מ").

ס"ה ע"א, אנא פטימנא ואת שקלת.
מ"ד סק"א (קטע "ועל כל פנים"
וקטע אחרון), רח"צ סק"ג.

ס"ה ע"א, שמינה והכחישה.
המשך פרק מרובה קכ"א סק"ב.

ס"ה ע"א, מעיקרא שויא זוזא והשתא שויא
ד' זוזי.

המשך פרק מרובה צ"א*.

ס"ה ע"א, אם עד שלא באו עדים הודה.
כ"א.

ס"ה ע"א, רש"י ד"ה תברה (שמכירה היא
כתברה).
צ"ב.

ס"ה ע"א, רש"י ד"ה משלם כפל.
י' סק"א (קטע "ודע שרש"י"),
שמ"ה סק"א, תל"ה סק"ג (קטע
ראשון).

ס"ה ע"א, תד"ה אין לי אלא בידו.
שס"ו סק"ג.

ס"ה ע"א, תד"ה גופא.
נ"ה בההערה השני', שנ"ב בההערה
השני'.

ס"ה ע"א, תד"ה מה לי.
מ"ד סק"ג (מהרש"א), המשך פרק
מרובה כ"ח.

ס"ה ע"א, רא"ש סי' ב' (בענין מתי מתחיל
חיוב כפל וחיוב דו"ה).
המשך פרק מרובה פ"ג * סק"ה.

ס"ה ע"א, שט"מ ד"ה לימא (בשם תלמיד
הרב פרץ שמכירה אינה בגדר תברה).
צ"ב.

ס"ה ע"א, שט"מ ד"ה וגם (בשם הרר"י
שמכירה היא בגדר תברה).
צ"ב.

ס"ה ע"א, חידושי הגר"ח של הש"ס.
ז' סק"ב בההערה הראשונה, סק"ג,
מ"ד סק"ב בההערה, רצ"ג סק"ה.

ס"ה ע"ב, טלה ונעשה איל.
ס"א * (קטע "עוד יש להעיר" וקטע
אחרון), ס"ג סק"א סק"א (קטע
"ועוד הוכיח", ס"ו סק"ב סק"ג,
ס"ח, ע' סק"א (קטע "ברם"),
רנ"ד, המשך פרק הגזול קמא ב'.

ס"ה ע"ב, רש"י ד"ה נעשה שינוי בידו.
מ"ד סק"א (קטע "ועל כל פנים"),
מ"ב** (קטע "עוד קשה" וקטע
"והנה רש"י").

ס"ה ע"ב, תד"ה הא מני.
מ"ב** (קטע "ולפי הדרך").

ס"ה ע"ב, תד"ה הן.
ס"ב**, ע"ב (קטע "והנה רבי
זירא"), רצ"ב סק"י.

ס"ה ע"ב, שט"מ ד"ה נעשה שינוי בידו
וקנאו.
מ"ב** (קטע "עוד קשה").

ס"ה ע"ב, פ"י על רש"י ד"ה נעשה שינוי
בידו (בענין תקנת השבים בטלה ונעשה
איל).
מ"ד סק"א (קטע "ועל כל פנים")
ובהערה הראשונה.

ס"ה ע"ב, פ"י בהדיבור הנ"ל (בענין למה
בטלה ונעשה איל אינו קונה בשינוי).
מ"ב** (קטע "עוד קשה" וקטע
"והנה רש"י").

ס"ו ע"א, באיסורא אתא לידי.
ערי"ה (קטע "מיהו לפי הדרך").

ס"ו ע"א, אי מדרבנן (מהני יאוש) וכו'
מפני תקנת השבים.
רצ"ז.

ס"ו ע"א, רש"י ד"ה שינוי קונה.
מ"ב, מ"ב** (קטע ראשון), רנ"ד
(קטע "מיהו אפילו").

ס"ו ע"א, תד"ה הם ולא ולדותיהם.
רמ"ט (קטע "ואולי") ובהערה.

ס"ו ע"א, שט"מ ד"ה וז"ל בראב"ד.
ל"ב (קטע ראשון).

ס"ו ע"א, שט"מ ד"ה וגם.
ל"ד.

ס"ו ע"א, תורת חיים ד"ה שינוי.
רל"ט (קטע "והנה גם").

ס"ו, חידושי רעק"א.
פ"ה (קטע "שו"ר" ולהלן שם).

ס"ו ע"ב, זה מתיאש וזה אינו רוצה לקנות.
קל"א (קטע "והנה יש להעיר"),
קל"ב.

ס"ו ע"א - ס"ז ע"א, מריש.
נ"ח.

ס"ו ע"ב, רש"י ד"ה דגול קרבן דחברי.
י"ח (קטע "וע"ע בקו"ש"), ק"ו
(קטע "והנה זה").

ס"ו ע"ב, רש"י ד"ה והשתא טללא.
רמ"ד (קטע "וביותר").

ס"ו ע"ב, תד"ה שמע מינה.
מ"ג.

ס"ו ע"ב, תד"ה מי איכא.
ע"א בההערה.

ס"ז ע"א, המחלוקת בין רב יוסף ורבי זירא
בענין שינוי השם החוזר לבריייתו.
מ"ג*.

ס"ז ע"א, הגנב והגזול והאנס הקדישן הקדש,
ק"ח.

ס"ז ע"א, ואיכא דאמרי אמר רב חסדא א"ר
יונתן.
מ"ז (קטע ראשון).

ס"ז ע"א, תד"ה הא.
ס"ב, ס"ג סק"ב בההערה השני,
ס"ה (קטע ראשון), פ"ה (קטע
"וידידי").

ס"ז ע"א, תד"ה מעיקרא טיבלא.
מ"ה* (קטע "והנה בדרך ס"ז),
רמ"ה בההערה הראשונה, רצ"ב
סק"ט (קטע "ובאמת"), המשך פרק
הגזול קמא ל"ב.

ס"ז ע"א תד"ה מעיקרא חולין.
המשך פרק מרובה פ"ו סק"ד.

ס"ז ע"א, תד"ה אמר עולא וכו' (דברי
הר"י).
מ"ג.

ס"ז ע"ב, יכול ישלם תחתיו נגידין.
ד' סק"ד.

ס"ז ע"ב, תד"ה רבא.
ג' סק"א.

ס"ז ע"ב, מאירי ד"ה אמר וכו' (שגונב מן
הגנב לא מיקרי ש"ר).
צ"ז (קטע "ועכ"פ").

ס"ח ע"א, ששנה בחטא.
המשך פרק מרובה קכ"א*.

ס"ח ע"א, פרט לשהקנה לשלשים יום.
המשך פרק מרובה פ"ז ע"א.

ס"ח ע"א, גנב ומכר ובא אחר וגנבו וכו'.
נ"ז סק"ב בההערה.

ס"ח ע"א, והשני אינו משלם תשלומי אלא
קרן בלבד (לגנב ראשון).
נ"ג סק"ד, פ"ח, קל"א בההערה
השני'.

ס"ח ע"א, תד"ה מה.
מ"ב (קטע ראשון), רנ"ד (קטע
"מיהו אפילו").

ס"ח ע"א, מאירי ד"ה גנב ומכר ובא גנב
שני (שמהני ש"ר לפני יאוש).
צ"ז (קטע "ועכ"פ").

ס"ח ע"א, פ"י ד"ה אמר רב זביד לעולם
כולה לפני יאוש.
פ"ט.

ס"ח ע"ב, איתיבי ר' יוחנן לריש לקיש גנב
והקדיש וכו'.
מ"ה סק"ח.

ס"ח ע"ב, רש"י אלא לאו.
נ"ד בההערה השלישית.

ס"ח ע"ב, רש"י ד"ה מניחין מעות.
ק"כ.

ס"ח ע"ב, תוס' סד"ה הוא.
קכ"ג.

ס"ח ע"ב, נ"י ד"ה חייב אתה ליתן לו
(אמצע דף כ"ז ע"א בדפי הרי"ף).
המשך פרק מרובה ל"ה.

ס"ט ע"א, והא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה.
ק"ט (קטע "והנה לפי").

ס"ט ע"א, א"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא
אמרו דבר אחד (מבואר שהפקר לא מהני
על דבר שאינו ברשותו).
נ"ז (קטע ראשון), ק"ט (קטע
ראשון).

ס"ט ע"א, רבי דוסא אומר לעיתותי ערב
וכו' (מבואר דגם היכא שבא ליד השני
בטעות אין זה נקרא ברשות הבעלים).
נ"ז סק"ב בההערה.

ס"ט ע"א, תד"ה כל שלקטו (בענין אם
הגזלן צריך לעשות מעשה קנין אחרי
היאוש).

מ"ה סק"ו (הצד שאחרי יאוש
הגזלן צריך לעשות מעשה קנין)
סק"ו סק"ט (קטע אחרון), נ"ג
סק"א, נ"ה בההערה הראשונה.

ס"ט ע"א, בא"ד (שאם יאוש כדי אינו קונה
אסור לגזולו מן הגזולן כי היא צריכה לו
להשיב להבעלים).
נ"ג סק"ד (קטע "אמנם").

ס"ט ע"א, בא"ד (ראי' מדבריהם שאם בא
ליד השני לאחר יאוש אינו חייב להחזירו
אפילו כשהוא בעין).
נ"ג סק"ה (קטע "וכשיטת").

ס"ט ע"א, רש"ש ד"ה בא"ד צריך (אם
הגזלן והנגזל יכולים להקדיש ביחד, ואם
הנגזל יכול להקנותו להגזלן).
נ"ז סק"ב ("והנה השאגת ארי"),
קט"ז (קטע "והנה מעתה" וקטע
"והרש"ש").

ס"ט ע"ב, וגונב מבית האיש ולא מבית
הגנב.
פ"ח.

ס"ט ע"ב, מה ביתו ברשותו וכו'.
ק"ט (קטע ראשון).

ס"ט ע"ב, תד"ה ה"א (בענין אם חכמים יכולים להפקיע את ה"ברשותו").
קט"ו, קכ"ז (פ"י בסוף דבריו על תוס').

ע"א, רש"י ד"ה דכפרי'.
שס"ד.

ע' ע"א, רא"ש סי' ה' (רב יהודאי גאון והרא"ש בענין ביטול הרשאה).
שמ"ג (קטע "והנה דברינו").

ע' ע"א, רשב"א ד"ה איכא דאמרי (שאדם יכול למכור דבר שאינו ברשותו).
ק"א* (קטע "והנה הרשב"א").

ע' ע"ב, תד"ה כמאן.
המשך פרק מרובה ל"ז.

ע"א ע"א, בטובה ע"י אחר והסוגיא שם.
המשך פרק מרובה ק"י.

ע"א ע"א, שט"מ ד"ה אלא למאן דאמר (בשם הרמ"ה שכיון שמעות קונות מהתורה חייבים דו"ה אם מכר ע"י קנין כסף).
המשך פרק מרובה י"ב.

ע"א ע"ב, וסבר כרבי שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ט' סק"א.

ע"א ע"ב, ולא חמשה חצאי בקר.
המשך פרק מרובה קט"ז סק"ב.

ע"א ע"ב, תד"ה איסורי (שתחילת שחיטה אינה בגדר שינוי).

ז' סק"ה, צ"ג, ק"ו* (קטע "ומעתה"), המשך פרק מרובה צ"ד, קכ"א סק"א.

ע"א ע"ב, תד"ה וסבר.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה' (קטע ראשון).

ע"ב ע"א, וטבחו כולו באיסורא.
המשך פרק מרובה א' (קטע "והנה כהדרך").

ע"ב ע"א, רש"י ד"ה כגון ששחט וכו'.
ז' סק"ה, ק"ו* (קטע "ומעתה"), המשך פרק מרובה י"ז* (קטע "מיהו לכאורה").

ע"ב ע"א, תד"ה סיפא (בענין "חייב אתה ליתן לר").
ק"ה.

ע"ב ע"א, תד"ה דאי.
המשך פרק מרובה כ', כ"ט.

ע"ד ע"א, גברא לאו בר חיובא.
המשך פרק מרובה פ"ג* סק"א סק"ז.

ע"ד ע"ב, גנב משל אביו וכו'.
המשך פרק מרובה א'.

ע"ה ע"ב, רש"י ד"ה תשלומי כפל.
המשך פרק מרובה ס"ז* (קטע "וע"ע ברש"י").

ע"ו ע"א, שנשפך הדם.
ק"ו* (קטע "והנה ע"י").

ע"ו ע"א, תד"ה שחיטה.
המשך פרק מרובה צ"ח.

ע"ו ע"ב, ור"ל אמר בשוחט בעלי מומין בחוץ.

ק"ו* (קטע "ומעתה"), ק"ט (קטע "והנה הקצה"ח) ובהערה שם.

ע"ו ע"ב, תד"ה ור"ל.
ק"ו* (קטע "ומעתה"), ק"ט בהערה.

ע"ו ע"ב, תד"ה והלא.
המשך פרק מרובה ק"ד (קטע "ולכאורה" וקטע "מיהו זה אינו").

ע"ו ע"ב, תד"ה כל.
המשך פרק מרובה ק"ט.

ע"ז ע"ב, דקא בעי לאוקמה למתניתין אפילו בתמימים.
ק"ט בהערה, המשך פרק מרובה צ'.

ע"ז ע"ב, כל היכא דאיתי' במכירה איתי' בטביחה.

המשך פרק מרובה פ"ז סק"ד (קטע "ותירצתי").

ע"ח ע"ב, גונב את הקיטעת. כ' סק"ה.

ע"ח ע"ב, גנב קטעה ומכרה. המשך פרק מרובה פ"ז סק"ד (קטע אחרון).

ע"ח ע"ב, גונב בהמת השותפים חייב ושותפים שגנבו פטורים. כ' סק"ה בההערה.

ע"ח ע"ב, שותף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו. י"א.

ע"ח ע"ב, בעי ר' ירמי' מכרה חוץ משלשים יום מהו. צ"ד סק"ד.

ע"ח ע"ב, רש"י ד"ה גנב פטר עצמו. י"ח (קטע "וע"ע בקו"ש"), רצ"ב סק"ט (קטע אחרון).

ע"ט ע"א, הכא יש שליח לדבר עבריה. המשך פרק מרובה י"ח, י"ט סק"ב.

ע"ט ע"א, מה לי מכרו לשמים. המשך פרק מרובה פ"ה.

ע"ט ע"א, אבל גנב וטבח ומכר ברשותם. ז' סק"ג, ש"ג סק"א.

ע"ט ע"א, תד"ה נתנו. המשך פרק מרובה י"ט סק"א, כ"ב.

ע"ט ע"א, תד"ה גנב. המשך פרק מרובה פ"ה.

ע"ט ע"א, רי"ף ("ולאו הכי הלכתא"). המשך פרק מרובה פ"ה.

ע"ט ע"א, נ"י סד"ה גמ' את הקיטעת. המשך פרק מרובה פ"ה.

ע"ט ע"א, שט"מ ד"ה גנב והקדיש (בשם תלמידי הר"פ).

המשך פרק מרובה פ"ה (קטע ראשון).

ע"ט ע"א, שט"מ ד"ה והרמ"ה ז"ל. המשך פרק מרובה פ"ה (קטע ראשון).

פ' ע"א, לסטים מזויין בכיתו של זה וכו'. המשך פרק מרובה קל"ז.

פ"ג ע"ב, רש"י במסמך. קמ"ז.

פ"ג ע"ב, שט"מ ד"ה ע"ב נזק. קע"ב (קטע "ועי' עוד בשט"מ").

פ"ג ע"ב, שט"מ ד"ה וכתב הרמ"ה. קע"ב (קטע "ולענין").

פ"ד ע"א, דילמא איכא איניש דמפנק אית לי' צערא טפי. קמ"ח.

פ"ד ע"א, בן חורין מי אית לי' דמי. קמ"ו סק"א.

פ"ד ע"ב, רש"י ד"ה ופגם. קמ"ו סק"ב (קטע אחרון).

פ"ד ע"ב, מסקנת סוגיית הגמ' (בענין אם נשאר דין שאין דנין דיני קנסות בבל). ש"ל (קטע "גם י"ל").

פ"ד ע"ב, תד"ה אי נמי. ש"ל (קטע "והנה גם י"ל").

פ"ה ע"א, לדמים יתרים (ורש"י ותוס' ושט"מ שם הרמ"ה). קמ"ז.

פ"ה ע"א, קוץ לי מקץ. ר"ג.

פ"ה ע"א, רש"י ד"ה לדמים יתרים. קמ"ז.

פ"ה ע"א, תוס' ד"ה לדמים יתרים. קמ"ז.

צ"א ע"א, שט"מ ד"ה ולענין פסק כתב הרב המאירי וכו' (בענין עשרה זהובים).
קס"ז סק"ה.

צ"ב ע"א, שט"מ ד"ה כל אלו (בשם הראב"ד בענין שומת בושת).
קע"ב סק"א (קטע "ולענין").

צ"ג ע"א, לשמור ולא לחלק לעניים.
שפ"ג (קטע "ועיין עוד ברשב"א").

צ"ג ע"א, תד"ה ורמינהי.
ת"ד.

צ"ג ע"ב, גול פרה מעוברת וילדה.
מ"ו*.

צ"ג ע"ב, אמר אביי תנא דידן קתני שינוי דרבנן דהדרא.
רצ"ז סק"ד.

צ"ג ע"ב, המחלוקת שבין אביי ורב אישי איך להעמיד את המשנה של הגזול עצים ועשאן כלים.
מ"ה*.

צ"ג ע"ב - צ"ד ע"א, המחלוקת שבין אביי ורבא אם יש תנאים שסוברים ששינוי אינו קונה
ס**.

צ"ג ע"ב, רש"י ד"ה פטור.
ג' (קטע "ובאמת מלשון רש"י").

צ"ג ע"ב, תד"ה הגזול.
מ"ג*.

צ"ג ע"ב, תד"ה עצים ועשאן כלים בוכני.
מ"ג*, מ"ה* (קטע אחרון), ס"ג סק"ב, קי"א, המשך פרק מרובה
קכ"א סק"א, ד"ש.

צ"ג ע"ב, תד"ה רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן.
רצ"ב סק"ג (קטע "והנה עיין").

פ"ה ע"א, שט"מ ד"ה וכתב הרמ"ה.
קמ"ז.

פ"ה ע"א, רש"י ד"ה היכי שיימינן.
קפ"ה.

פ"ה ע"ב, שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו.
קפ"ה.

פ"ח ע"א, החובל בעבד כנעני של אחרים חייב בכולן.
קמ"ד (קטע "ועי' גם ברש"י").

פ"ז ע"א, חש"ו פגיעתן רעה החובל בהן חייב.
קמ"ד (קטע "ואולי").

צ' ע"א, איש ואשה שמכרו בנכסי מלוג לא עשו ולא כלום.
קט"ז (קטע "והנה מעתה" ולהלן (שם)).

צ' ע"ב, תד"ה כגון.
המשך פרק מרובה מ"ג* (קטע "והנה בדרך צ'").

צ' ע"ב, שט"מ ד"ה ושבר את הכד (בשם המאירי).
קמ"ג סק"א (קטע "ועיין לקמן").

צ"א ע"א, שמעון התימני אומר מה אגרוף וכו'.
ר"י (קטע ראשון).

צ"א ע"א, רשב"א בענין קרית לי שור המזיק.
קע"ט.

צ"א ע"ב, תד"ה החובל.
קמ"ג סק"א (קטע "ועיין לקמן").

צ"א ע"ב, שט"מ ד"ה אנא בעינא (בשם הר"ר יהונתן בענין המודה בחיוב עשרה זהובים).

ש"ל (קטע "והנה עיין לעיל"), מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) י' סק"ד.

צ"ה ע"ב, רש"י ד"ה דרבי יהודה סבר
דנגול הוי.
ש"י סק"א.

צ"ה ע"ב, תד"ה בשבח.
נ"ח, רפ"ד (קטע אחרון).

צ"ה ע"ב, מהרש"א ד"ה מני (שלפי אביי
כל צבע מיקרי שינוי שאינו חוזר).
רמ"ז (קטע "א").

צ"ו ע"א, גול והשביח ומכר, גול והשביח
והוריש.
רח"צ סק"א.

צ"ו ע"א, האי מאן דגול דיקלא מחברי
וקטלי לא קני.
קי"א.

צ"ו ע"א, והשתא נמי דיקלא מיקרי
(דמבואר ששינוי מעשה בעי שינוי השם
בהדי).
ס"ג (קטע "אולם"), ר"מ (קטע
ראשון).

צ"ו ע"א תד"ה כל.
ש' (קטע "מיהו לכאורה").

צ"ו ע"א, ש"ט"מ ד"ה כתב הרמ"ה.
ס"ג סק"ב בההערה הראשונה.

צ"ו ע"ב, אמר רב פפא האי מאן דגול
עפרא מחברי ועבדי לבינתא וכו' נסכא
מחברי ועביד זוזי וכו'.

מ"ה* (קטע "וי"ל שלעולם" ולהלן
שם), ס"ט, ע"א (קטע "והנה זה"
ולהלן שם), רצ"ב סק"ו (קטע
"ונראה") סק"ז סק"ט (קטע "והנה
עיינ בקצה"ח" ולהלן שם) סק"י,
רצ"ג סק"ג ("קטע "ועיין עוד")
סק"ד (קטע ראשון).

צ"ו ע"ב, בהמה והזקינה.
מ"ב (קטע "והנה הקצה"ח").

צ"ו ע"ב, טלה ונעשה איל.
מ"א (קטע אחרון).

צ"ד ע"א, השביח נוטל שבח וכו' אמרי
משום תקנת השבים.
המשך פרק הגזול קמא נ"ז.

צ"ד ע"א, בהכחשה דהדר.
ל'.

צ"ד ע"א, רש"י ד"ה בהכחשה דלא הדר.
המשך פרק מרובה קכ"א סק"א.

צ"ד ע"א, מלחמות ד"ה ועוד כתב.
כ"ט סק"א, מ"ד סק"ה.

צ"ד ע"א, רשב"א ד"ה שבח (שאנא
פטימנא וכו' הוי משום תקנת השבים).
כ"ט סק"א בההערה השני, סק"ג,
כ"ט*, מ"ד סק"א (קטע "והנה
מדברי תוס"), רפ"ד, רצ"ג סק"ז,
ש"א בההערה השני.

צ"ד ע"א, פ"י ד"ה שם א"ה (שאנא
פטימנא וכו' הוי משום תקנת השבים).
כ"ט סק"א בההערה השני, רפ"ד.

צ"ד ע"ב, רש"י ד"ה עד שצבעו (דבראשית
הגז לא תיקנו תקנת השבים).
רל"ט (קטע "והנה מפשטות").

צ"ד ע"ב, לדידי מפרשא לי מיני דרבי
יוחנן.
ש"א סק"א (קטע ראשון).

צ"ד ע"ב, תד"ה ותנן (מדבריהם מוכח
ששינוי דרבנן קונה רק היכא ששייך באמת
הטעם של תקנת השבים).
רמ"ד (קטע "ועיין גם בתוס").

צ"ה ע"א, תד"ה ומשלם.
מ"א (קטע "מיהו"), מ"ה סק"ח.

צ"ה ע"א, רא"ש סי' ג' (דמשלם כשעת
הגזילה ולא כרגע אחד לפני השינוי).
ל"ה (קטע ראשון).

צ"ה ע"א, חי' ר' מאיר שמחה ד"ה ואולי.
מ"א (קטע "מיהו").

צ"ח ע"ב, מרדכי סי' קי"ד (בענין ריפוי בהמתו).

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ז'.

צ"ח ע"ב, אמר רב דימי בר חנינא הא דרבה מחלוקת ר"ש ורבנן היא.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ט' סק"י.

צ"ח ע"ב, דבר הגורם לממון. המשך פרק מרובה ל"א סק"ב, ל"ב.

צ"ח ע"ב, אמר אמימר מאן דדאין דינא דגרמי וכו'.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ט' סק"ט.

צ"ח ע"ב, פ"י ד"ה שם אמר רבא תהא כמאמינו (בענין מודה בקנס דרבנן).

המשך פרק מרובה ע"א סק"ב בההערה, ר"ל, ש"ל (קטע "והנה עיין לעיל"), מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) י' סק"ד.

צ"ט ע"ב, הנותן בהמה לטבח וניבלה. המשך פרק הגוזל קמא מ"ה (קטע "והנה בגמרא כאן").

צ"ט ע"ב, המראה דינר לשולחני ונמצא רע. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ח' סק"ד, ט' סק"ג.

ק' ע"א, רבי מאיר היא דדאין דינא דגרמי. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ח' סק"א.

ק' ע"א, הא רבי מאיר דתנן המסכך וכו'. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ח' סק"ב.

ק' ע"א – ע"ב, מחיצת הכרם שנפרצה אומר לו גזור וכו'.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ה' (קטע "והנה בב"ק"), ח' סק"א, ט' סק"ד.

צ"ו ע"ב, רש"י ד"ה פנים חדשות באו לכאן.

רצ"ג סק"ד (קטע אחרון), המשך פרק הגוזל קמא כ"ה.

צ"ו ע"ב, רש"י ד"ה נעשה שינוי בידו וקנאו (ופ"י על דבריו).

מ"ב** (קטע "והנה רש"י" וקטע אחרון).

צ"ו ע"ב, תד"ה ועבדי'. רצ"ב סק"ו (קטע "ונראה שהכרחו"), סק"י.

צ"ו ע"ב, רשב"א ד"ה נסכא. רצ"ב סק"ו (קטע "ועיין עוד ברשב"א").

צ"ו ע"ב, שט"מ ד"ה נקטינן (בשם הרמ"ה בפרטיו).

רצ"ג סק"ג (קטע "ואולי").

צ"ו ע"ב, שט"מ ד"ה מתני' (בענין טעם התורה למה גנב חייב באונסין).

המשך פרק הגוזל י"ח.

צ"ו ע"ב, פ"י ד"ה בפירש"י. מ"ב** (קטע "והנה רש"י" וקטע אחרון).

צ"ח ע"א, הזורק מטבע של חברו לים הגדול. ל"ד בההערה.

צ"ח ע"א, המימרות של רבה. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ב', ד', ט' סק"ט.

צ"ח ע"א, רש"י ד"ה חסורי חסרי'. מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) ב'.

צ"ח ע"א, רא"ש סי' י"ג (בענין החילוק בין גרמי לגרמא).

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי (בסוף הכרך) א' סק"א, ג'.

ק' ע"א, תד"ה טימא.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה' (קטע "ברם
אע"פ").

ק' ע"א, תד"ה מחיצת הכרם שנפרצה.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ח' סק"א סק"ה.

ק' ע"ב, תד"ה אומר לו גזור.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה' (קטע "ברם
אע"פ").

ק' ע"ב, תד"ה חייב באחריותו.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ה' (קטע "והנה
בב"ק").

ק"ג ע"א, מחל לו על זה ועל זה (מחילה
על החומש).

ל"ח (קטע "מיהו י"ל" ולהלן שם),
תל"ה סק"ג.

ק"ג ע"א, רש"ש ד"ה בא"ד ואפילו (בענין
גדר מה ששבעת הפקדון חייב שלא בפני
ב"ד).

י"ג (קטע "וז"ל השט"מ"), שמ"ז
סק"ג.

ק"ג ע"א, פסקי הרי"ד שאינו צריך לרדוף
אחרי בעל חובו למדי.

רצ"א סק"ב, ש"י סק"א, של"א
(קטע "וע"ע בחו"מ"), שנ"א.

ק"ד ע"א, שכבר הודה בפני עצמו (שלשון
"הודה" מורה שבא לצאת ידי שמים).
שע"ז (קטע "בי").

ק"ד ע"א, כיון דבעי כפרה לא סגי עד
דמטי לידו.

ש"י סק"א.

ק"ד ע"ב, חומשא ממונא.
ל"ח.

ק"ד ע"ב, תד"ה חוץ
שט"ו.

ק"ד ע"ב, רשב"א ד"ה אי לא הודה אפי'
קרן לא לשלם.
כ"א.

ק"ד ע"ב, שט"מ ד"ה וכתב הרמ"ה ז"ל
בפרטיו וז"ל ושמענין וכו' (דאין אדם מקנה
לחבירו דבר שאינו ברשותו).
ק"ט (קטע ראשון).

ק"ה ע"א, רש"י ד"ה לפי שאין משלמין.
י"ג (קטע אחרון).

ק"ה ע"א, שט"מ ד"ה וז"ל תוס' שאנץ
חיישינן.
שט"ו.

ק"ה ע"א, שט"מ ד"ה אעפ"י (בשם
הרשב"א).
ש"ח סק"ב (קטע אחרון).

ק"ה ע"א - ע"ב, בעי רבא נשבע עליו (על
חמץ שעבר עליו הפסח) מהו.
שי"ח.

ק"ה ע"ב, אמר רב ששת הכופר בפקדון
נעשה עליו גולץ וחייב באונסין.
י' סק"ד (קטע "ושוב"), ש"ב,
שצ"ד.

ק"ה ע"ב, דקאי באגם.
שצ"ד.

ק"ו ע"א, והאמר אילפא שבועה קונה.
שנ"ו (קטע "ועכ"פ").

ק"ו ע"ב, מה לגנב שכן משלם תשלומי
כפל שלא בשבועה.
כ"ו סק"א סק"ג.

ק"ו ע"ב, היקישא היא ואין משיבין על
היקשא.
כ"ו סק"א סק"ג.

ק"ו ע"ב, והעדים מעידים אותו שאכלו.
י' סק"ג (קטע "והנה יש לעיין"),
כ"ג.

ק"ו ע"ב, כר"מ דאמר שחיטה שאינה ראוי'
שמה שחיטה.
שנ"ה סק"א.

ק"ו ע"ב, אכלו כשהוא קטן (ותבעו כשהוא גדול, והסוגיא שם). ש"צ.

ק"ו ע"ב, ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן הטט"ג בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת ויודה במקצת. י' סק"ב (קטע "גם צ"ע מדף").

ק"ו ע"ב, רש"י ד"ה בשותף שטבח. המשך פרק מרובה קט"ז סק"ב.

ק"ו ע"ב, רש"י ד"ה אין נתינת קטן כלום. כ' סק"א בההערה הראשונה.

ק"ו ע"ב, שט"מ ד"ה כגון שאכלו וכו' (בשם הרא"ש בביאור הסוגיא שם, וששוחט בהמה ברשות בעלים מיקרי מזיק ולא גנב).

ז' סק"ה, י' סק"ג (קטע "והנה יש לעיין"), ש"ג.

ק"ו ע"ב, שט"מ איתיבי וכו' (בשם ראב"ד בענין פקדונו של קטן).

כ' סק"א בההערה הראשונה, של"ד סק"ב (קטע אחרון).

ק"ז ע"א, רש"י ד"ה כדרבה וכו' ותוס' ד"ה עירוב וכו' (בענין מתי שומר שכופר הכל חייב שבועה). (שע"א קטע ראשון), שפ"ז.

ק"ז ע"ב, שלח בה יד ואח"כ טט"ג. י' סק"א סק"ב סק"ג, ט"ז (קטע "מיהו לכאורה"), קמ"א (קטע "ויש ליישב").

ק"ז ע"ב, הטוען טענת אבידה בפקדון ונשבע וחזר וטען טענת גניבה ונשבע. י' סק"א (קטע "וגם בדעת הרמב"ם").

ק"ז ע"ב, רש"י ד"ה צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת. שפ"ו סק"א (קטע "ועיין עוד ברש"י").

ק"ז ע"ב, רש"י ד"ה אבל שלח בה יד. י' סק"א (קטע ראשון) סק"ג (קטע אחרון).

ק"ז ע"ב, רש"י ד"ה מ"ט לאו משום דקנה בשבועה ראשונה. שני"ו (קטע אחרון), שס"ד.

ק"ז ע"ב, תד"ה ושלח. י' סק"ג (קטע אחרון), כ"ג (קטע אחרון), שס"ד.

ק"ז ע"ב, תד"ה כגון. שני"ז בההערה.

ק"ח ע"א, תרי חומשי. ל"ז*.

ק"ח ע"א, רש"י ד"ה או דלמא וכו'. שמ"ז סק"ג.

ק"ח ע"א, תד"ה ובאו עדים. כ"א, שמ"ז סק"ב.

ק"ח ע"ב, תוס' ר"ד אות ס"א. המשך פרק מרובה ל"ג סק"ד.

ק"ח ע"ב, הגוזל את אביו ונשבע לו ומת הרי זה משלם קרן וחומש ואשם לבניו או לאחיו. ג' סק"א, המשך פרק מרובה א'.

ק"ח ע"ב, פירוש המשניות על הגוזל את אביו ונשבע לו ומת הרי זה משלם קרן וחומש ואשם לבניו או לאחיו. ג' סק"א.

ק"ט ע"ב, שט"מ ד"ה קטן וכו' (בשם הרא"ש בענין אין מביאין קרבן על כפירת שיעבוד קרקעות). י"ג (קטע "שו"ר"), שמ"ח.

ק"י ע"א, הכסף ינתן לבניו. תי"ד.

ק"י ע"א, אשם זה קרן. כ"ב.

ק"י ע"א, שט"מ ד"ה כתב הרמ"ה (השני).
תי"ג.

ק"י ע"ב, כגון שגזל חמץ שעבר עליו
הפסח וכו'.
שני"ה סק"ג, שני"ו.

ק"י ע"ב, גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא
אחר ואכלו וכו'.
ק"א, קל"ח.

ק"י ע"ב, תד"ה גזל ולא נתייאשו (אבל
נתייאשו אין גובה אלא מן הראשון כיון
דאכלו האחרון).
נ"ג סק"ה.

ק"י ע"ב, בא"ד (ומסברא מחלק רב
חסדא").
ק"א.

ק"י ע"ב, רשב"א ד"ה הגזול ומאכיל.
נ"ג סק"ה (קטע ראשון).

ק"י ע"א, לדידי' קא מזהר לי' רחמנא
לברי' לא מזהר לי' רחמנא.

רע"ה, ר"פ (קטע "והנה כבר").

ק"י ע"א, היתה פרה גנובה לו וטבחה
בשבת.

המשך פרק מרובה י"ז* (קטע
"והנה עי' בקו"ש").

ק"י ע"א, רש"י ד"ה היתה פרה.
שפ"ו סק"ב.

ק"י ע"א, רשב"א ד"ה היתה.

ז' סק"ו, י' סק"א בהערה השני',
סק"ב (קטע "והנה הראב"ד"), ש"צ.

ק"י ע"א, משמתינן לי' עד דקביל עלי' כל
אונסא דאתי מחמתני'.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) א' סק"ט.

ק"י ע"א, בשלמא לעולא דאמר בידוע קני
הכא נמי בידוע ודברי הכל (דמוכח שאם
נתן הגנב להלוקח בעל כרחו לא קנה).
פ"ד (קטע אחרון).

ק"י ע"א, מלחמות ד"ה עוד כתב ה"ג (דף
מ"א ע"א בדפי הרי"ף).
ע"ז.

ק"י ע"א, מלחמות בא"ד.
המשך פרק מרובה פ"ה (קטע
ראשון).

קט"ו ע"א, אמר רב זביד כגון שנתייאשו
הבעלים ביד לוקח ולא נתייאשו ביד גנב.
צ"ה.

קט"ו ע"ב, מי שבא בדרך ומעות בידו ואנס
כנגדו לא יאמר הרי פירות שיש לי בתוך
ביתי מחוללין על המעות הללו.
קכ"ב (קטע "מיהו העירוני" וקטע
אחרון), קמ"א (קטע "ועי' בקו"ש").

קט"ז ע"ב, א"ל רב הונא בר חיאי לרב
נחמן דינא או קנסא וכו'.
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ט' סק"ב.

קט"ז ע"ב, תד"ה לא צריכא (השני).
מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ח' סק"ג.

ק"י ע"א, ישראל שאנסוהו עובד כוכבים
והראה ממון חבירו.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ט' סק"ח.

ק"י ע"ב, דאחוי אחויי.

מראה מקומות בענין גרמא וגרמי
(בסוף הכרך) ח' סק"ג.

ק"י ע"ב, הגזול שדה מחבירו ושטפה נהר
חייב להעמיד לו שדה אחר דברי ר' אליעזר
וחכ"א אומר לו הרי שלך לפניך.
י"ג (קטע "שו"ר").

ק"י ע"ב, יצאו קרקעות וכו' יצאו שטרות.
ט"ו, ט"ו*, י"ח (קטע "והנה
מדרכו").